

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มีนาคม 2554

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

มีนาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มีนาคม 2554

ทัศนียา บัวภา. (2554). *ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์

ดร.สุริมา ภิญญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้งโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 15 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .67 การวิจัยครั้งนี้ ใช้แผนการทดลองแบบ One-Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test แบบ Dependent Sample

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยรายด้านทุกด้านและโดยรวมก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = .49, .58, .51, .64 และ .56) หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 1.67, 1.71, 1.71, 1.84 และ 1.73) และค่าความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยรายด้านมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ ด้านความภาคภูมิใจในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.18 คะแนน (t = 14.95) ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็นมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.13 คะแนน (t = 20.82) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.20 คะแนน (t = 16.84) ด้านการกล้าแสดงออกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.20 คะแนน (t = 15.32) และ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.18 คะแนน (t = 36.36) แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นอย่างชัดเจน

SELF - CONFIDENCE OF PRESCHOOL CHILDREN THROUGH CHILDREN
AS RESEARCHERS LEARNING

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

March 2011

Thasaneeya Bourpha. (2011) *Self - Confidence of Preschool Children Through Children as Researchers Learning*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof.Dr. Sirima Pinyoanuntapong, Assoc.Prof.Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purposes of this research were to study and compare the levels of self-confidence of preschool children both in general and in individual areas before and after the children as researchers learning. The sample used in the study was 15 preschool boys and girls, with 4-5 years of age, of kindergarten 2 in first semester of 2010 academic year of Pimpa Sub-district Child Development Center, Bangprakong District, Chachoengsao Province. The 40 experiments were carried out within the period of 8 weeks – 5 days per week, and it took about 30 minutes for each one.

The instruments used in the study were plans of children as researchers learning and an evaluation form about the self-confidence of preschool children with the index of item objective congruence (IOC) between 0.67-1.00 and the reliability of .67. The research followed the one group pretest-posttest design and the data were analyzed by using dependent sample t-test.

The results of study revealed that the self-confidence of preschool children both in general and in all individual areas before the children as researchers learning was at the middle level ($\bar{X}$ = .49, .58, .51, .64 and .56) while the self-confidence after the children as researchers learning was at the high level ($\bar{X}$ = 1.67, 1.71, 1.71, 1.84 and 1.73). The self-confidence of preschool children in the individual areas was increasingly changed with statistical difference as follows. The average change in the area of self-esteem was 1.18 ($t=14.95$), in the area of opinion expression was 1.13 ($t=20.82$), in the area of adaptation to the environment was 1.20 ($t=16.84$), and in the area of self-expression was 1.20 ($t=25.32$). The average change of self-confidence of preschool children in general was 1.18 ($t=36.36$). These showed that the children as researchers learning could obviously promote the self-confidence of preschool children.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ของ

ทัศนียา บัวภา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คนบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำปริญญานิพนธ์ทุกขั้นตอน รวมทั้งให้ข้อคิดและกำลังใจเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ กรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัย รู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นอย่างดีมีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พูลสุข สุขเสริม อาจารย์ชยุดา พยุงวงษ์ และอาจารย์ศิวภรณ์ สองแสน ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปณณวิชญ์ ใบกุหลาบ อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง และอาจารย์จรงค์ อ่วมมีเพียร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง

ในการรวบรวมข้อมูลได้รับความกรุณาจากนายกเทศมนตรีตำบลพิมพา คณะครูผู้ดูแลเด็ก และนักเรียนชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการทดลอง ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา ตลอดจนการเป็นแบบฉบับให้กับศิษย์ในด้านการงานวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณพี่ น้อง เพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย และทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจผลักดันให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคุณแม่สมเกียรติ สิงห์ทุย คุณพ่อเดช บัวภา คุณลุงโกมินทร์ ศรีชมพู อาจารย์สุดาวัลย์ นพวิสุทธิสกุล และคุณเอกรัฐ เรืองขจิต ที่สนับสนุนทุนการศึกษาและให้กำลังใจอย่างดีมาโดยตลอด รวมถึงขอขอบคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งผู้วิจัยระลึกถึงเสมอ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ตลอดจน ครูอาจารย์ และ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ทัศนียา บัวภา

สารบัญ

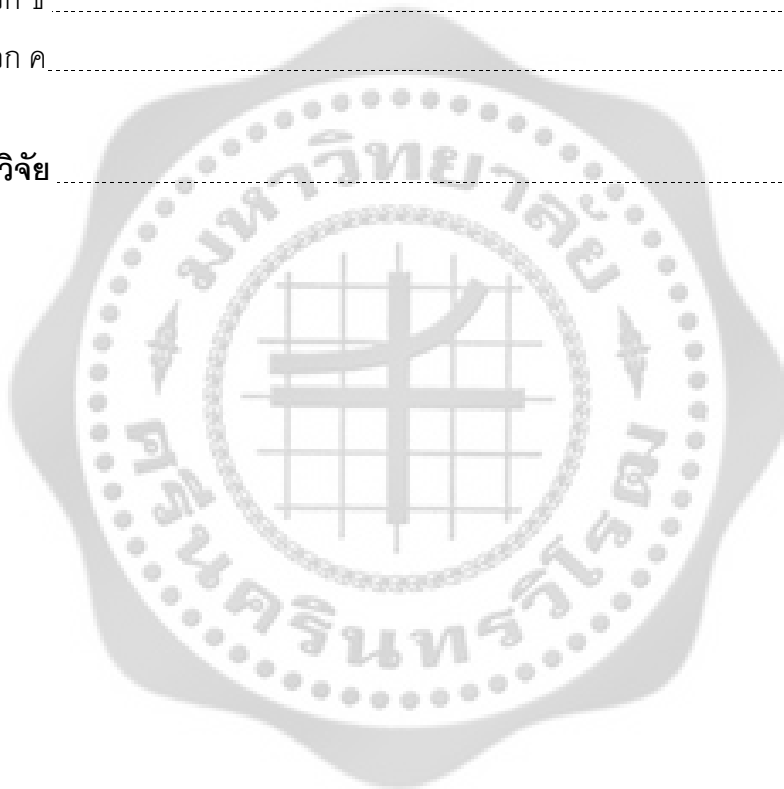
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	9
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	9
ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	17
หลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	17
ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	18
กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	18
ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	21
บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	22
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	28
ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง	28
ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	30
ลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง	35
ปัจจัยที่ส่งเสริมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	44
แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือและข้อมูล	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปผลการวิจัย	67
อภิปรายผล	67
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	73
ข้อเสนอแนะ	74
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	74
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก	82
ภาคผนวก ข	115
ภาคผนวก ค	123
ประวัติย่อผู้วิจัย	125

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แบบแผนการทดลอง	47
2	กำหนดการทดลองรายสัปดาห์	48
3	กำหนดการทดลองรายวัน	49
4	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย 3 ขั้นตอน	55
5	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองรายข้อของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการ ประเมินก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	62
6	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองรายด้าน และโดยรวมของเด็กปฐมวัยที่ได้ จากการประเมินก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	63
7	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจำแนกรายด้านและโดยรวม	65

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	7
2	โครงสร้างความคิดและความเข้าใจระหว่าง การเชื่อมโยงประสบการณ์และ การปรับโครงสร้างทางสติปัญญา	15
3	ลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์	16

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเป็นกระบวนการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม สติปัญญา มีความรู้ความสามารถควบคู่กับคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการที่เด็กจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมในหลายๆ ด้าน นอกจากการฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถทั้งในด้านความรู้และทักษะต่างๆ แล้วนั้น การมีบุคลิกภาพ ความคิดที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม รวมถึงความสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปก็มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการว่า เด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เป็นระยะที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเด็กมีพัฒนาการ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นไปอย่างรวดเร็ว พัฒนาการด้านต่าง ๆ ในช่วงนี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับพัฒนาการในวัยต่อไป และเด็กในวัยนี้จะง่ายต่อการปลูกฝังพฤติกรรม และการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดังนั้นในการพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก แนวทางหนึ่งคือการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่เด็กควรได้รับการส่งเสริม เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญ ของการพัฒนาบุคลิกภาพที่จะส่งผลให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออกสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความภาคภูมิใจและแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง สุขภาพจิตดี มีความสุข ในการดำรงชีวิต (กรมวิชาการ. 2537: 1)

อีริกสัน (Erikson) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความสุข ก็จะทำให้เด็กมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความไว้วางใจคนอื่น (ศุภกิจ ศรีสุคนธ์. 2539: 1; อ้างอิงจาก Erikson. 1975: 220 – 222) ซึ่งสอดคล้องกับมาสโลว์ กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองนั้นสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้เพราะคนทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ต้องการให้คนอื่นยอมรับ นับถือในความสำเร็จของตนเอง ถ้าความต้องนี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอจะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง (สมจินตนา คุปตสุนทร. 2547: 1; อ้างอิงจาก Maslow. 1954 - 411) ซึ่งความเชื่อมั่นที่อยู่ภายในตัวเด็ก จะทำหน้าที่ในการกำกับความคิด ความรู้สึกของเด็กในปัญหาต่าง ๆ และจะแสดงออกมาในลักษณะของ พฤติกรรมที่ปรากฏต่อบุคคลภายนอก ที่เรียกว่าบุคลิกภาพ เด็กที่มีความเชื่อมั่นจะเป็นคนที่มีลักษณะมั่นคง ไม่ลังเลในการตัดสินใจ ไม่วิตกกังวลต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันก็ไม่พุ่มพวยหรือกังวลต่อสิ่งที่

เกิดขึ้นไปแล้วสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ และเมื่อประเมินว่าตัวเองไม่พร้อม ก็กล้าและมั่นใจที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นจะมีลักษณะที่ตรงกันข้าม ในสถานการณ์ที่ปกติ จะเป็นคนที่ดูน่าคบหา อ่อนน้อม ไม่มีปากมีเสียงกับใคร ดูเป็นคนที่สามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี แต่เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย จะเห็นตัวตนที่แท้จริงของบุคคลนั้น คือ มีอาการทำที่ลังเล กระวนกระวายและวิตกกังวลในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ไม่กล้าที่จะตัดสินใจ พร้อมทั้งจะเป็นผู้ตามมากกว่าที่จะยอมรับ บทบาทของความเป็นผู้นำที่จะต้องรับผิดชอบในการตัดสินใจ นอกจากนั้น อาจแสดงการยอมรับผู้อื่นด้วยการให้ผู้อื่นตัดสินใจแทนและทำตามการตัดสินใจของคนอื่น ทั้ง ๆ ที่ตัวเองอาจจะไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจนั้น สิ่งที่มาคือการหมดความสุขในชีวิต เกิดความทุกข์ในการต้องทำในสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย (ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์, 2545: 127 – 128) ดังนั้นในการกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยความสนใจและวุฒิภาวะของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการคิด จนสามารถพัฒนาการนับถือตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นในเด็กทุกคนซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างเต็มศักยภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ได้ดำเนินการวิจัยพัฒนารูปแบบขึ้นมาจากการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการมุ่งส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้ใช้วิธีการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถสูงสุด กล้าคิดกล้าทำ กล้าแสดงออกมีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคนดี และมีความสุข สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมแวดล้อมได้ดี ตามธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียนโดยยึดหลักการว่าทุกคนมีความสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ อย่างสมดุลกัน การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจเลือกหัวข้อที่ตนเองสนใจ เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจเมื่อตนเองได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และฝึกให้เด็กเกิดทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ได้เรียนรู้ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสังเกต กระบวนการเรียนรู้ มนุษย์สัมพันธ์ ความมีวินัย กล้าแสดงออกเชื่อมั่นในตนเอง การสื่อความหมาย และการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1) ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ขั้นนี้ครูศึกษาธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนอธิบาย ชักถามความรู้ เกิดข้อสงสัยอยากรู้ อยากเห็น สามารถแสดงความคิดเห็นหรือบอกความต้องการของตนเองให้ครูหรือเพื่อนรับรู้ได้ ทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี กล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ และได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้ จากการสร้างแผนที่ความคิด ซึ่งให้เด็กได้เห็นภาพรวมของเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้ ครูเชื่อมโยงสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้กับจุดประสงค์ เนื้อหาในหลักสูตร เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง บูรณาการสาระการเรียนรู้ และสิ่งที่เด็กต้องการจะเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน

ขั้นที่ 2) เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ขั้นนี้เด็กจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันในการกำหนดแหล่งการเรียนรู้ ที่เด็กต้องการศึกษา ซึ่งแหล่งเรียนรู้ อาจจะเป็นในห้องเรียน สถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ในการศึกษาออกสถานที่นี้เด็กจะได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด โดยให้เด็กมีประสบการณ์ตรงโดยการศึกษาออกสถานที่ พัฒนาการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน การยอมรับสถานการณ์ใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมถึงสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ เด็กได้แสดงออกผ่านการศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยการขีดเขียน จดบันทึก พูดคุยซักถาม และเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน เพื่อค้นหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้ อยากเห็นจากแหล่งความรู้ที่ครูจัดเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือจากแหล่งความรู้ที่บ้าน เด็กได้สรุปและจัดทำผลงานความรู้ ครูกระตุ้นให้เด็กสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ซึ่งเด็กนำเสนอผลการค้นคว้า โดยการพูด ตอบคำถามตลอดจนนำผลจากภาพวาดหรืองานที่ประดิษฐ์ขึ้นมาหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตลอดจนครูกระตุ้นให้เพื่อนซักถาม แสดงความคิดเห็น และยกย่องชมเชยในผลงานของเด็กทุกคน ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษา พร้อมทั้งสร้างแนวคิดให้เด็กนำผลความรู้และผลงานที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นผลการเรียนรู้ของเด็กอย่างองค์รวม เด็กเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองมีจุดเด่นและความสามารถในด้านใดบ้างเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้ต่อไป

ขั้นที่ 3) การประเมินผล ขั้นนี้เป็นการประเมินผลสำเร็จของการสอนด้วยเทคนิคเด็กวิจัยเป็นการประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก พฤติกรรมเด่นของเด็ก ผลงานของเด็ก และทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นการประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึกรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้าน และประเมินตามสภาพจริง

จากเหตุผลที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าตัดสินใจในสิ่งที่เหมาะสม มีความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น ได้อย่างมีประสิทธิภาพใน

ชีวิตจริงของเด็ก เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ได้นำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบนักวิจัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับของพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ได้นำนวัตกรรมการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย รวมถึงการส่งเสริมความสามารถด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 65 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง คือเลือกมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 2 ห้องเรียน จากนั้นเรียงลำดับเด็กตามอายุจากมากไปหาอายุน้อย จำนวน 32 คน แล้วคัดเลือกเด็ก อันดับที่ 1-15 อายุระหว่าง 4 – 5 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยรวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. **ความเชื่อมั่นในตนเอง** หมายถึง ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น และสามารถตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ กล้าแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเองด้วยความมั่นใจ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งความเชื่อมั่นในตนเองออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 **ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง** คือ ความสามารถในการทำอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยตนเอง ไม่ท้อถอยแม้มีปัญหาหรืออุปสรรค พอใจและยอมรับผลงานการกระทำของตนเอง และมีความสุขเมื่อได้ทำ ถึงสิ่งที่ทำจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตาม

2.2 **ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น** คือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นของเด็กซึ่งสังเกตได้จากการกล้าพูดแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถาม ด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน สบตาคู่สนทนา ในขณะที่พูด รวมถึงการให้คำแนะนำ ชักถามข้อสงสัยต่างๆหรือให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้

2.3 **การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม** คือ ความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน มีมนุษยสัมพันธ์ การยอมรับสถานการณ์ใหม่ๆ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงได้อย่างถูกต้อง บอกความต้องการให้ผู้อื่นรับทราบได้

2.4 **การกล้าแสดงออก** คือ ความสามารถในการแสดงออกของเด็กซึ่งสังเกตได้จากการแสดงท่าทางตามคำสั่งต่างๆ กล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย วัดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านการกล้าแสดงออก

3. **การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอนของครู และการเรียนรู้ของเด็ก ให้ความสำคัญแก่กระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ ด้วยการให้เด็กได้ลงมือศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจอยากรู้อยากเห็นและความถนัดของตน การเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้ พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไรมากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 **ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ** คือ ขั้นการวางแผนการสอนที่ครูศึกษาความต้องการของเด็กเป็นสำคัญในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเรียนรู้ ด้วยการสนทนา ชักถาม ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก รวมถึงให้เด็กได้เล่าประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กมีความสนใจเพื่อเด็กจะได้ตัดสินใจเลือกหัวข้อที่ตนเองสนใจและแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกต่อสังคมเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง จากนั้นครูเป็นผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสนับสนุนสิ่งที่เด็กอยากเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เรื่องนั้นอย่างลึกซึ้ง

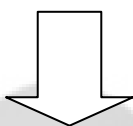
3.2 **ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้** คือ ขั้นการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการดังนี้ ครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็ก และพาเด็กศึกษาแหล่งเรียนรู้จากสถานที่จริง ขณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการให้เด็กได้แสดงออกร่วมกิจกรรมต่างๆ เลือกตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง จากนั้นให้เด็กเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ตามความสนใจของเด็ก ครูให้เด็กร่วมกัน ขีดเขียน วาดภาพ สร้างสัญลักษณ์ จดบันทึกเรื่องที่จะเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้และให้เด็กสรุป จัดทำผลงานความรู้และให้เด็กสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่

3.3 **ขั้นการประเมินผล** คือ ขั้นที่ครูประเมินเด็กจากการสังเกตพฤติกรรม การพูดคุย การจดบันทึก การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของเด็ก เพื่อทำการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความเชื่อมั่นในตนเอง

1. ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง
2. ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
4. ด้านการกล้าแสดงออก

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านการกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนรู้ทักษะในด้านต่างในระดับต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.3 หลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.4 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.6 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.7 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.1 ความหมายและความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.4 ลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.5 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิด ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย คือการใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมศักยภาพความสามารถของเด็กให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ และศักยภาพของแต่ละบุคคลโดย สิริมา ภิญญอนันตพงษ์

1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1.1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทสกี้ (Vygotsky; อ้างอิงใน Berk & Winster. 1995)

เด็กจะเกิดการเรียนรู้ พัฒนาการสติปัญญาและทัศนคติที่เกิดขึ้นเมื่อ มีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู เพื่อนและบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่ หรือจากการทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้นการให้ความช่วยเหลือแนะนำในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้ของเด็ก (Assisted Learning) เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเด็กแก้ปัญหาโดยลำพังไม่ได้ เป็นการช่วยอย่างพอเหมาะเพื่อให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง วิธีการที่ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพื่อให้การช่วยเหลือกับเด็กเรียกว่า Scaffolding เป็นการแนะนำช่วยเหลือให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง โดยการให้

1.1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ피아เจต์ (Jean Piaget)

피아เจต์ กล่าวถึง ทฤษฎีทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Theory) การสร้างข้อความรู้ (Schemata) ว่าเป็นกระบวนการรับรู้ ความเข้าใจและการคิดของเด็กเมื่อมีวุฒิภาวะ เป็นกระบวนการที่เกิดจากการกระทำ 2 กระบวนการ คือ กระบวนการซึมซับสิ่งใหม่ (Assimilation) และกระบวนการปรับความสมดุลของความรู้เดิมและความรู้ใหม่ (Accommodation) ซึ่งการรับประสบการณ์ใหม่เข้าสู่กรอบความรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ แล้วซึมซับเป็นความรู้ ซึ่งการจะซึมซับหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้และความเชื่อที่มีมาก่อนเหมือนกัน หากความรู้ใหม่สัมพันธ์กับความรู้เก่าที่มีอยู่แล้วเกิดความสมดุล กรอบความรู้เดิมจะรวมความรู้ที่ได้รับเข้าไป ทั้งนี้การพัฒนากระบวนการรับรู้จะเป็นไปตามวัยของเด็ก พიაเจต์ได้แบ่งขั้นพัฒนาการเรียนรู้ออกเป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นการเคลื่อนไหวและสัมผัส (Sensory motor) ตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ขวบ ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนออกเป็น 6 ขั้น คือ

1.1 ขั้นปฏิกิริยาสะท้อน Reflex (0 - 1 เดือน) ทารกจะมีพฤติกรรมที่เป็นประสาทอัตโนมัติที่มีตั้งแต่แรกเกิด เช่น การดูด เป็นต้น และพยายามปรับเข้ากับสภาพแวดล้อม โดยมีได้เกิดการเรียนรู้ เช่น ดูนมจากแม่ ดูนมจากขวด เป็นต้น

1.2 ขั้นพัฒนาอวัยวะเคลื่อนไหวด้านประสบการณ์เบื้องต้น (Primary Circular Reaction) (1 - 3 เดือน) ทารกจะแสดงพฤติกรรมง่ายๆ และซ้ำๆ เช่น กำมือและเปิดออกซ้ำๆ ซึ่งกระทำโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย เด็กจะสนใจสิ่งที่เคลื่อนไหว

1.3 ขั้นพัฒนาเคลื่อนไหวโดยมีจุดมุ่งหมาย Secondary Circular Reaction (4 - 6 เดือน) พือาเจต์ กล่าวถึงขั้นนี้ว่า เป็นขั้นแรกที่ทารกแสดงพฤติกรรมโดยตั้งใจและมีจุดมุ่งหมาย เด็กจะแสดงความสนใจต่อผลของพฤติกรรม เช่น กระตุกเท้าเพื่อให้ตุ๊กตาที่แขวนสั้น หรือสั้นของเล่น เพราะความสนใจในเสียงที่เกิดการสั่น พฤติกรรมในขั้นนี้เกิดขึ้นซ้ำๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว

1.4 ขั้นพัฒนาการประสานของอวัยวะ Coordination of Secondary Reaction (7 - 10 เดือน) ทารกจะเริ่มแก้ปัญหาอย่างง่ายๆ โดยใช้พฤติกรรมในอดีตมาช่วย เด็กวัยนี้สามารถหาสิ่งที่ซ่อนไว้ได้ เช่น อาจผลักหมอนตุ๊กตาที่ซ่อนอยู่ เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับความมีตัวตนของวัตถุ (Object Permanence) เด็กจะเริ่มรู้ว่าตนเองเป็นอิสระ เด็กจะสามารถแยกสิ่งที่ตนต้องการและไม่ต้องการออกจากกัน และสามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวจากผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาในสิ่งที่ตนอยากได้

1.5 ขั้นพัฒนาการความคิดริเริ่มแบบลองผิดลองถูก Tertiary Circular Reactions (11 - 18 เดือน) เด็กจะลองพฤติกรรมแบบถูกผิด (Trial and Error) เด็กจะสนใจผลของพฤติกรรมใหม่ๆ มักทดลองทำดูหลายๆ แบบ และสนใจผลที่เกิดขึ้น ซึ่งต่างจากขั้น Secondary Circular Reaction คือ เด็กไม่เพียงแต่ทำซ้ำแต่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นการทดลองสิ่งแวดล้อมเพื่อดูว่าเกิดอะไรขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีความคิดริเริ่มของการกระทำ ซึ่ง พือาเจต์ สรุปว่า ความคิดริเริ่มเป็นสมบัติที่สำคัญของชาวปัญญา

1.6 การเริ่มต้นของความคิด (Beginning of Thought) ขั้นพัฒนาโครงสร้างสติปัญญาเบื้องต้น (18 เดือนถึง 2 ขวบ) เด็กสามารถประดิษฐ์วิธีการใหม่ๆ โดยใช้ความคิดในการแก้ปัญหา สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง และสามารถแก้ปัญหาได้ ในขั้นนี้ถ้าเด็กพบปัญหาใหม่ที่ตนประสบ แต่ไม่มีวิธีแก้ปัญหามาก่อน เด็กจะประดิษฐ์วิธีใหม่ เป็นการแสดงว่าเด็กเริ่มใช้ความคิด ซึ่งในขั้นนี้ พือาเจต์ สรุปว่า เด็กจะเริ่มเรียนรู้ความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและความสามารถอนุมานความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้ เด็กในขั้นนี้สามารถที่จะมีจินตนาการก่อนที่จะเริ่มแสดง

พฤติกรรม เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ โดยไม่จำเป็นต้องเห็นตัวอย่างจริงๆ แต่เลียนแบบจากการจำ

สรุปว่า ขั้น Sensory Motor เป็นขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญาความคิดก่อนที่เด็กจะพูดและใช้ภาษาได้ พือาเจต์ กล่าวว่าสติปัญญาความคิดของเด็กในวัยนี้แสดงออกโดยการกระทำ (Action) เด็กสามารถแก้ปัญหาได้แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้

ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational) (18 เดือน ถึง 7 ขวบ) เป็นวัยก่อนเข้าโรงเรียนและวัยอนุบาล เด็กวัยนี้มีโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure) ที่จะใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบๆ ตัวหรือพัฒนาการด้านภาษา เริ่มด้วยการพูดเป็นประโยคและเรียนรู้คำต่างๆ เพิ่มขึ้น เด็กจะรู้จักคิดในใจ แต่อย่างไรก็ตามความคิดของเด็กก็มีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะตอนต้นๆ ของวัยนี้ มีสิ่งที่เด็กวัยนี้ทำไม่ได้เหมือนกับเด็กวัยประถมหลายอย่าง ลักษณะเชาว์ปัญญาของเด็กวัยนี้อาจสรุปได้ว่า

2.1 เด็กวัยนี้จะเข้าใจภาษาและทราบว่าของต่างๆ มีชื่อและใช้ภาษาเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาได้

2.2 เด็กเลียนแบบผู้ใหญ่ในเวลาเล่น (Deferred Imitation) หรือเลียนแบบได้โดยตัวแบบไม่ต้องอยู่หน้า จะเห็นจากการเล่นขายของเด็กหรืออาบนํ้าตุ๊กตา หรือเล่นบทบาทสมมติหรือแสร้งทำ เช่นเด็กจะเล่นทำเป็นแกล้งนอนหลับ หรือใช้สิ่งต่างๆ เล่นเป็นแบบจริง เช่น กล้องกระดาดทำเป็นรถยนต์

2.3 ความตั้งใจที่ละอย่างวัยนี้จึงจะทำให้เด็กมีความคิดบิดเบือน (Distort) จากความเป็นจริง โดย พือาเจต์ ทดลองให้เด็กอายุ 5 ขวบ ดูลูกบิดทำด้วยไม้ โดยในกล่องประกอบด้วยลูกบิดสีขาว 20 ลูก และสีน้ำตาล 7 ลูก และถามเด็กว่าลูกบิดสีใดมีมากกว่า เด็กสามารถตอบถูกว่าเป็นสีขาว แต่ถามว่าระหว่างลูกบิดสีขาวกับลูกบิดทั้งทั้งหมดอะไรมีมากกว่า เด็กยังคงตอบสีขาวมีมากกว่า เด็กยังตอบไม่ได้ว่าทั้งหมดมีมากกว่าสีขาว เพราะเด็กไม่เข้าใจว่าสีขาวเป็นส่วนหนึ่งของลูกบิด

2.4 มีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentrism) ไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น หรือไม่ได้เข้าใจว่าผู้อื่นจะคิดอะไร ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือเวลาเด็ก 2 คน วัยนี้เล่นด้วยกันและคุยกัน ถ้ามองดูผิวเผินจะคิดว่าคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แท้จริงแล้วเด็กต่างคนต่างคุยต่างเล่นความจริงของเด็กวัยนี้ คือ สิ่งที่ได้รับรู้

2.5 เด็กวัยนี้ไม่สามารถจะทำการเรียงลำดับได้ เช่น ไม่สามารถจะเรียงของมากไปหาน้อย น้อยไปหามากหรือความยาวสั้น และนอกจากนี้ เด็กยังไม่เข้าใจ Reversibility คือ เด็กไม่สามารถเข้าใจว่า ถ้า $2 + 2 = 4$ แล้ว $4 - 2 = 2$

2.6 เด็กวัยนี้จะไม่เข้าใจความคงตัวของสสาร (Conservation) เพราะเด็กวัยนี้จะใช้เหตุผลจากรูปร่างที่เห็น หรือ States ไม่ใช่การแปลงรูปเป็นอย่างอื่น (Transformation) ตัวอย่างที่มีชื่อเสียงของ พียาเจต์ ที่แสดงถึงพัฒนาการทางด้านเชาว์ปัญญาความคิดของเด็กวัยนี้ ได้แก่ การทดลองที่ใช้แก้ว 2 ใบ ที่มีขนาดสูงเท่ากัน แล้วใส่น้ำลงไปเป็นจำนวนเท่ากันเพื่อให้ระดับน้ำในแก้วสองใบเท่ากัน เมื่อเทน้ำลงไปในแก้ว 2 ใบ เป็นปริมาณเท่ากัน เด็กจะตอบว่าเท่ากัน แต่เมื่อเทน้ำจากแก้วใบหนึ่งไปใส่แก้วอีกใบที่มีความสูงและความกว้างต่างจากแก้วใบแรก โดยเทน้ำใส่ในแก้วใบที่ 3 นี้จนหมด จะได้ความสูงของน้ำต่างที่กัน เด็กจะตอบไม่ได้ว่าน้ำทั้งสองแก้วเท่ากันเหมือนเดิมเด็กจะมีความเข้าใจว่าน้ำในแก้วที่สูงกว่ามีปริมาณมากกว่า เด็กมีการตัดสินใจอย่างผิวเผิน จากสิ่งที่ตนเห็นและรับรู้ ไม่สามารถอ้าง (Inferred) จากหลักฐานชิ้นมาประกอบ ไม่สามารถที่จะเข้าใจในความคงตัวของของที่มีจำนวนเท่ากัน แม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างจำนวนก็ยังคงเท่ากันอยู่

สรุปชั้น ขั้นที่ 2 เชาว์ปัญญาความคิดของเด็ก Preoperational Stage วัย 18 เดือน ถึง 7 ขวบ ความคิดของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลอย่างลึกซึ้ง แต่เป็นขั้นที่เด็กเริ่มใช้ภาษา สามารถที่จะบอกชื่อสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเขาและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเขา สามารถที่จะเรียนรู้ถึงสัญลักษณ์และใช้สัญลักษณ์ได้ เด็กวัยนี้มักเล่นบทบาทสมมติ เช่น พูดกับตุ๊กตาเหมือนพูดกับคนจริงๆ เด็กวัยนี้มีความตั้งใจที่ละเอียด และไม่สามารถที่จะเข้าใจว่าสิ่งที่เท่ากันแม้จะเปลี่ยนรูปร่างหรือแปรสภาพหรือเปลี่ยนที่วาง ควรจะยังคงเท่ากันและยังไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบสิ่งของมากและน้อย ยาวและสั้น ได้อย่างแท้จริง และมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่สามารถที่จะเข้าใจความคิดของคนอื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรม (Concrete Operation) อายุ 7 - 11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้ แตกต่างกับขั้น Preoperational มาก เด็กวัยนี้จะสามารถที่จะสร้างกฎเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ ถ้าหากแสดงการทดลองเกี่ยวกับน้ำในแก้ว 2 ใบที่เท่ากัน และเทน้ำจากแก้วใบหนึ่งไปในแก้วใบที่ 3 ที่มีขนาดเล็กกว่า เด็กวัยนี้จะตอบได้ว่าน้ำยังคงมีจำนวนเท่ากัน แม้ว่าจะระดับน้ำจะไม่เท่ากัน เด็กวัยนี้เข้าใจเหตุผลว่า ของที่มีขนาดเท่ากัน แม้ว่าจะแปรรูปร่างก็ยังคงมีขนาดเท่ากันหรือคงตัว

3.1 การสร้างภาพในใจ (Mental Representation) เด็กวัย 7 - 11 ปี สามารถที่จะวาดภาพความคิดในใจได้ ซึ่งตรงข้ามกับเด็ก วัย 2 - 7 ปี ซึ่งไม่สามารถที่จะทำได้ ถ้าหากจะถามเด็กอายุ 5 ขวบ หลังจากกลับจากโรงเรียนใกล้ๆบ้านให้บอกทางไปโรงเรียน เด็ก 5 ขวบจะไม่สามารถบอกได้ แต่เด็ก 7 - 11 ปี จะสามารถบอกหรืออธิบายหรือเขียนแผนที่ไปโรงเรียนได้

3.2 ความคงตัวของสสาร (Conservation) เด็กในวัย 7 - 11 ปี สามารถที่จะบอกได้ว่าของเหลวหรือของแข็งจำนวนหนึ่ง จะมีจำนวนคงที่แม้ว่าจะเปลี่ยนหรือสถานที่วาง เป็นต้น ในการทดลองเกี่ยวกับความคงตัวของสสาร เด็กวัย Concrete Operations จะสามารถตอบได้

3.3 การคิดเปรียบเทียบ (Relational Terms) เด็กในวัย Concrete Operations สามารถที่จะคิดเปรียบเทียบได้ และสามารถที่จะเข้าใจว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะใหญ่กว่า มากกว่า น้อยกว่าให้ขึ้นอยู่กับว่า เปรียบเทียบกับอะไร เช่นเดียวกับความมืดและความสว่าง ขึ้นอยู่กับว่าเปรียบเทียบกับอะไร เข้าใจว่าของต่างๆมีความสัมพันธ์กันไม่ใช่เป็นสิ่งที่สมบูรณ์ในตัว (Absolute) นอกจากนี้เด็กวัยนี้จะเข้าใจความหมายของส่วนย่อยและส่วนรวม

3.4 การแบ่งกลุ่มหรือจัดหมู่ (Class Inclusion) เด็กวัย Concrete Operations สามารถที่จะตั้งเกณฑ์ที่จะช่วยแบ่งหรือจัดสิ่งของรอบๆตัวเขาเป็นหมวดหมู่ได้ เช่น เข้าใจว่าจะแบ่งสุนัข แมว ม้า รวมกันได้ เพราะเป็นสัตว์สี่เท้าเหมือนกัน ถ้าเอาลูกกวาดสีต่างๆกัน เช่น ลูกกวาดห่อด้วยกระดาษสีเหลือง 8 อัน และลูกกวาดห่อด้วยกระดาษสีน้ำตาล 4 อัน และตั้งคำถามว่า “ลูกกวาดสีเหลืองมีมากกว่าหรือลูกกวาดสีน้ำตาลมีมากกว่า” เด็กวัยนี้จะตอบว่า “ลูกกวาดสีน้ำตาล” ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กวัย 5 ขวบ

3.5 การเรียงลำดับ (Serialization and Hierarchical Arrangements) เด็กในวัย Concrete Operations สามารถที่จะจัดเรียงของตามลำดับ ความหนัก ความยาวได้ เช่น เอาไม้ขนาดต่างๆ กัน และบอกให้เด็กวัยนี้เรียงระดับตามความยาว เด็กวัยนี้จะทำได้ง่ายดาย

3.6 การคิดย้อนกลับ (Reversibility) เด็กในวัย Concrete Operations สามารถคิดย้อนกลับได้ เช่น เด็กวัยนี้คิดได้ว่า ถ้า $5 + 7 = 12$ หรือ $12 - 7 = 5$ เป็นต้น

สรุป พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและความคิดของเด็กอายุระหว่าง 7-11 ปี นับว่าเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก ในขั้นนี้ พียาเจต์ เรียกว่า Concrete Operations เด็กวัยนี้มีเชาว์ปัญญาที่มีคุณภาพแตกต่างจากขั้น Preoperational คือ สามารถที่จะอ้างอิงด้วยเหตุผล และไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กวัยนี้สามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์หลายๆ อย่าง และคิดย้อนกลับ (Reversibility) ได้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและความสัมพันธ์ของตัวเลขก็เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ (Formal Operations) (12 ปีถึงวัยผู้ใหญ่) ขั้นนี้ถือเป็นขั้นสุดยอดทางเชาว์ปัญญาและความคิด เพราะเด็กจะเริ่มคิดเป็นผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถที่จะคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ สามารถตั้งสมมติฐานและทฤษฎีและเห็นว่าความจริงที่เห็นด้วยกับการรับรู้ไม่สำคัญเท่ากับความคิดถึงสิ่งที่เป็นไปได้ (Possibility) พียาเจต์สรุปว่า เด็กวัยนี้เป็นผู้ที่มีความคิดเหนือกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะ

สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม

การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยจะพัฒนาได้เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ตรง หรือ ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ จนสามารถผสมผสานความคิด ความกล้าแสดงออก เกิดความภาคภูมิใจในตนเองนำไปสู่พัฒนาการทางสติปัญญาตามลำดับขั้นพัฒนาการ 4 ขั้นตอนได้อย่างเหมาะสม

1.1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ เจอร์ลอม บรูเนอร์ (Jerome Bruner)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 125 – 126) กล่าวถึง ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดของบรูเนอร์ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยเชื่อว่า เด็กทุกระดับชั้นมีการพัฒนาสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาใดก็ได้ถ้ามีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก การเรียนรู้ตามแนวคิดของบรูเนอร์ แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Enactive Representation) เป็นขั้นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัส ดูตัวอย่างและการทำตาม เป็นช่วงตั้งแต่เกิดจนถึง 2 ขวบ เช่นกรณีที่เด็กเล่นนอนอยู่ในเปลและเขย่ากระดิ่งขณะที่เขย่าบังเอิญกระดิ่งตกข้างเปล เด็กจะหยุดนิ่งหนึ่งแล้วยกมือขึ้นดู เด็กทำท่าทางประหลาดใจ และเขย่ามือเล่นต่อไปโดยไม่มีกระดิ่งนั้น เพราะเด็กคิดว่ามือนั้น คือกระดิ่ง และเมื่อเขย่ามือเด็กก็จะไม่ได้ยินเสียงกระดิ่งนั้นแสดงว่าเด็กสามารถถ่ายทอดสิ่งของ (กระดิ่ง) แทนประสบการณ์ด้วยการกระทำ ขั้นนี้ตรงกับขั้น Sensory motor ของเพียเจต์

2. ขั้นการเรียนรู้ด้วยการลงดูและจินตนาการ (Iconic Representation) เป็นขั้นที่เด็กเรียนรู้ในการมองเห็น และใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ จากตัวอย่างของเพียเจต์ คือ เมื่อเด็กอายุมากขึ้น 2 – 3 เดือน ทำของเล่นตกข้างเปล เด็กจะมองหาของเล่นนั้น ถ้าผู้ใหญ่แก้งหยิบเอาไปเด็กจะหงุดหงิดร้องไห้ เมื่อมองไม่เห็นของ บรูเนอร์ กล่าวว่าการศึกษาของเด็กมองหาของเล่นและร้องไห้หรือแสดงอาการหงุดหงิดเมื่อไม่พบของแสดงให้เห็นว่า ในวัยนี้เด็กมีภาพแทนใจ (Iconic Representation) ซึ่งต่างกับวัยที่เด็กคิดว่าการสั่นมือ การสั่นกระดิ่งเป็นของสิ่งเดียวกัน เมื่อกระดิ่งตกหายก็ไม่สนใจแต่ยังคงสั่นมือต่อไปในขั้นนี้ตรงกับขั้น Concrete Representation ของเพียเจต์

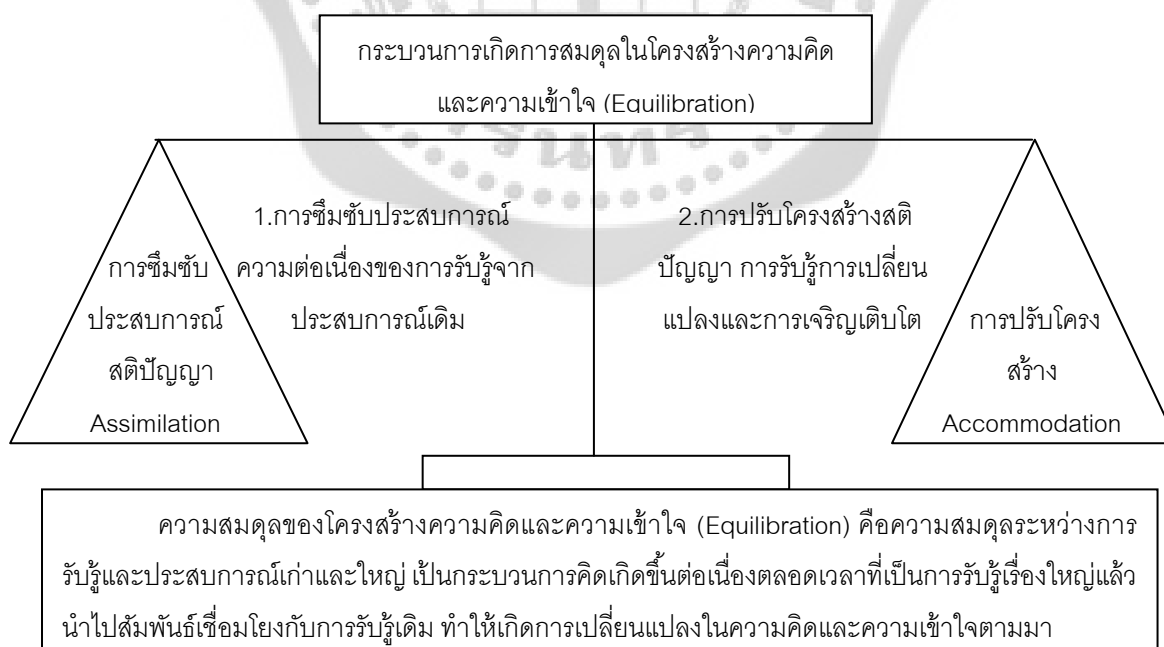
3. ขั้นการเรียนรู้โดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Representation) เป็นขั้นที่เด็กสามารถจะเข้าใจการเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมต่างๆ ได้ เป็นพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจ เด็กสามารถคิดหาเหตุผล และในที่สุดจะเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ขั้นนี้ตรงกับขั้น Formal Operation ของเพียเจต์

1.1.4 ทฤษฎีธรรมชาติความเจริญทางสติปัญญา

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2550: 55 – 56) ได้กล่าวไว้ดังนี้

พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้โดย เพียเจต์ พูดยถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ไว้ว่า ในการสร้างความรู้ผ่านการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่แรกเกิด ความสามารถนี้คือ การปรับตัว (Adaptation) เป็นกระบวนการที่เด็กสร้างโครงสร้างตามความคิด (Scheme) โดยการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม 2 ลักษณะคือ เด็กพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) ตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิด ความเข้าใจ (Equilibration)

ความสามารถนี้เป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างทางสมอง นอกจากนี้ เพียเจต์ เน้นเรื่องการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ ในการเข้าสังคมนั้นๆ อิทธิพลของทฤษฎีนี้มีบทบาทในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก คือ ให้เด็กเรียนรู้โดยให้อาสาเด็กในการเล่นสำรวจทดลอง มีโอกาสเลือกตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการเรียนรู้ตามแนวคิดของเพียเจต์ ดังแสดงในภาพแผนผังปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ของกระบวนการเกิด ความสมดุลของโครงสร้างความคิดและความเข้าใจระหว่างการซึมซับประสบการณ์และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา ดังภาพดังนี้

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างความคิดและความเข้าใจระหว่างการซึมซับประสบการณ์ และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา

การเกิดพัฒนาการทางสติปัญญาตามทฤษฎีของเพียเจต์อย่างต่อเนื่องจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม พยายามปรับตัวโดยใช้กระบวนการ 2 อย่าง คือกระบวนการซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2550: 56 - 57)

1. การซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) คือกระบวนการที่อินทรีย์ได้ดูดซึมสิ่งแวดล้อมจากประสบการณ์เดิมของตนเอง ขอบเขตของการดูดซึมนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของอินทรีย์นั้นๆ ตัวอย่างเช่น เด็กชายแซมปี อายุ 2 ขวบ เห็นส้มครั้งแรกจะบอกว่า คือลูกบอลเพราะประสบการณ์เดิมของแซมปีรู้จักว่าลูกบอลเป็นลูกกลมๆ สีส้ม เมื่อเขาพบสิ่งใหม่คือ ส้ม เขาก็สามารถจะรับรู้ได้ตามประสบการณ์เดิมของเขาเท่านั้น (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2550: 56)

2. การปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) เป็นกระบวนการควบคู่ไปกับการซึมซับประสบการณ์ เมื่อสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสติปัญญาในอินทรีย์จึงต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม หน่วยที่มีการปรับตัวนี้ เพียเจต์ เรียกว่า สกิมา (Schema) ทั้งนี้หมายความว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลช่วยให้เด็กเปลี่ยนความคิด ความเข้าใจและปรับโครงสร้างสติปัญญาให้ตรงกับสภาพแวดล้อมของเขา (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2550: 57)

ลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

อายุ (ปี)	ขั้น	พัฒนาการ
0-2	ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor)	เด็กเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส เช่น ปาก หู ตา สิ่งแวดล้อมรอบตัว
2-6	ความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Intuitive or Preoperational)	เรียนรู้ภาษาพูด สัญลักษณ์ เครื่องหมาย ทำทางในการสื่อความหมาย รู้จักสิ่งที่เป็นตัวแทน (Representation) โครงสร้างสติปัญญาแบบง่ายๆ สามารถหาเหตุผลอ้างอิงได้มีความเชื่อในความคิดของตนเองอย่างมาก ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) เลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่
7-11	ปฏิบัติการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operations)	รับรู้รูปธรรมได้ดี ใช้เหตุผล สร้างกฎเกณฑ์ เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เป็นนามธรรม
11-16	ปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม (Formal Operations)	รู้จักคิดหาเหตุผล มีระบบ คาดคะเน ตั้งสมมุติฐานแก้ปัญหา พัฒนาสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ มีความคิดเท่าผู้ใหญ่

ภาพประกอบ 3 ลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

ที่มา: สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2550). *ECED 201 การศึกษาปฐมวัย*. หน้า 57.

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมมาบูรณาการกับประสบการณ์ใหม่ ด้วยการใช้กระบวนการคิด สร้างองค์ความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอน โดยเด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าเสนอความคิดเห็นและแสดงออกในด้านที่เหมาะสม ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) ไว้ว่าเป็นการใช้วิจัยเป็นหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมศักยภาพความสามารถของเด็ก เพื่อนำไปพัฒนาเด็กเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยซึ่งพัฒนาโดย การสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมินและการแนะแนว ให้ความสำคัญแก่เด็กเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัย ซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น และความถนัดของตน การเรียนรู้แบบนี้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้ พร้อมกับการแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด มีวิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้ เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้ค้นพบและแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.3 หลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถตามธรรมชาติ และศักยภาพของผู้เรียนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะเน้นกระบวนการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จัดการประเมินผู้เรียนควบคู่กันไป

กับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จึงมุ่งเน้นศักยภาพของผู้เรียนบนพื้นฐานของสังคมแบบไทย

1.4 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ไว้ดังนี้

1.4.1 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน

1.4.2 เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้ลงมือปฏิบัติจริง

1.4.3 สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ อาทิ ในห้องทดลอง ห้องสมุด ภาควิชา สวนสัตว์ สวนพืช เป็นต้น

1.4.4 กำหนดแหล่งการเรียนรู้ ความเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ใกล้บริเวณโรงเรียน ตลอดจนสถานที่สำคัญในจังหวัด หรือสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่น

1.4.5 นักเรียนสามารถศึกษา ชักถามจากบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลภายในชุมชนที่เป็นผู้รู้ในสาขาวิชา

1.4.6 ใช้กิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ได้รับการประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้ ถือว่าเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4.7 ครูสามารถวิเคราะห์กิจกรรมระหว่างการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ชักถามและตอบคำถามผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดได้

1.4.8 สามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาเป็นหัวข้อวิจัยให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้

1.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) กล่าวถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ

1.1 ครูศึกษารวมชาติและความต้องการของผู้เรียนโดยอภิปราย ชักถาม ความอยากรู้ อยากเห็น และความต้องการของเด็กในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ จากนั้นสร้างแผนที่ความคิดเพื่อให้เด็กได้เห็นภาพรวมของเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ และเจาะลึกถึงเรื่องที่เด็กต้องการเรียนรู้มากที่สุดครูเชื่อมโยงสิ่งที่

เด็กต้องการเรียนรู้กับจุดประสงค์ เนื้อหาหลักสูตร เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง บูรณาการสาระการเรียนรู้และสิ่งที่เด็กต้องการจะเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน โดยครูเป็นผู้วางแผนกิจกรรม สนับสนุนสิ่งที่เด็กอยากรู้ โดยกิจกรรมสอดคล้องกับวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 ค้นคว้าวิจัยหาความรู้

2.1 กำหนดแหล่งการเรียนรู้ ครูและเด็กร่วมกันกำหนดแหล่งเรียนรู้จากเรื่องที่เด็กต้องการศึกษา ซึ่งแหล่งเรียนรู้ อาจจะเป็นในห้องเรียน สถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน (ซึ่งการกำหนดแหล่งเรียนรู้นี้ อาจเชื่อมโยงกับการศึกษาเรื่องในภูมิปัญญาท้องถิ่น)

2.2 ศึกษาสถานนอกสถานที่ ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด โดยให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงโดยการศึกษาจากสถานศึกษา อาจเป็นการศึกษาในโรงเรียนหรือสถานศึกษา นอกโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมนี้ควรให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ สร้างข้อปัญหาที่จะศึกษาหาความรู้ต่อไป

2.3 การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ในระหว่างที่ศึกษาจากสถานศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด ครูกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็ก ตั้งประเด็นคำถามในเรื่องที่เด็กสนใจ โดยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสงสัยอยากรู้อยากเห็น ทั้งนี้ควรสนใจกับคำตอบของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กอยากเข้าร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและเต็มใจ

2.4 ทำแผนที่ความคิด ครูสร้างภาพแผนที่ความคิดจากคำตอบของนักเรียนทุกคน เพื่อให้เด็กเห็นภาพรวม และการเชื่อมโยงความคิดของเด็กทุกคนที่อยากเรียนรู้

2.5 ศึกษาค้นคว้า ขีดเขียนและจดบันทึก ดังนี้

- ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน
- เด็กค้นหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็นจากแหล่งความรู้ที่ครูจัดเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง
- เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบจากแหล่งความรู้ที่บ้าน
- ครูเตรียมแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นสื่อการเรียน ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษา
- ครู/พ่อแม่ บันทึกหลักฐานการค้นคว้าศึกษา ทดลองด้วยการเขียนคำพูดสั้นๆ ของเด็ก

2.6 สรุปและจัดทำผลงานความรู้ ครูกระตุ้นให้เด็กสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ซึ่งเด็กนำเสนอผลการค้นคว้า โดยการพูด ตอบคำถาม ตลอดจนนำผลงานจากภาพวาดหรืองานที่ประดิษฐ์ขึ้นมา หรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตลอดจนครูกระตุ้นให้เพื่อนซักถามแสดงความคิดเห็น และยกย่องชมเชยในผลงานของเด็กทุกคน

2.7 นำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนศึกษา พร้อมทั้งสร้างแนวคิดให้เด็กนำผลความรู้และผลงานที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไปซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นผลการเรียนรู้ของเด็กอย่างองค์รวม เด็กเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองมีจุดเด่นและความสามารถในด้านใดบ้าง เป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากเรียนต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการประเมินผล

3.1 ขอบเขตของการประเมิน

การประเมินผลสำเร็จของการสอนด้วยเทคนิคเด็กนักวิจัย เป็นการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก พฤติกรรมเด่นของเด็ก ผลงานความรู้สึกละทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นการประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้าน และประเมินตามสภาพจริง โดยมีตัวอย่างการประเมินดังนี้

3.1.1 การประเมินการแสดงออกของพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านสติปัญญา พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ และพัฒนาการทางด้านสังคม

3.1.2 การสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักวิจัย ได้แก่ การสังเกต การสืบค้นการศึกษา ค้นคว้าข้อความรู้ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น การสื่อความหมายกระบวนการกลุ่ม การวางแผน การตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขข้อขัดแย้ง การค้นคว้าหาคำตอบ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วมการแก้ปัญหา การค้นคว้าหาคำตอบด้วยเวลาจำกัด การสรุปข้อความรู้ การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก การวิเคราะห์ ความรับผิดชอบในบทบาท การทำงานร่วมกัน มนุษย์สัมพันธ์ การสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน

3.1.3 การแสวงหาความรู้ นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหา นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3.1.4 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา มีกระบวนการเรียนรู้ มนุษย์สัมพันธ์ การสื่อความหมาย ความมีวินัย การสังเกต และผู้นำ

3.1.5 ผลงานของเด็ก

3.2 วิธีการประเมิน

ใช้เทคนิคการประเมินแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่แล้วใช้การประเมินแบบไม่เป็นทางการ โดยมีเครื่องมือในการประเมินหลากหลาย ได้แก่ การทดสอบการประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน การประเมินด้วยการพูดคุย การประเมินด้วยการสังเกต การประเมินสภาพจริงและพอดโฟลิโอ

1.6 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้แบ่งลักษณะกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ไว้ดังนี้

1) การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ซึ่งอาจเป็นแหล่งการเรียนรู้ภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน กิจกรรมสำรวจนี้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาให้เด็กรู้จักการแสดงข้อมูล โดยใช้ทักษะการสังเกต การใช้ประสาทสัมผัส การมอง การดูการฟัง การซักถาม ส่วนใหญ่แล้วเด็กมักจะสังเกตและใช้คำถาม ถามครู ซึ่งในขั้นตอนนี้ระยะแรกครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กซักถาม โดยใช้คำถาม เช่น อะไร ทำไม อย่างไร เป็นต้น

2) การเลือกตัดสินใจเรียนรู้เรื่องใหม่ของเด็ก กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการตัดสินใจและความเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยนี้ เด็กมีโอกาที่จะเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก และครูควรตระหนักให้เด็กได้มีโอกาสเลือกตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

- การเลือกตัดสินใจในหัวข้อเรื่องที่สนใจศึกษา
- เลือกกิจกรรมที่จะทำ
- การใช้อุปกรณ์ต่างๆ
- ระยะเวลาในการศึกษาแต่ละเรื่อง และอื่นๆ

โดยส่วนมากแล้วครูควรให้คำแนะนำกับเด็กในระยะแรก กำหนดเวลา เสนอกิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กลองทำ รวมทั้งผลงานของเด็ก ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเลือกมากที่สุด

3) กิจกรรมการสืบค้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กได้มีโอกาสค้นพบสิ่งเรียนรู้ใหม่โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การทดลองปฏิบัติจริง การประกอบอาหาร การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ การวาดภาพ การอ่านหนังสือ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การประดิษฐ์ การสร้างจินตนาการ

4) กิจกรรมสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ เด็กมีหัวข้อเรื่องที่จะศึกษามากมาย ดังนั้น คุณครูควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองให้ช่วยเหลือในการสอน ความช่วยเหลืออาจออกมาในรูปของการเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากร การพาเด็กออกนอกสถานที่ ให้ผู้ปกครองเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี กิจกรรมผลิตผลงานการจัดแสดง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับเด็ก และคุณครูควรจัดกิจกรรมนี้ทุกครั้งหลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้เรื่องนั้นๆ ผลงานของเด็กแสดงถึงกระบวนการที่เด็กได้เรียนรู้ขั้นตอนการทำงานของเด็ก และแสดงออกถึงความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวเด็ก และความพยายามในการเรียนรู้ ในการจัดแสดงผลงานนี้ถ้าครูมีโอกาสดูเชิญผู้ปกครองเข้ามาชมชื่นชมในผลงาน และเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเกี่ยวกับผลงานของตนเอง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่คุณครูต้องจัดแสดงผลงานของเด็กทุกครั้งที่ใช้วิธีการสอนแบบนี้

1.7 บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ครูต้องมีหลักการและแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยให้เด็กปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหา

1.2 ครูต้องมีความรู้ในด้านพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา โดยใช้วิธีการสร้างความรู้จักนักเรียน (Sizing – up) โดยการเป็นนักสังเกตที่เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวเด็ก โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกของระยะเวลาช่วงเปิดเทอมและในช่วงแรกของการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1.3 ในการสอน ครูต้องเตรียมการสอนล่วงหน้า ในด้าน การศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็ก ความรู้เนื้อหาในเรื่องที่เด็กจะศึกษา รวมทั้งบริบทต่างๆ ที่จะเอื้อครูในการสอนในเรื่องที่เด็กอยากเรียนรู้

1.4 ในการจัดกิจกรรม ครูต้องเตรียมกิจกรรมที่หลากหลาย การสอนไม่ควรวางกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผน ควรสร้างบรรยากาศเป็นไปอย่างธรรมชาติ ให้มากที่สุด สร้างความอบอุ่นใจ หลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งโดยไม่จำเป็น

2. ด้านการปฏิบัติการสอน

2.1 ครูต้องเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า

2.2 ในการสอนควรใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ

2.2.1 มีการวางแผนสำรวจ ใช้แหล่งข้อมูลที่ใกล้ตัว – ไกลตัว เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริง และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

2.2.2 ให้เด็กได้ลงมือศึกษา ค้นคว้าแสวงหาความรู้ ความจริงด้วยตัวเอง

2.2.3 เด็กสามารถศึกษา ชักถามจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนได้

2.2.4 ใช้วิธีการสอนที่มีการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของเด็กควบคู่กับการสอนอย่าง

ต่อเนื่อง

2.2.5 เน้นกระบวนการกลุ่ม ทำให้เด็กมีทักษะในการทำงานโดยปรึกษา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือกัน

3. ชะนะสอน ครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้ อยากเห็น ใช้ ถามกระตุ้น ให้เด็กแสดงความคิดเห็น ให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษาค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู

4. สร้างบรรยากาศทุกขณะและทุกกิจกรรม ให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข เด็กสามารถบอก เหตุผลของการเรียนรู้และสิ่งที่ได้รับที่สำคัญ เด็กๆ จะรู้สึกสนุกสนาน ไม่เบื่อและได้ความรู้ ช่วยในการศึกษา ในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งนี้การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กเป็นสิ่งสำคัญ

5. จัดการเรียนการสอน ตามแผนการสอนที่วางไว้ ตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

1.8 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย งานวิจัยในประเทศ

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: บทคัดย่อ) พัฒนาโครงการเด็กนักวิจัย และการประเมินที่ เน้นเด็กเป็นสำคัญ (ปีที่ 1) ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ โดยภาพรวม ครูมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้นก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 7.2700$) แสดงว่าครูที่เข้าร่วมโครงการมีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในทางที่ดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

2. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของครูที่เข้าร่วมโครงการ ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ครูทั้งหมดทุกคนจัดกิจกรรม ใช้สื่อที่หลากหลาย รองลงมามีจำนวนมากเท่ากัน ร้อยละ 98.30 จัดกิจกรรมการสอนแบบรายบุคคล ใช้ การสนทนาเป็นกลุ่ม ใช้การโต้ตอบคำถาม และใช้เทคนิคการระดมสมอง ที่เหลือมีจำนวนอยู่ในช่วงร้อยละประมาณ 80.00 ถึงร้อยละ 88.00 ใช้การจัดกิจกรรม ให้เด็กค้นพบด้วยตนเอง ให้เด็กปรึกษาพูดคุยกับ ครู ครูสร้างสถานการณ์จำลอง และให้เด็กแสดงบทบาทสมมติ ส่วนลักษณะกิจกรรมที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ ละคร คิดเป็นร้อยละ 36.70

2.2 วิธีการปฏิบัติที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยภาพรวมครูส่วนใหญ่ มีวิธีการปฏิบัติที่สำคัญที่เหมือน อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับแรก ครูจัด สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกฝัง จูงใจ ให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคล ดูแล เด็กทุกคนอย่างทั่วถึง ($X = 7.6000$) รองลงมาคือ ครูฝึกเด็กคิดลงมือทำด้วยตนเอง ในการจัดการเรียนรู้

แต่ละหัวข้อเรื่องครูเตรียมทั้งเนื้อหาและวิธีการสร้างสถานการณ์ให้เด็กได้แสดงออกเต็มที่ในการเรียนรู้ ใช้สื่อการสอนเพื่อกระตุ้นเด็กคิด แก้ปัญหาและค้นหาความรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลายทุกครั้งที่สอนฝึกเด็กมีวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย และฝึกเด็กรู้จักสังเกตข้อดี ปรับปรุงของตนเองตามลำดับ และวิธีปฏิบัติที่สำคัญของครูที่อยู่ในระดับมากอันดับสุดท้าย คือ ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง ($X = 7.13$)

2.3 ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การวางแผนจัดการเรียนรู้ ครูสามารถกำหนดระยะเวลาที่สอน 2 สัปดาห์/1 หัวเรื่อง การวางแผนการสอน โดยกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน เชื่อมโยงบูรณาการจากประสบการณ์สาระการเรียนรู้ การวางแผนการประเมิน และกำหนดวิธีการประเมิน ขั้นที่ 2 การให้เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ครูได้ดำเนินการกำหนดแหล่งเรียนรู้ พาเด็กศึกษานอกสถานที่ ให้เด็กเลือกหัวข้อที่จะศึกษา รวมทั้งแผนที่ความคิด จัดกิจกรรมที่หลากหลาย จัดให้เด็กได้แสดงผลงาน กระตุ้นให้เด็กสืบค้นหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในขั้นนี้ครูใช้วิธีการประเมินผล โดยสังเกตพฤติกรรม ประเมินพฤติกรรม และประเมินผลงานเด็ก

3. การศึกษาระดับทักษะการเรียนรู้ของเด็ก จากการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามระดับชั้น โดยภาพรวม เด็กชั้นปฐมวัยศึกษาชั้นปีที่ 1 และปฐมวัยศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะทุกด้านอยู่ในระดับสูงอันดับแรกคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($X = 1.9158$) รองลงมาเรียงลำดับดังนี้ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะการสังเกต ด้านผู้นำ และมีทักษะอยู่ในระดับสูงเป็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านการสื่อความหมาย ($X = 1.8177$) และเมื่อจำแนกตามเพศ โดยภาพรวม เด็กเพศชายและเพศหญิง มีทักษะการเรียนรู้ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแยกเป็นแต่ละทักษะ ทักษะการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับสูงอันดับแรก คือ ด้านด้านมนุษยสัมพันธ์ ($X = 1.9158$) รองลงมาด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะการสังเกต ด้านผู้นำ และมีทักษะอยู่ในระดับสูงเป็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านการสื่อความหมาย ($X = 1.8177$)

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ผลการวิจัยพบว่า ตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการ 8 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยรวมทักษะการเรียนรู้ของเด็ก 8 ด้าน คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อความหมาย ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านทักษะการสังเกต ด้านผู้นำ มีการเปลี่ยนแปลงจากสัปดาห์ที่ 2, 4, 6, และ 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < .01$ แสดงว่า ทักษะการเรียนรู้ของเด็กทุกด้านตลอดเวลาที่เข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้น

5. ผลการเรียนรู้ของเด็ก ผลการวิจัยพบว่า

5.1 การแสดงพฤติกรรมเด่นของเด็กขณะเรียนรู้ ตลอดเวลาการเข้าร่วมโครงการทั้ง 8 สัปดาห์ เด็กแสดงพฤติกรรมเด่นจากการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย คือมีทักษะการสังเกต มีการสืบค้น มีการค้นคว้าหาความรู้ ชอบค้นหาคำตอบ มีทักษะการสื่อความหมาย มีความคิดสร้างสรรค์รู้จักแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ตั้งคำถาม ตอบคำถาม มีทักษะการทำงานกลุ่ม รู้จักการวางแผนตัดสินใจ แก้ไขข้อขัดแย้ง รู้จักวิเคราะห์ สรุป รับผิดชอบในบทบาทและมีมนุษยสัมพันธ์

5.2 ประสพการณ์สำคัญของการเรียนรู้ จากการประเมินของครู ประสพการณ์ที่สำคัญของเด็กในสัปดาห์ที่ 2, 4, 6, และ 8 รวม 4 ครั้ง โดยภาพรวมของเด็กได้รับการจัดประสพการณ์การเรียนรู้ด้วยเทคนิคเด็กนักวิจัย อยู่ในระดับมาก โดยประสพการณ์ที่สำคัญที่เด็กได้รับการจัดเป็นลำดับแรก คือเด็กได้ทำกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด อย่างสนุกสนานและมีความสุข ($X = 7.8000$) รองลงมาคือเด็กได้รับประสพการณ์ เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง การแก้ปัญหาในเรื่องที่เรียนรู้ได้ปฏิบัติกิจกรรมที่แปลกใหม่ ได้ฝึกความมีวินัย รับผิดชอบในการทำกิจกรรม ได้ทำกิจกรรมค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง ได้ทำกิจกรรมร่วมมือกับครู เพื่อนและผู้ปกครอง ได้ทำงานกลุ่ม ตามลำดับและมีโอกาสได้รับประสพการณ์อยู่ในระดับมากอันดับสุดท้ายคือ ได้ฝึกประเมินตนเองและผู้อื่น ($X = 6.8667$)

5.3 ผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ จากการที่ครูประเมินผลงานของเด็ก โดยภาพรวมผลงานของเด็กส่วนใหญ่อยู่ในระดับงานดีมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นการประเมินตามช่วงสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และ 8 ปรากฏว่า ผลงานของเด็กในช่วงสัปดาห์ที่ 6 ผลงานอยู่ในระดับดีมากเป็นลำดับแรก ($X = 1.7574$) จำนวนชิ้นผลงานของเด็กเป็นผลงานที่วาดภาพด้วยสีเทียนเท่ากับ 3,448 ชิ้น รวมผลงานทั้งหมด 10,128 ชิ้น

กาญจนา สองแสน (2551: บทคัดย่อ) ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เท่ากับ 18.50 ($D = 18.50$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ($t = 10.95$) ความคิดสร้างสรรค์รายด้านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ด้านความคิดริเริ่ม เฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.67 ($D = 2.67$, $t = 5.73$) ด้านความคิดคล่องตัว เฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.25 ($D = 2.25$, $t = 11.83$) ด้านความคิดยืดหยุ่นเฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 4.23 ($D = 4.23$, $t = 7.29$) ด้านความคิดละเอียดลออเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 8.20 ($D = 8.20$, $t = 8.97$) ทุกด้านคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างชัดเจน

กวีณา จิตนุพงศ์ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผลจากการวิจัยพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยความสามารถการแก้ปัญหาโดยรวมแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 6.471$) โดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อความสามารถการแก้ปัญหาโดยรวมร้อยละ 21.2 (Partial $\eta^2 = .212$) และมีค่าเฉลี่ยความสามารถการแก้ปัญหารายด้านแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทุกด้านคือ ด้านการแก้ปัญหาดตนเอง ($F=12.000$) ด้านการแก้ปัญหาดตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ($F = 1.670$) โดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลความสามารถการแก้ปัญหาดตนเองร้อยละ 33.3 และความสามารถการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นร้อยละ 6.5 ตามลำดับ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ช่วยให้ความสามารถการแก้ปัญหาโดยรวมและรายด้านเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

ชยุตา พยุงวงษ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F = 208.810$) และรายด้านคือ ทักษะการสังเกต ($F = 29.483$) ทักษะการจำแนกประเภท ($F = 98.234$) ทักษะการสื่อความหมายข้อมูล ($F = 62.897$) ทักษะการลงความเห็น ($F = 24.182$) และทักษะการพยากรณ์ ($F = 13.113$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยรวมร้อยละ 91.7 (Partial $\eta^2 = .917$) และส่งผลต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์รายด้าน คือ ทักษะการสังเกตร้อยละ 60.8 (Partial $\eta^2 = .608$) ทักษะการจำแนกประเภทร้อยละ 83.8 (Partial $\eta^2 = .838$) ทักษะการสื่อความหมายข้อมูลร้อยละ 76.8 (Partial $\eta^2 = .768$) ทักษะการลงความเห็นร้อยละ 56.0 (Partial $\eta^2 = .560$) และ ทักษะการพยากรณ์ร้อยละ 20.8 (Partial $\eta^2 = .208$) ตามลำดับ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมให้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยรวมและรายด้านมากขึ้นอย่างชัดเจน

พุลสุข สุขเสริม (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F=283.526$) และรายด้าน คือ ด้านการพูดคำศัพท์ ($F=155.290$) ด้านการพูดเป็นประโยค ($F= 96.571$) และด้านการพูดเป็นเรื่องราว ($F=145.065$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อความสามารถทางการพูดโดยรวมร้อยละ 92.2 (Partial $\eta^2 = 0.922$) และส่งผลต่อความสามารถด้านการพูดคำศัพท์ร้อยละ 86.6 (Partial $\eta^2 = 0.866$) ด้านการพูดเป็นประโยคร้อยละ 80.1 (Partial $\eta^2 = 0.801$) และ ด้านการพูดเป็นเรื่องราวร้อยละ 85.8 (Partial $\eta^2 = 0.858$) ตามลำดับ

ทิติลดา พิไลกุล (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าก่อนการทดลองและช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F=914.54$) และรายด้านคือ ด้านการช่วยเหลือ ($F = 139.60$) ด้านการแบ่งปัน ($F = 171.40$) ด้านการร่วมมือ ($F = 127.05$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมร้อยละ 98 (Partial = .98) และส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมรายด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือร้อยละ 88, (Partial = .88) ด้านการแบ่งปันร้อยละ 90, (Partial = .90) และด้านการร่วมมือร้อยละ 87 (Partial = .87) ตามลำดับ

ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์ (2551: บทคัดย่อ) การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยรวมแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ($F=198.116$) โดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยรวมร้อยละ 93.4 (Partial $\eta^2 = .934$) และมีค่าเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์รายด้านแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ทุกด้านคือ ด้านการจำแนกประเภท ($F=116.630$) ด้านการเปรียบเทียบ ($F=232.563$) ด้านการรู้ค่าจำนวน 1-10 ($F=137.351$) และด้านการเพิ่ม - การลดภายในจำนวน 1 - 10 ($F=31.132$) และโดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการจำแนกประเภทร้อยละ 89.3 (Partial $\eta^2 = .893$) ด้านการเปรียบเทียบร้อยละ 94.3 (Partial $\eta^2 = .943$) ด้านการรู้ค่าจำนวน 1-10 ร้อยละ 90.8 (Partial $\eta^2 = .908$) และด้านการเพิ่ม - การลดภายในจำนวน 1 - 10 ร้อยละ 69.0 (Partial $\eta^2 = .690$) ตามลำดับ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเหมาะสม เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและมีความถนัด และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดอย่างอิสระ กระตุ้นให้เด็กได้แสดงออก ส่งเสริมการกิจกรรมกลุ่ม เด็กจึงเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข เกิดความภาคภูมิใจในตนเองเมื่อได้ร่วมกิจกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมาบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในเด็กปฐมวัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

2.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

กรมวิชาการ (2537: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนเราสามารถทำสิ่งต่างๆ ประสบความสำเร็จ ช่วยให้คนเรามีความเป็นตัวของตัวเองกล้าคิดกล้าแสดงออก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคงอันเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีความสุขในการดำรงชีวิต

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542: 12) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งจัดการแก้ปัญหาและปรับตัวอยู่ในสังคมด้วยความรู้สึกที่มั่นคง เพื่อสุขภาพจิตที่ดีและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

วารุณี เจริญรัตนโชติ (2543: 18) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลในการกล้าคิดกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และมีความมั่นใจในการกระทำสิ่งๆ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ

เมทินี ด่านยังอยู่ (2544: 9) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการกล้าแสดงออกของเด็กด้วยความมั่นใจ ซึ่งสังเกตได้จากท่าทาง การกระทำ การกล้าแสดงความคิดเห็นหรือภาษาของเด็ก และใช้ชีวิตร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความเชื่อมั่นในตนเองนั้น จะเกิดขึ้นด้วยการสร้างบรรยากาศให้เด็กได้พัฒนาอย่างอิสระและอบอุ่นใจ

ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์ (2545: 127) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวเรา โดยจะทำหน้าที่กำกับความคิดและความรู้สึกของเราในปัญหาต่าง ๆ และจะแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่ปรากฏต่อบุคคลภายนอก ซึ่งก็คือสิ่งที่เรียกกันว่าบุคลิกภาพ

แสงเดือน จุฑาริ (2546: 10) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองหมายถึงบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: 9) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการกล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ขี้อาย ไม่ประหม่า มีจิตใจมั่นคงภาคภูมิใจในตนเองมั่นใจ ในความคิดของตนเอง และพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้าตัดสินใจ โดยไม่ลังเลไม่วิตกกังวล กล้าเผชิญต่อความจริง รู้จักการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้แก่ พ่อแม่ ครู ผู้เลี้ยงดู ต้องรู้จักแสดงพฤติกรรมในการยอมรับความรู้สึก ความคิดเห็น ให้กำลังใจ ให้คำชมเชย

ในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเหตุการณ์ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น จนสามารถพัฒนากลายเป็นบุคลิกภาพเฉพาะตน

อัญชลี ฉิมพลี (2551: 8) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกของบุคคลที่มีความกล้าหาญในการแสดงออก กล้าเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ และตัดสินใจด้วยความมั่นใจ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากเอกสารดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็นและสามารถตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ กล้าแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเองด้วยความมั่นใจ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

มาสโลว์ (Maslow. 1954: 411) ได้กล่าวว่า คนทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self – Esteem) และต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนด้วย ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ จะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถและมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีปมด้อยหรือเสียความภาคภูมิใจในตนเอง

เมทินี ด่านยังอยู่ (2544: 10) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสำคัญและจะเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กได้รับความสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรมหรือกระทำสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ บุคคลยิ่งประสบผลสำเร็จมากเท่าไร ย่อมทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองเขาจะรู้สึกว่าตนเองไม่อยู่ในอำนาจของคนอื่นได้ด้วย ผู้ที่มีความเชื่อมั่นจะมีลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

แสงเดือน จุฑารวี (2546: 10) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม เนื่องจากบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะประสบความสำเร็จทั้งทางด้านการเรียนพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: 10) กล่าวว่าความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ทุกคนเนื่องจากความเชื่อมั่นเป็นรากฐานของความกล้าที่จะลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งผลที่ตามมาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้เพราะประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะเป็นบทเรียนสำหรับการตัดสินใจในครั้งต่อไป แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องได้รับแรงผลักดันจากบุคคลรอบข้างที่เด็กไว้วางใจ ในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ให้กล้าแสดงออกและกระทำในสิ่งที่ตนเองเชื่อมั่นว่าถูกต้องจนประสบความสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง คือ กล้าแสดงออก ความเป็นตัวของตัวเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

อัญชลี ฉิมพลี (2551: 15) กล่าวว่าความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นบุคคลที่กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และกล้าเผชิญต่อปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตามความมั่นใจ ดังนั้น เราจึงควรปลูกพื้นฐานความมั่นใจให้กับเด็กปฐมวัยซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่การงานของตน สามารถประสบผลสำเร็จ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่าความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมสังคม เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองจะทำให้บุคคลนั้นมีความมั่นใจต่อการกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกล้าคิดกล้าแสดงออกเลือกและตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ด้วยตนเองดังนั้นหากเด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาระดับความเชื่อมั่นของตนเองเด็กจะมีความมั่นใจกล้าที่จะซักถามเมื่อมีข้อสงสัยหรือเสนอแนะบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้สามารถแก้ปัญหา รวมถึงอุปสรรคต่างๆ ได้อย่างมั่นใจและเหมาะสม

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

2.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ เป็นจิตแพทย์ทางด้านโรคประสาทได้ให้ความสำคัญของเด็กวัย 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต เขาเชื่อว่าวัยนี้เป็นรากฐานของพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเด็กที่สุด คือ แม่จะเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อบุคลิกภาพ และสุขภาพจิตของเด็กนอกจากนั้น ได้พัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึงวัยรุ่นโดยให้ชื่อว่าทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Development) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกายจะเปลี่ยนแปลงบริเวณแห่งความพึงพอใจเป็นระยะๆ ในช่วงอายุต่างๆ กันและถ้าบริเวณแห่งความพึงพอใจต่างๆ นี้ได้รับตอบสนองเต็มที่ เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีและสมบูรณ์แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองเต็มที่ก็จะทำให้เกิดการสะสมปัญหาและแสดงออกเมื่อเด็กโตขึ้น (สิริมาภิธยาอนันตพงษ์. 2545: 42 – 44) แบ่งออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นความพอใจอยู่บริเวณปาก (Oral) อยู่ในวัยอายุ 0 – 1 ปี เด็กจะมีความสนใจบริเวณปาก ปากนำความสุขเมื่อได้ดูดอาหาร สนองความต้องการของความหิว ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองก็อาจจะทำให้เกิดความคับข้องใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นความพอใจอยู่ที่บริเวณทวารหนัก (Anal) อยู่ในวัยอายุ 1 – 3 ปี เป็นระยะที่เกี่ยวข้องกับการขับถ่าย เด็กเกิดการเรียนรู้การขับถ่าย ถ้าเด็กไม่ถูกบังคับจะเกิดความพอใจ ไม่ขัดแย้ง ไม่เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นความพอใจอยู่ที่อวัยวะเพศ (Phallic) อยู่ในวัยอายุ 3 – 6 ปี เป็นระยะที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะสืบพันธุ์ เด็กเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นสภาพร่างกายที่แตกต่างไปตามเพศ เด็กจะเรียนรู้บทบาททางเพศของตน โดยเลียนแบบบทบาทพ่อแม่ของตน ต้องการความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่

ขั้นที่ 4 ขั้นก่อนวัยรุ่น (Latency) อยู่ในวัยอายุ 6 – 11 ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มสนใจสังคมเพื่อนฝูง พลังต่างๆ ในขั้นที่ 3 ยังแฝงอยู่ไม่ปรากฏออกมา เด็กจะพยายามปรับตัวให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นวัยรุ่นอยู่ในวัยอายุ 13 – 18 ปี (วัยผู้ใหญ่) เป็นขั้นที่เด็กมีความสนใจในเพศตรงข้ามมากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นความรักระหว่างเพศ

2.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson)

อีริกสัน (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 46 – 49) ได้สร้างทฤษฎีขึ้นมาโดยเน้นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และน่าสนใจสำหรับเด็ก บุคลิกภาพจะสามารถพัฒนาได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละช่วงของอายุเด็กประสบสิ่งที่พึงพอใจตามขั้นพัฒนาการต่างๆ ของแต่ละวัยมากเพียงใด ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนพอใจในช่วงอายุนั้นเด็กก็จะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ดี และเหมาะสมรวมถึงพัฒนาครอบคลุมถึงวัยผู้ใหญ่ด้วย ซึ่งพัฒนาการของมนุษย์มี 8 ขั้น แต่สำหรับปฐมวัยมีเพียง 4 ขั้น จึงขอกล่าวเฉพาะ 4 ขั้นดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความเชื่อใจหรือขาดความเชื่อใจ (Trust versus mistrust) อยู่ในวัยแรกเกิด – 1 ปี เด็กมีความสัมพันธ์กับแม่ หรือผู้เลี้ยงดู เนื่องจากทารกจะพัฒนาความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับและสามารถให้ความเชื่อใจเป็นมิตรแก่คนอื่น วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ไม่ว่าจะเป็นการอุ้ม การให้อาหาร หรือวิธีการเลี้ยงดูต่าง ๆ จะส่งผลไปสู่อุบัติภาพของความเป็นมิตร เปิดเผย และเชื่อถือไว้วางใจต่อสภาพแวดล้อมและบุคคลต่าง ๆ ถ้าเด็กไม่ได้รับความรักและความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กก็จะพัฒนาบุคลิกภาพของความตระหนี่ตัวปิดไม่ไว้วางใจและมักมองโลกในแง่ร้าย

ขั้นที่ 2 การควบคุมด้วยตนเองหรือ สงสัย / อาย (Autonomy versus doubt or shame) อยู่ในวัยอายุ 2 – 3 ปี เด็กมีความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู เนื่องจากเด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยตนเองสามารถควบคุมตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ เด็กจะสามารถทำงานง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยของเด็กให้สำเร็จด้วยตนเอง เช่น การหยิบอาหารเข้าปาก เดิน วิ่ง หรือเล่นของเล่น ซึ่งถ้าพ่อแม่บังคับหรือห้ามไม่ให้เด็กกระทำการใดด้วยตนเอง หรือเข้มงวดเกินไปจึงทำให้เด็กเกิดความสงสัยในความสามารถของตนเองเกิดความละอายในสิ่งที่ตนกระทำ ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกว่าจะตนไม่สามารถทำอะไรได้อย่างถูกต้อง และได้ผลเกิดความย่อท้อชอบพึ่งผู้อื่น

ขั้นที่ 3 การริเริ่ม หรือ รู้สึกผิด (Initiative versus guilt) อยู่ในวัยอายุ 3 – 6 ปี เด็กมีความสัมพันธ์กับครอบครัว เนื่องจากขั้นพัฒนาความคิดริเริ่ม หรือความรู้สึกผิด (Sense of VS. of Guilt) เด็กจะมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเอง เด็กมีการเลียนแบบผู้อยู่ใกล้ชิดหรือสิ่งแวดล้อมที่ตนรับรู้ เด็กเริ่มเรียนรู้และยอมรับค่านิยมของครอบครัวและสิ่งถ่ายทอดสู่เด็ก ถ้าเด็กไม่มีอิสระในการค้นหาที่จะส่งผลไปสู่ความคับข้องใจที่ไม่สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อจิตใจของเด็กและความรู้สึกผิดติดตัว

ขั้นที่ 4 การประสบความสำเร็จ ความขยันหมั่นเพียรหรือรู้สึกด้อย (Mastery versus inferiority) อยู่ในวัยอายุ 6 – 12 ปี เด็กมีความสัมพันธ์กับครอบครัว เนื่องจากเด็กในวัยนี้ต้องการกำลังใจเพื่อทุ่มเทขยัน จนเกิดความสำเร็จ ชอบการแข่งขันร่วมกับเพื่อนกับกลุ่ม

2.3.3 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Need Gratification)

อับราฮัม มาสโลว์ นักจิตวิทยาคนหนึ่งในกลุ่มทฤษฎีที่เน้นการมองความเป็นมนุษย์ หรือมนุษย์มีศักยภาพ (Human Potential theory) เขาเชื่อว่ามนุษย์มีคุณภาพนั้นเนื่องจาก มีความคิด ความรู้สึกความรู้ตระหนักและการแสวงหาสิ่งที่ดีงาม ค้นหาเป้าหมายของชีวิตให้ได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นความสามารถในการเรียนรู้ที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดได้ (existence) (Sprintall. 1998) และมนุษย์ทุกคนมีความต้องการแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ที่จะสนองความต้องการให้แก่ตนเองทั้งสิ้น ลักษณะที่มีคุณภาพของมนุษย์ลักษณะนี้จัดเป็นความต้องการของมนุษย์เรียงเป็นลำดับขั้นจากขั้นต่ำสุดไปขั้นสูงสุด แบ่งเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการตอบสนองร่างกาย (Physiological needs) ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศอุณหภูมิ การนอนหลับ การขับถ่าย เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ได้แก่ ความรู้สึกมั่นคง การได้รับการปกป้อง ความมั่นคงจากครอบครัว ปลอดภัยจากความวิตกกังวล การหลีกเลี่ยงอันตราย ความเจ็บป่วยต่าง ๆ ความต้องการกฎหมายคุ้มครอง

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรัก (Love needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก อยากรให้ตนเป็นที่รัก มีการยอมรับตนเอง ตั้งแต่กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มสังคม กลุ่มทำงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (Esteem needs) ได้แก่ ความต้องการให้ผู้อื่นมายกย่อง การได้รับการยอมรับจากเพื่อน กลุ่มคน และความภาคภูมิใจ

ขั้นที่ 5 ความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization needs) ได้แก่ ความต้องการสูงสุดของบุคคล กระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และตามความสามารถพิเศษของตน

มาสโลว์ แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 2 อย่าง คือ

1. ความต้องการขั้นต่ำที่ต้องได้รับการตอบสนอง ขาดไม่ได้ ต้องการตอบสนองจากปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ และความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นวัยต้องได้รับการดูแล เอาใจใส่ ต้องการให้พ่อแม่ ดูแลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเด็กช่วงนี้ต้องการขั้นนี้มาก

2. ความต้องการขั้นสูงเพื่อพัฒนาตน คือ ความต้องการที่จะเจริญเติบโตหรือพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นมนุษย์เราจะมีความต้องการขั้นสูงได้ก็ต้องมีความต้องการขั้นต่ำครบเสียก่อน (สิริมาภิญญอนันตพงษ์. 2545: 24 –26; อ้างอิงจาก Maslow Feeney. 1987)

มาสโลว์ มองเห็นว่าความต้องการจะพัฒนาความต้องการในขั้นสูงจะเกิดขึ้นถ้าความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนอง และการที่คนตระหนักถึงความสามารถของตนเองว่าสามารถทำอะไรได้หรือไม่ได้ จะนำไปสู่ความมั่นใจในตนเอง และนำไปสู่การกล้าตัดสินใจ และกล้าเสี่ยงเมื่อให้อิสระในการเลือกเขาจะเลือกเดินไปข้างหน้า ซึ่งผู้มีบทบาทสำคัญในการตอบสนองความต้องการเพื่อพัฒนาให้เด็กเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คือ พ่อแม่ ครู สำหรับในโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนนั้น การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กควร จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้มีลักษณะผ่อนคลายไม่ตึงเครียด ให้เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัย แสดงให้เด็กเห็นว่าได้รับความสนใจและเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน กระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นจัดประสบการณ์เรียนเพื่อช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ (พรณี ข. เจนจิต. 2528: 235 – 260)

2.3.4 ทฤษฎีบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung ‘ Personality Theory)

คาร์ล กุสตาฟ จุง มีความเชื่อในเรื่องของจิตไร้สำนึกซึ่งสะสมมาแต่อดีต (Collective Unconscious) หรือประสบการณ์ในจิตไร้สำนึก (Personal Unconscious) เน้นว่าชาติพันธุ์หรือชาติกำเนิดเป็นจุดเริ่มต้นของบุคลิกภาพ และพัฒนาการของบุคลิกภาพเริ่มจากการปฏิเสธไปตลอดจนชั่วชีวิต สำหรับความรู้สึกทางเพศจะมีบทบาทสำคัญก่อนอายุ 5 ขวบ และจะมีบทบาทสำคัญสูงสุดในช่วงวัยรุ่น บุคลิกภาพในช่วงวัยรุ่นนั้นจะพัฒนาไปในแบบต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป คาร์ล กุสตาฟ จุง ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะของบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) มีลักษณะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมเท่าที่ตนเอง ชอบคิดชอบทำอะไรเงียบๆ คนเดียวไม่ชอบเข้าสังคม อารมณ์อ่อนไหวง่าย เก็บความทุกข์

ไว้กับตนเอง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง หากบุคคลมีลักษณะดังกล่าวมากจะมีโอกาสเกิดความผิดปกติทางจิต ทางอารมณ์ และมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพได้มาก

2. ลักษณะบุคลิกภาพแบบเปิดเผย (Extrovert) มีลักษณะตรงกันข้ามกับพวกเก็บตัว สนใจสิ่งแวดล้อม ชอบเข้าสังคม เปิดเผย มีเพื่อนมาก ไม่ชอบเก็บความทุกข์ไว้กับตนเอง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง หากบุคคลมีลักษณะดังกล่าวมากจะมีโอกาสเกิดความผิดปกติทางจิต ทางอารมณ์ และมีผลต่อบุคลิกภาพได้มาก

ลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบที่กล่าวมานั้น ไม่สามารถจะแยกกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะคนส่วนมากมีลักษณะบุคลิกภาพแบบกลางๆ (Ambient) กำลังระหว่างเก็บตัว และแบบเปิดเผย ซึ่งบุคลิกภาพที่พอเหมาะสามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคม อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนั้นยังเน้นว่าการพัฒนาของบุคลิกภาพมีเป้าหมายสูงสุด คือ ใ้บุคคลเข้าใจตนเองเพื่อจะได้พัฒนาตนเองได้โดยไม่หยุดยั้งและมีเรื่องของพันธุกรรมเป็นตัวที่มีบทบาทสำคัญ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพื้นฐานของสัญชาตญาณและสืบเผ่าพันธุ์ (ลักษณา สรีวัฒน์. 2544: 141 – 142)

2.3.5 ทฤษฎีโครงสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของคลอสแมร์และริฟเฟิล (Klausmeier & Ripple)

เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์. 2516: 5 – 6 : อ้างอิงจาก Klausmeier & Ripple. 1971: 557 คลอสแมร์และริฟเฟิล (Klausmeier & Ripple , 1971: 557) กล่าวว่า บุคลิกภาพของมนุษย์ที่แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นไปตามโครงสร้างบูรณาการซึ่งแสดงรายละเอียดโครงสร้างเรียงตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

1. ความเจริญทางร่างกายหรือสุขภาพ
2. พฤติกรรมทักษะ หรือ ความสัมพันธ์ของระบบกล้ามเนื้อ
3. ความสามารถทางด้านการคิด
4. ความสามารถด้านการปรับตัว
5. อุดมคติ หรือ มโนภาพแห่งตน

อิทธิพลของโครงสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์นั้นคลอสแมร์ แยกกล่าวถึงแต่ละด้านตามลำดับ ดังนี้ ด้านสุขภาพและพฤติกรรมทักษะ (Health & Psychomotor Skills) กล่าวว่า ความบกพร่องในด้านหนึ่งด้านใดหรือหลาย ๆ ด้านของพฤติกรรมทักษะอาจก่อให้เกิดการขัดขวางบูรณาการทางบุคลิกภาพของบุคคล การที่บุคคลไม่สามารถใช้หรือแสดงทักษะทางร่างกาย (Psychical Skill) อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมไปทางก้าวร้าวหรือในทางที่ขัดต่อความต้องการของสังคมได้ ดังนั้นการศึกษาบุคลิกภาพจึงต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ สุขภาพ และทักษะในด้านการใช้ความสัมพันธ์ของระบบกล้ามเนื้อของบุคคลด้วย

บุคลิกภาพทางความสามารถในการคิด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เช่นเดียวกับที่สุขภาพและพฤติกรรมทักษะที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรของบุคลิกภาพ เพราะผู้ที่มีความสามารถในด้านการคิดสูงย่อมที่จะเรียนรู้ได้ดี และสามารถปรับตัวสภาพแวดล้อมได้ดีกว่าผู้ที่มีความสามารถทางด้านการคิดต่ำบุคลิกภาพทางด้านการปรับตัวนั้นที่มีผลต่อบุคลากรแห่งบุคลิกภาพ เพราะว่าการรับรู้ของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์สำเร็จ ในการแก้ปัญหาอันเป็นผลจากการที่บุคคลนำกลวิธีต่างๆ ของตนมาใช้เมื่อประสบภาวะอันก่อให้เกิดข้อขัดแย้ง ซึ่งกลวิธีต่างๆ เหล่านี้จะสรุปรวมเป็นบุคลิกภาพของเขาในการปรับตัว

บุคลิกภาพทางด้านมโนภาพแห่งตนหรือทางด้านทัศนคติ มโนภาพแห่งตน เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละคนอ้างถึงตนเอง หรือเป็นความคิดส่วนตัวของเขาที่มีต่อบุคลิกภาพของเขา เป็นผลรวมทั้งหมดของความหมายของทัศนคติ และความรู้สึกที่ตัวของเขาเองมีอยู่ ซึ่งพัฒนาขึ้นมาตามลำดับเมื่อบุคคลสามารถยกตนออกจากข้อกำหนดของสภาพแวดล้อม ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความมั่นคงตามวัยที่เพิ่มขึ้นของบุคคลและบุคลิกภาพของบุคคลทางด้านทัศนคติ และความรู้สึกของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างช้า ๆ หรือไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลาที่เปลี่ยนไป

จากทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จะเห็นได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกหัวเรื่องที่ตนเองสนใจ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์เดิมเข้ามาบูรณาการกับประสบการณ์ใหม่ได้อย่างเหมาะสม เด็กมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง แสดงออกถึงเอกลักษณ์บุคคล เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

โรเจอร์ (Roger) และมาสโลว์ (Maslow) เห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กนั้นเกิดจากความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เกี่ยวกับงาน ถ้าเด็กได้รับรู้ว่าประสบการณ์ที่เขาได้รับนั้นทำให้เขามีค่า มีความสำคัญเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และคนอื่นมีความรู้สึกที่ดีต่อเขา เด็กก็จะมีความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวกับตนในทางที่ดี และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางที่ดีนี้จะเป็นตัวกำหนดให้เด็กแสดงลักษณะและพฤติกรรมที่เรียกว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง (ประดินันท์ อุปรนัย. 2526: 37 – 38)

วารุณี เจริญรัตนโชติ (2543: 21) กล่าวว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น กล้าแสดงออก มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ ซอบอิสระ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้เหมาะสม

ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์ (2545: 127) กล่าวว่า คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคนที่มีลักษณะมั่นคง ไม่ลังเลในการตัดสินใจ ไม่วิตกกังวลต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันก็ไม่พุ่มพ่าย

หรือกังวลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ และเมื่อประเมินว่าตนเองไม่พร้อมก็กล้าและมั่นใจที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: 15) กล่าวว่า เด็กที่ความมั่นใจในตนเองจะเป็นเด็กที่ กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าคิดและปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเห็นว่าดีแล้วถูกต้องแล้ว มีบุคลิกภาพที่เปิดเผย แสดงความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ง่าย ในขณะที่เดียวกันก็พร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และพร้อมขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นที่ตนเองมั่นใจว่าจะทำสิ่งนั้นๆ ได้ดีกว่าตน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพสูงสุด

อัญชลี จิมพลี (2551: 16) กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่มีลักษณะ กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาได้ ดังนั้น เราจึงควรปลูกฝังความมั่นใจในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะส่งผลให้เป็นคนที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองมีความรับผิดชอบ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า เด็กที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองโดยการกล้าแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสม กล้าพูดซักถามและโต้ตอบแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเอง เลือกลงและตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเองได้ สามารถทำกิจกรรมและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้ตามศักยภาพ

2.5 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

ฟรอยด์ (ศรีวรรณ มากชู. 2521: 12; อ้างอิงจาก Freud. 1965: 26 – 29) ได้เน้นถึงความสำคัญของการปลูกฝังบุคลิกภาพในวัยเด็กเล็กมากที่สุด โดยได้กล่าวว่าในช่วง 1 – 5 ปีแรก ของชีวิตเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาบุคลิกภาพ การอบรมเลี้ยงดูเด็กและการกระทำตัวอย่าง ให้แก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเด็กจะเลียนแบบบิดา มารดา และผู้ใกล้ชิด นอกจากนั้นการที่เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองก็ต่อเมื่อได้รับความรักความสนใจจากพ่อ แม่ ได้รับการส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นและมีอิสระในการตัดสินใจ ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้นก็มิสาเหตุมาจากพ่อ แม่ ควบคุมให้ปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตที่พ่อ แม่ เห็นชอบ ทำให้เด็กขาดอิสระที่จะคิด หรือตัดสินใจ ด้วยตนเอง เมื่อพบกับปัญหาที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ เพราะไม่เคยฝึกการแก้ปัญหามาก่อน (สุมาลี วงศ์ปลูกแก้ว. 2526: 19) จากการศึกษาของ เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964: 661) พบว่า ผลการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยวิธีประชาธิปไตยคือให้ความรักความสนใจและเห็นความสำคัญของเด็ก จะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเพื่อนมากเป็นมิตร ซื่อสัตย์ คล่องแคล่ว ร่าเริงมีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่มพึ่งตนเองได้ สามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ และทำให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตยหรือแบบให้ทำตามกฎอย่างเคร่งครัดจะทำให้เด็กขาดความรู้สึกปลอดภัย ขาดความคิดริเริ่ม ความ

เชื่อมั่นในตนเองของเด็กจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก บุคคลผู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก คือ พ่อ แม่ ครู และบุคคลที่เด็กรู้จักซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีส่วนในการสร้างประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กอย่างมาก ดังนั้น สิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางสังคมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี (ประดิษฐ์ อุปรมัย. 2526) ดังนี้

ครอบครัวกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

สถาบันครอบครัว มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก แต่ละคน เพราะเด็กมักจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่เด็กใกล้ชิดเสมอ การที่เด็กแสดงพฤติกรรมออกมาแล้ว เป็นที่ยอมรับของบุคคลในครอบครัว จะทำให้เด็ก มีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดการเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ อยู่เสมอจนกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก นอกจากนี้ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ในสังคม ศาสนา ก็เป็นสิ่งที่เด็กได้รับการถ่ายทอด โดยผ่านทางครอบครัวทั้งสิ้น (กวินทร์ ธรรมนุด. 2522)

ครูกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก นอกจากสถาบันครอบครัวแล้ว สถาบันทางการศึกษาก็เป็นอีกสถาบันหนึ่ง ที่มีส่วนในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก ครูก็ควร สร้างบรรยากาศ ที่ช่วยให้เด็กทุกคนรู้สึกอบอุ่นเมื่ออยู่กับครู ด้วยการแสดงความเป็นมิตรกับเด็ก พูดคุยกับเด็กอย่างเป็นกันเอง อดทนที่จะฟังเขาพูดอย่างตั้งใจ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่ และยอมรับในความสามารถของเด็กที่มีอยู่ต่างกันโดยไม่เปรียบเทียบความสามารถของเด็กคนใดคนหนึ่งกับเด็กคนอื่นที่มีความสามารถเหนือกว่า แต่ควรยกย่องหรือชี้ให้เห็นว่าเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกันต่างก็มีความสามารถพิเศษเฉพาะตัวต่างกัน เด็กแต่ละคนควรแสดงความสามารถของตนให้เต็มที่ (แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. 2531: 23 - 24)

เพื่อนกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

เพื่อนมีส่วนในการส่งเสริมหรือบั่นทอนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กเช่นกัน เพราะเมื่อเด็กเริ่มออกจากบ้านมาสู่โรงเรียน หรือออกจากบ้านไปสู่ชุมชน มีการพบปะกับเด็กรุ่นราวคราวเดียวกัน อิทธิพลของเพื่อนจะเข้ามามีบทบาทกับการมีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กมากขึ้น เพราะเด็กจะติดเพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกัน มีความคิดอ่านใกล้เคียงกัน และมีรสนิยมคล้ายคลึงกัน ดังนั้น ปฏิกริยาที่เพื่อนๆ แสดงกับเด็กในเชิงยอมรับหรือปฏิเสธ ก็จะมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กที่จะส่งผลต่อไปถึงการมีหรือไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กด้วย (เลขา ปิยะอัจฉริยะ. 2524: 37 – 279)

ผู้ใกล้ชิดและบุคคลที่เด็กรู้จักกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง

สำหรับในสังคมไทยนั้น ผู้ใกล้ชิดกับเด็กนอกเหนือจากพ่อแม่ ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติสนิทที่พ่อแม่เลี้ยงดูเด็ก บุคคลเหล่านี้ ถ้ายังมีโอกาสใกล้ชิด หรือเลี้ยงดูเด็กอยู่เป็นเวลานานเท่าใด

ก็ยังมีอิทธิพลต่อการมีหรือไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้มากเท่านั้น นอกจากนี้ บุคคล ที่เด็ก รู้จักก็มีผลต่อการส่งเสริมหรือบั่นทอนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก กล่าวคือ บุคคลที่มีน้ำใจ เมื่อพบ เด็กยิ้มแย้มเป็นกันเองมากกว่าจะทำหน้าตาดุตัน หรือคอยสำรวจความบกพร่องของเด็กอยู่เสมอ ย่อม ทำให้เด็กเกิดความกลัวที่จะเข้าไปมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลที่เด็กรู้จักมี ลักษณะตรงกันข้ามกับที่กล่าวมาข้างต้น ถึงแม้ว่าเด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่บ้าง ท่าทีที่ได้รับจาก บุคคลคนแปลกหน้าก็อาจบั่นทอนความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองของเด็กลงได้ และถ้าเด็กมีความเชื่อมั่นใน ตนเองน้อยอยู่แล้ว ท่าทีดังกล่าวจะยิ่งทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น (นภาลักษณ์ รุ่งสุวรรณ. 2534)

การส่งเสริมความเชื่อมั่นตนเองในเด็กปฐมวัยนั้น สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการให้ ความรักความอบอุ่น ความสนใจ กำลังใจ ความเอื้ออาทรจากพ่อแม่และบุคคลใกล้ชิด รวมทั้งให้โอกาส เด็กกระทำการต่าง ๆ ได้สำเร็จตามวัยและวุฒิภาวะ สถาบันการศึกษาก็เป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มี ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะเป็นส่วนสำคัญในการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมบรรยากาศให้ เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งจัดเตรียมกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้ฝึกฝนจนเกิดเป็นความชำนาญและประสบ ผลสำเร็จในกิจกรรมนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอและเต็มตามศักยภาพ โดยการให้ความรัก ความเมตตาความเป็น กัลยาณมิตร เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ได้แสดงออกอย่างเต็มที่ รวมทั้งให้เวลาและกำลังใจแก่เด็กเมื่อ เด็กล้มเหลว เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะหล่อหลอมเชื่อมโยงรวมกันเป็นพลังผลักดันให้เด็กประสบ ผลสำเร็จ ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง นั่นคือ การเป็นบุคคลที่ กล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก มีบุคลิกภาพที่เปิดเผย มองโลกในแง่ดี และรู้จักการปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข (สมจิตนา คุปตสุนทร. 2547: 17)

สภาพแวดล้อมทางครอบครัว การให้ความรักความอบอุ่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ การ จัดประสบการณ์สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนและชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กทั้งสิ้น ดังนั้น พ่อแม่ ครู และผู้ใกล้ชิดจึงควรให้ความรักความอบอุ่น ให้ โอกาสเด็กได้แสดงออกอย่างอิสระมีความเป็นตัวของตัวเอง อันเป็นผลต่อการพัฒนาและส่งเสริมความ เชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี (อัญชลี จิมพลี. 2551: 19)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สำหรับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยนั้นต้อง ประกอบด้วยหลายปัจจัยด้วยกันคือ 1.ปัจจัยด้านครอบครัว เนื่องจากครอบครัวและบุคคลในครอบครัว เป็นปัจจัยแรกที่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งด้านการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสม และการเป็นต้น แบบที่ให้แก่เด็กการรวมถึงให้ความรักความอบอุ่นและการเอาใจใส่ก่อให้เกิดความมั่นใจในตัวเองได้ 2.ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม สังคมหรือสภาพแวดล้อมที่เด็กต้องเผชิญในแต่ละวัน มีผลต่อการพัฒนา บุคลิกภาพที่ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจหรือหวาดกลัว 3.ปัจจัยด้านการศึกษา การจัดการศึกษาและ

วิธีการสอนของครูเป็นส่วนหนึ่งที่ได้เกิดจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้ 4.ปัจจัยด้านบุคคลแวดล้อม เช่น ครู เพื่อน เป็นต้น ครูหรือเพื่อนญาติให้โอกาสเด็กได้แสดงออกให้กำลังใจเป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆนี้ เด็กจะต้องได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมในทุกๆด้าน ปัจจัยต่างๆนี้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กทั้งสิ้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศ

นักการศึกษาต่างประเทศหลายท่านได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัยไว้ในทัศนะคติที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

โบว์แมนและแมททิว (ประดินันท์ อุปรมัย. 2526: 39; อ้างอิงจาก Bowman & Mathews. 1960) ของแมกซ์ (Maxwell. 1960) ได้สรุปตรงกันว่าลักษณะบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียน คือ การที่เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในปี ค.ศ. 1949 บาร์ช (Baruch. 1949: 4 – 5) ได้ศึกษาพบว่า ผู้นำจะต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเอง วินัยทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสะดวกสุข วินัยจะเกิดขึ้นกับบุคคลที่อยู่ในสังคมได้ด้วยความสะดวกสุข

เพนเตอร์ (Painter. 1968: 7650 – 8) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจูงใจกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายระดับมหาวิทยาลัย พบว่า ระดับความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการจูงใจ กล่าวคือ คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความสามารถในการจูงใจและมักจะได้เป็นผู้นำ และจากงานวิจัยของ ชอร์แบน (Shoban. 1950: 148) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่เข้มงวดกับบุตร จะทำให้นุตรขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจ

แรดเก (Radke. 1964: 369) พบว่าบุตรจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับจะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง ไว้วางใจตนเองและมีความรับผิดชอบสูง

มุสเสน (Mussen. 1969: 261) ศึกษาพบว่าพ่อแม่ที่ให้โอกาสและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ โดยไม่วิตกกังวล และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ดักเกอร์ (Dugger. 1969: 1817 – A) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเป็นผู้นำพบว่าผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงและมีความสามารถในการแสดงออกและแมน (Man. 1969: 152 – 174) ได้สรุปผลการวิจัยของเขาว่าสำหรับลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับลักษณะ แสดงตัวความสามารถในการปรับตัว ไม่มีความวิตกกังวล

กัวร์ (Goor. 1974: 3514 – A) พบว่าเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูง กล่าวแสดงออกในความคิดเห็นใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำอีกด้วย

งานวิจัยในประเทศ

นักการศึกษาในประเทศหลายท่านได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยไว้ในทัศนะ กล่าวคือ

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหว และจังหวะแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป ซึ่งประกอบด้วยวัสดุที่หลากหลายการได้กระทำสัมผัส การเปิดโอกาสให้เด็กเลือก การใช้ภาษา ของเด็ก และการสนับสนุนของผู้ใหญ่ โดยแบ่งเป็นการวิจัย 3 ระยะ โดยใช้ปริมาณของปัจจัยตาม แกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป แตกต่างกันโดยในระยะที่ 1 ใช้การสนับสนุนของผู้ใหญ่มากที่สุดเพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ รองลงมาคือการเลือกการกระทำวัสดุ และปัจจัยที่ใช้น้อยที่สุด คือ การใช้ภาษา ระยะที่ 2 ยังคงใช้การสนับสนุนของผู้ใหญ่มากที่สุด เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดริเริ่มที่ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง รองลงมาคือ การเลือกกระทำ วัสดุและการใช้ภาษาโดยใช้ในปริมาณที่ เท่าๆ กัน และในระยะที่ 3 ใช้การเลือกภาษาของเด็กการกระทำและวัสดุในปริมาณเท่าๆ กัน เพื่อให้เด็กเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อสิ้นสุดการวิจัยพบว่าเด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น โดยมีระยะเวลาสัมพันธ์กับปริมาณการใช้ปัจจัยตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป

วารุณี เจริญรัตนโชติ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองพบว่า

1. เด็กปฐมวัยตลอดช่วงเวลาที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง เมื่อเทียบกับก่อนการทดลองมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยตลอดช่วงเวลากิจการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง

2. เด็กปฐมวัยที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงและต่ำ ตลอดช่วงเวลาที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง เมื่อเทียบกับก่อนการทดลองมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงและต่ำมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง

เมทินี ด่านยังอยู่ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการจัดประสบการณ์การเล่นสมมุติ พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์ และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นสมมุติ ในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่า คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นเมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่า คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้อง การวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นในตนเองในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการกล้าแสดงออก ด้านการเป็นตัวของตัวเอง ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย ก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ และมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการกล้าแสดงออกด้านการเป็นตัวของตัวเอง และด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เพิ่มขึ้นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$

อัญชลี ฉิมพลี (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์ พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F = 788.57$) และด้านการกล้าแสดงออก ($F = 288.74$) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ($F = 2337.14$) และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ($F = 2229.29$) โดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมร้อยละ 98% ($P = .98$) และส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง รายด้านร้อยละ 95.4 , 99.4 , และ 99.4 ตามลำดับ

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยนั้น แสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นในตนเองสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคล ซึ่งมี

ความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย อันจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นอันเป็นตัวตนของตนเองได้ สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม จากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการบุคลิกภาพ และการได้รับการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตั้งแต่ปฐมวัย สิ่งต่างๆ นี้จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีบุคลิกภาพ และทัศนคติที่ดี เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีความกล้าแสดงออกที่บ่งบอกถึงตัวตนของตัวเองแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ประสบผลสำเร็จ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 65 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง คือเลือกมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 2 ห้องเรียน จากนั้นเรียงลำดับเด็กตามอายุจากมากไปหาอายุน้อย จำนวน 32 คน แล้วคัดเลือกเด็ก อันดับที่ 1-15 อายุระหว่าง 4 – 5 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดำเนินการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจากงานวิจัยการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเด็กเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ของเด็กนำไปสู่การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมเต็มศักยภาพ (สิริมาภิญญอนันตพงษ์. 2547)

1.2 ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการ เพื่อบูรณาการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตรงตามหลักสูตร

1.3 ศึกษาแนวคิด และหลักการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอน รวมถึงเทคนิคในการสอนต่าง ๆ ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ตลอดจนแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ครูศึกษาธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนโดยอภิปราย ชักถาม ความรู้ก่อนเห็น และความต้องการของเด็กในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ จากนั้นสร้างแผนที่ความคิด เพื่อให้เด็กได้เห็นภาพรวมของเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ เช่น กำหนดแหล่งเรียนรู้ ศึกษาเอกสารสถานที่ ค้นคว้าขีดเขียนสิ่งที่ได้เรียนรู้ สรุปผล และนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล เป็นการประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ผลงานความรู้สึกรู้ และทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึกรู้ และทักษะการแสดงออกทุกด้าน และประเมินตามสภาพจริง

3. นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาดูก่อนปฐมวัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการทฤษฎีแนวคิดและรูปแบบการจัดกิจกรรมเด็กนักวิจัย จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1) อาจารย์พูลสุข สุขเสริม

ครู คศ. 1 โรงเรียนเทศบาล 4 ฉลองรัตน สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

2) อาจารย์ชยุดา พยุงวงษ์

ครู คศ. 1 โรงเรียนอนุบาลทนาพรวิทยา จังหวัดชลบุรี สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3

3) อาจารย์ศิวภรณ์ สองแสน

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะ
ศึกษาศาสตร์ ม.ราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย

4. ปรับปรุงแผนการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความเห็นตรงกัน
อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม

5. นำแผนการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นปฐมวัยปีที่ 2 อายุ 4
– 5 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากห้องเรียนนักเรียนชั้นปฐมวัยศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน เพื่อนำมา
ปรับปรุงภาษาและระยะเวลาที่ใช้ ให้เกิดความชำนาญในการใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบเด็ก
รักวิจัย

6. นำแผนการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัยไปทำเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างในการ
ทดลอง

แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

การสร้างแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้าน
การสังเกตพฤติกรรม การบันทึกพฤติกรรม จากวารสารการศึกษาปฐมวัยเรื่อง “เด็กไม่กล้าแสดงออก”
(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 6 (2) 2545: 50) ทฤษฎีพัฒนาการของ อิริคสัน (1975)

2. ศึกษาแบบประเมินของ วีรพงศ์ บุญประจักษ์ (2545) สมจินตนา คุปตสุนทร (2547) และ
อัญชลี ฉิมพลี (2551) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง และได้ทำการ
สังเกตความเชื่อมั่นของเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ 2 อายุระหว่าง 4 - 5 ปี เป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วนำมาสร้าง
เกณฑ์ประเมิน ให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ ด้านความภาคภูมิใจ
ในตัวเอง ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านการกล้า
แสดงออก จำนวน 16 ข้อ โดยสร้างแบบประเมินค่ากำหนดตัวเลข 3 ระดับ (Numerical Rating Scales)

3. นำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยปีที่ 2 ที่มีอายุ
ระหว่าง 4 – 5 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยทำการสังเกต และ
บันทึกพฤติกรรมจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย เพื่อศึกษาความชัดเจนของพฤติกรรมที่
เด็กแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเอง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินในทุกด้านให้รัดกุม
สามารถวัดและประเมินผลได้

4. นำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความ
สอดคล้องและความเหมาะสม เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของ
แบบประเมิน จำนวน 3 ท่าน ดังต่อไปนี้

- 1) ดร.บัณฑิตวิทย์ ไบกุลหาลาบ นักวิชาการ 6 คณะครุศาสตร์ สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม จังหวัดพิษณุโลก
- 2) อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง อาจารย์ฝ่ายวัดผลการศึกษาแห่งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
- 3) อาจารย์จรงค์ อ่วมมีเพียร ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดเกาะกลอย จังหวัดระยอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา ระยองเขต 1

5. นำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยให้ปรับปรุงการใช้ภาษาในข้อพฤติกรรม รายการพฤติกรรม ปรับเกณฑ์การให้คะแนน และตรวจสอบขั้นตอนการประเมินได้ชัดเจน

6. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบประเมิน

การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครั้งนี้ ดำเนินการโดยนำเอาแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านลงคะแนนประเมินว่าข้อคำถามที่แสดงพฤติกรรมที่ประเมินนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการประเมินหรือไม่ โดยกำหนดคะแนนเป็น +1, 0 และ -1 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2548: 69)

เมื่อ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

เมื่อ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่

เมื่อ -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งต้องมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2548: 1) ซึ่งพบว่าแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยมีค่า IOC อยู่ระหว่างตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 จำนวน 12 ข้อ และปรับแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นตรงกันโดยใช้เกณฑ์พิจารณาจากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่านให้เหมาะสม โดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นสอดคล้องตรงกัน

7. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

หลังจากตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงแล้ว ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองไปทดลองใช้กับเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ 2 จำนวน 15 คน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง

จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้ผู้สังเกต 1 คน คือ ผู้วิจัย โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค คำนวณจากสูตร α (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526: 165) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับเท่ากับ 0.67

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One – group Pretest – Posttest Design) บอร์กและกอลล์ (Borg; & Gall. 1981: 221-229; Borg; & Gall. 1979: 222-223) ตามตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม		สอบก่อน (Pretest)	ทดลอง	สอบหลัง (Posttest)
E		T_1	X	T_2
เมื่อ	E	แทน กลุ่มทดลอง		
	T_1	แทน การประเมินความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลอง		
	X	แทน การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย		
	T_2	แทน การประเมินความเชื่อมั่นในตนเองหลังการทดลอง		

วิธีดำเนินการทดลอง

- กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง คือเลือกมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 2 ห้องเรียน จากนั้นเรียงลำดับเด็กตามอายุจากมากไปหาอายุน้อย จำนวน 32 คน แล้วคัดเลือกเด็ก อันดับที่ 1-15 เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน
- แจ้งข้อมูลข่าวสารในการจัดการเรียนการสอนแบบเด็กนักวิจัยให้ผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มตัวอย่างทราบถึงกระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรม และบทบาทของผู้ปกครองต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ตามแนวการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง

4. ทำการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย (Pretest) ก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ อังคาร พุธ จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์และเก็บคะแนนไว้เป็นหลักฐาน

5. กำหนดการทดลอง โดยกำหนดหัวข้อเรื่องในการเรียนรู้ตามความต้องการของเด็กซึ่งอยู่ในชั้น ทบพวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ปรากฏดังแสดงใน ตาราง 2

6. ดำเนินการทดลองในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที ช่วงเวลา 9.30 – 10.00 น.รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง ดังที่ปรากฏในตาราง 2 กำหนดการทดลอง ตาราง 3 กำหนดการทดลองรายวันและตาราง 4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ตาราง 2 กำหนดการทดลองรายสัปดาห์

สัปดาห์ที่	หัวเรื่องที่เด็กต้องการเรียนรู้	วันที่ทำการทดลอง เวลา 09.30 น. – 10.00 น.
1-2	บ้านแสนรัก	จันทร์,อังคาร,พุธ, พฤหัสบดี,ศุกร์
3-4	สวนสัตว์ในฝัน	
5-6	ข้าวดีมีประโยชน์	
7-8	ผลไม้แสนอร่อย	

*หมายเหตุ หัวเรื่องที่ปรากฏในตารางเกิดขึ้นจากความสนใจของเด็ก

ตาราง 3 กำหนดการทดลองรายวัน

สัปดาห์ ที่	วัน	หัว เรื่อง	หัวเรื่องย่อย	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย
1	จันทร์	บ้านแสนรัก	- เลือกหัวเรื่องที่ ต้องการเรียนรู้	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อ เนื้อหาที่สนใจ โดยการอภิปรายซักถาม บรรยายประสบการณ์เดิมร่วมแสดงความ คิดเห็นและลงมติเลือกเรื่องที่จะเรียนรู้ คือ เรื่อง บ้านแสนรัก แล้วสร้างแผนที่ ความคิดเพื่อให้เด็กเห็นภาพรวมใน การศึกษาค้นคว้า
	อังคาร		- ความหมายและ ความสำคัญของบ้าน	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัยหาความรู้เรื่องบ้าน แสนรัก ตามหัวเรื่องย่อยที่เด็กสงสัย ดังนี้
	พุธ		- ประโยชน์ของบ้าน	- ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการเสนอความ คิดเห็น และรับฟังความต้องการของผู้อื่น
	พฤหัสบดี		- การจำแนกประเภท บ้าน (บ้านไม้, บ้าน ปูน)	- ให้เด็กเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความ สนใจและถนัดของแต่ละคนคน ส่งเสริม ให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมอย่าง เหมาะสม
	ศุกร์		- ลักษณะบ้าน (ชั้น เดียว, สองชั้น)	
2	จันทร์		- การดูแลบ้าน	- ค้นคว้าหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยาก รู้อยากเห็นจากแหล่งความรู้ที่ครูเตรียม
	อังคาร		- เสนอกิจกรรมที่ ต้องการเรียนรู้	เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง อย่าง มั่นใจ
	พุธ		- ปฏิบัติตามกิจกรรม ที่ต้องการเรียนรู้	- เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบด้วยตัวเอง จากแหล่งความรู้ที่บ้าน และบุคคลอื่นโดย เน้นให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เมื่อ ทำกิจกรรม

ตาราง 3 (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	วัน	หัว เรื่อง	หัวเรื่องย่อย	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย
2 (ต่อ)	พฤหัสบดี	บ้านแสนรัก	- นำเสนอผลงาน	ขั้นที่ 3 ประเมินผล ทบทวนความรู้ อภิปราย แสดงความคิดเห็นเรื่องราว
	ศุกร์		- สรุปเรื่องราวที่ได้ จากการเรียนรู้	เกี่ยวกับบ้านแสนรัก โดยเด็กและครู ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา ค้นคว้า ครูกระตุ้นให้เด็กมีความมั่นใจและ ภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษา และให้ การเสริมแรงด้วยการชมเชย เพื่อให้เด็ก กล้าแสดงความคิดเห็น และแสดงออกถึง ตัวตนของตนเองอย่างมั่นใจ
3	จันทร์	สวนสัตว์ในฝัน	- เลือกหัวเรื่องที่ ต้องการเรียนรู้	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อ เนื้อหาที่สนใจ โดยการอภิปรายซักถาม บรรยายประสบการณ์เดิมร่วมแสดง ความคิดเห็นและลงมติเลือกเรื่องที่จะเรียนรู้ คือ เรื่อง สวนสัตว์ในฝัน แล้วสร้างแผนที่ ความคิดเพื่อให้เด็กเห็นภาพรวมใน การศึกษาค้นคว้า
	อังคาร		- ความหมายและ ความสำคัญของสวน สัตว์	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัยหาความรู้เรื่องสวน สัตว์ในฝัน ตามหัวเรื่องย่อยที่เด็กสงสัย ดังนี้ - ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการเสนอความ คิดเห็น และรับฟังความต้องการของผู้อื่น - ให้เด็กเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความ สนใจและถนัดของแต่ละคน ส่งเสริมให้ เด็กปรับตัวเข้ากับ

ตาราง 3 (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	วัน	หัว เรื่อง	หัวเรื่องย่อย	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย
3 (ต่อ)	พุธ	สวนสัตว์ในฝัน	- ประโยชน์ของสวนสัตว์	สภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม - ค้นคว้าหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้
	พฤหัสบดี		- ลักษณะของสวนสัตว์	อยากรู้เห็นจากแหล่งความรู้ที่ครูเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง อย่างมั่นใจ
	ศุกร์		- ชนิดของสัตว์	
4	จันทร์		- การปฏิบัติตัวในสวนสัตว์	- เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบด้วยตัวเอง จากแหล่งความรู้ที่บ้าน และบุคคลอื่นโดยเน้นให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เมื่อทำกิจกรรม
	อังคาร		- เสนอกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้	
	พุธ		- ปฏิบัติตามกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้	
	พฤหัสบดี		- นำเสนอผลงาน	ขั้นที่ 3 ประเมินผล ทบทวนความรู้ อภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่อง สวนสัตว์ในฝัน โดยเด็กและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า ครูกระตุ้นให้เด็กมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษา และให้การเสริมแรงด้วยการชมเชย เพื่อให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น และแสดงออกถึงตัวตนของตนเองอย่างมั่นใจ
	ศุกร์		- สรุปเรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้	
5	จันทร์	ข่าวดีมีประโยชน์	- เลือกหัวเรื่องที่ ต้องการเรียนรู้	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ โดยการอภิปรายซักถาม บรรยายประสบการณ์เดิมร่วมแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกเรื่องที่จะเรียนรู้ คือ เรื่อง ข้าวดีมีประโยชน์ แล้วสร้างแผนที่ความคิดเพื่อให้เด็กเห็นภาพรวมในการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 3 (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	วัน	หัวข้อ	หัวข้อเรื่องย่อย	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย
7	จันทร์	ผลไม้แสนอร่อย	- เลือกหัวเรื่องที่ ต้องการเรียนรู้	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อ เนื้อหาที่สนใจ โดยการอภิปรายซักถาม บรรยายประสบการณ์เดิมร่วมแสดงความ คิดเห็นและลงมติเลือกเรื่องที่จะเรียนรู้ คือ เรื่อง ผลไม้แสนอร่อย แล้วสร้างแผนที่ ความคิดเพื่อให้เด็กเห็นภาพรวมใน การศึกษาค้นคว้า
	อังคาร		- ประโยชน์และโทษ ของผลไม้	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัยหาความรู้เรื่องผลไม้ แสนอร่อย ตามหัวข้อเรื่องย่อยที่เด็กสงสัย ดังนี้ - ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการเสนอความ คิดเห็น และรับฟังความต้องการของผู้อื่น - ให้เด็กเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความ สนใจและถนัดของแต่ละคน ส่งเสริมให้ เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมอย่าง เหมาะสม - ค้นคว้าหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้ อยากเห็นจากแหล่งความรู้ที่ครูเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง อย่าง มั่นใจ - เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบด้วยตัวเอง จากแหล่งความรู้ที่บ้าน และบุคคลอื่นโดย เน้นให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เมื่อ ทำกิจกรรม
	พุธ		- ชื่อผลไม้	
	พฤหัสบดี		- รูปร่าง ลักษณะของ ผลไม้	
	ศุกร์		- การรับประทานผลไม้แต่ ละชนิด	
8	จันทร์		- รสของผลไม้	
	อังคาร		- เสนอกิจกรรมที่ ต้องการเรียนรู้	
	พุธ		- ปฏิบัติตามกิจกรรม ที่ต้องการเรียนรู้	

ตาราง 3 (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	วัน	หัว เรื่อง	หัวเรื่องย่อย	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย
8 (ต่อ)	พฤหัสบดี	ผลไม้แสนอร่อย	- นำเสนอผลงาน	ขั้นที่ 3 ประเมินผล ทบทวนความรู้ อภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ผลไม้แสนอร่อย โดยเด็กและครูร่วมกัน สรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า ครูกระตุ้นให้เด็กมีความมั่นใจและ ภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษา และให้ การเสริมแรงด้วยการชมเชย เพื่อให้เด็ก กล้าแสดงความคิดเห็น และแสดงออก อย่างมั่นใจ
	ศุกร์		- สรุปเรื่องราวที่ได้ จากการเรียนรู้	

ตาราง 4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็ก นักวิจัย	กระบวนการเรียนรู้
<u>ขั้นตอนที่ 1</u> ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อ เนื้อหาที่สนใจ	1.1 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน โดยอภิปรายซักถามความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการของเด็กในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ 1.2 สร้างสถานการณ์หรือใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกโดยการ ตอบอภิปราย ซักถาม แสดงความคิดเห็น เล่าประสบการณ์เดิม 1.3 สร้างแผนที่ความคิดเพื่อให้เด็กเห็นภาพรวมเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้ 1.4 ครูเชื่อมโยงสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้กับจุดประสงค์ เนื้อหา ในหลักสูตร เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง บูรณาการสาระการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับการเกิด ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก โดยครูตั้งคำถามกระตุ้นให้เด็ก เกิดข้อสงสัยและคิดวางแผนหาคำตอบด้วยตนเอง
<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้	2.1 ครูและเด็กร่วมกันกำหนดแหล่งเรียนรู้จากเรื่องที่เด็กต้องการเลือก ซึ่งแหล่งเรียนรู้อาจเป็นในห้องเรียน สถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน นอกโรงเรียนก็ได้ 2.2 ศึกษาเอกสารที่ ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด โดยให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง ซึ่งครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกิจกรรม และแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง 2.3 เลือกหัวข้อที่จะศึกษา ในระหว่างที่ศึกษานอกสถานที่จากแหล่งการเรียนรู้ที่กำหนดแล้ว ครูกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องจะศึกษาตามความสนใจของเด็ก ตั้งประเด็นคำถาม

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการเรียนรู้
	จากเรื่องที่เด็กสนใจ โดยกระตุ้นให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างมั่นใจ กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นของตนเอง ภาควิชาในตนเอง และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม 2.4 ทำแผนผังความคิดของเด็กตามหัวข้อที่เด็กสงสัย ครูพูดคุยประเด็นในหัวข้อกับเด็กเพื่อช่วยกันหาคำตอบ โดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้คิดเพื่อให้เกิดคำตอบเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กในด้านต่างๆ 2.5 จัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้ - ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการเสนอความคิดเห็น และรับฟังความต้องการของผู้อื่น - ให้เด็กเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและถนัดของแต่ละคน - ค้นคว้าหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้ อยากเห็น จากแหล่งความรู้ที่ครูเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง อย่างมั่นใจ - เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบด้วยตัวเอง จากแหล่งความรู้ที่บ้าน และบุคคลอื่นโดยเน้นให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เมื่อทำกิจกรรม - ครูเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นสื่อการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะศึกษา - ผู้ปกครอง บันทึกหลักฐานการค้นคว้าทดลอง ด้วยการเขียนคำพูดสั้นๆ ของเด็ก - เด็กบันทึกการเรียนรู้ จากการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็ก นักวิจัย	กระบวนการเรียนรู้
ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล	2.6 สรุปและจัดทำผลงานความรู้ ครูกระตุ้นให้เด็กสนทนาโต้ตอบ ตั้งคำถามและตอบคำถาม สรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ซึ่งเด็กนำเสนอผลการค้นคว้า โดยการพูด ตอบคำถาม ตลอดจนนำผลงานจากภาพวาดหรืองานที่ประดิษฐ์ขึ้นมา หรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตลอดจนครูกระตุ้นให้เพื่อนซักถามแสดงความคิดเห็น และยกย่องชมเชยในผลงานของเด็กทุกคน 2.7 ให้เด็กได้นำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนศึกษา พร้อมทั้งสร้างแนวคิดให้เด็กนำผลความรู้และผลงานที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นผลการเรียนรู้ของเด็กอย่างองค์รวม เด็กเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองมีจุดเด่นและความสามารถในด้านใดบ้าง เป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากเรียนต่อไป
	ประเมินผลสำเร็จของการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยเด็กและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า ครูกระตุ้นให้เด็กมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษา และให้การเสริมแรงด้วยการชมเชย เพื่อให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น และแสดงออกถึงตัวตนของตนเองอย่างมั่นใจ

*หมายเหตุ ระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก

7. เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยทำการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกับการประเมินก่อนการทดลอง

8. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือและข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูล ที่ได้รับการทดลองวัดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัยด้วยการใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับพฤติกรรม โดยคำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526: 89)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินแต่ละข้อกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้สูตร $r_{\text{Item-Total}}$ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2548: 14) ดังนี้

$$r_{\text{Item-Total}} = \frac{n \sum IT - \sum I \sum T}{\sqrt{[n \sum I^2 - (\sum I)^2][n \sum T^2 - (\sum T)^2]}}$$

เมื่อ	$r_{\text{Item-Total}}$	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
	I	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
	T	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นที่เหลือทุกข้อ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค คำนวณจากสูตร α (บุญเขต ภิญโญนนตพงษ์. 2526: 165) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ทำการวิเคราะห์

2.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน ใช้สูตร (บุญเขต ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 55)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัย

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร
(บุญเขต ภิญโญนนตพงษ์. 2521: 55)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวอย่างยกกำลังสอง

2.3 ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนทำการ
ทดลองและหลังทำการทดลอง โดยคำนวณจากสูตร t - test แบบ Dependent Samples
(บุญเขต ภิญโญนนตพงษ์. 2521: 99) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

$$\text{เมื่อ } S_{\bar{D}} = \frac{S_D}{\sqrt{N}}$$

และ t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
D	แทน	คะแนนความแตกต่าง
N	แทน	จำนวนข้อ
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนก่อนทดลอง และหลังการทดลอง
S_D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ย
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาจากการแจกแจงของ t
P	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของสถิติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาระดับความเชื่อมั่นในตนเอง รายชื่อ รายด้าน และโดยรวม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ระดับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามลำดับชั้นดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาระดับความเชื่อมั่นในตนเอง รายชื่อ รายด้าน และโดยรวม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการประเมินนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ทั้งก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แยกเป็นรายชื่อปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5 และแยกเป็นรายด้าน และโดยรวม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองรายชื่อของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความเชื่อมั่นในตนเอง	ค่าสถิติพื้นฐาน			
	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง				
1.1 ปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จด้วยตนเองอย่างมั่นใจ	.53	.52	1.67	.49
1.2 แสดงออกถึงความสนุกสนาน ดีใจ ร่าเริงเมื่อทำกิจกรรม	.53	.64	1.67	.49
1.3 ตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	.40	.51	1.67	.49
ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น				
2.1 บอกความต้องการของตนเองหรือตอบคำถามให้ผู้อื่นได้รับทราบด้วยความมั่นใจ	.73	.59	1.67	.49
2.2 ให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้	.33	.49	1.60	.51
2.3 แสดงความกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม	.67	.49	1.87	.35
ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม				
3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงได้อย่างเหมาะสม	.73	.46	1.80	.41
3.2 สามารถเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามได้ในการทำกิจกรรมต่างๆ	.40	.51	1.60	.51
3.3 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	.40	.51	1.73	.46
ด้านการกล้าแสดงออก				
4.1 สบตาคู่สนทนา หรือผู้ชมในขณะที่ร่วมกิจกรรม	.80	.41	1.93	.26
4.2 ร่วมสนทนาหรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน	.47	.52	1.73	.46
4.3 เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความมั่นใจไม่ประมาท ไม่อาย ไม่เคอะเขิน	.67	.49	1.87	.35

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า ระดับคะแนนแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นดังนี้

ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง มีคะแนนรายข้อเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามข้อ (.53, .53, .40) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .507 ถึง .640 ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น มีคะแนน ข้อ 2.2 (ให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้) อยู่ในระดับน้อย (.33) ส่วนอีกสองข้ออยู่ในระดับมาก (.67-.73) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .49 ถึง .59 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม มีคะแนน ข้อ 3.1 (ปฏิบัติตามข้อตกลงได้อย่างเหมาะสม) อยู่ในระดับมาก (.73) ส่วนอีกสองข้อ อยู่ในระดับปานกลาง (.40, .40) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .46 ถึง .51 ด้านการกล้าแสดงออก มีคะแนน ข้อ 4.2 (ร่วมสนทนาหรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน) อยู่ในระดับปานกลาง (.47) ส่วนอีกสองข้อ อยู่ในระดับมาก (.80, .67) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .41 ถึง .52

หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย รายข้ออยู่ในระดับมาก เท่ากันทั้งสามข้อ (1.67) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากันทั้งสามข้อ (.49) ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น มีคะแนนเฉลี่ย ทั้งสามข้ออยู่ในระดับมาก (1.60-1.87) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .35 ถึง .51 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ทั้งสามข้อ (1.60-1.80) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .41 ถึง .51 ด้านการกล้าแสดงออก มีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ทั้งสามข้อ (1.73-1.93) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .26 ถึง .46

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองแยกรายด้าน และโดยรวม ของเด็ก ปฐมวัยที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความเชื่อมั่นในตนเอง	ค่าสถิติพื้นฐาน					
	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	SE_M	SD	$\bar{X}$	SE_M	SD
ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	.49	.10	.40	1.67	.10	.38
ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น	.58	.07	.27	1.71	.08	.31
ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	.51	.08	.31	1.71	.09	.33
ด้านการกล้าแสดงออก	.64	.09	.37	1.84	.07	.28
ความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวม	.56	.05	.18	1.733	.05	.19

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ระดับคะแนนแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นดังนี้

ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีคะแนนด้านความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง (.49) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .40 มีคะแนนด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น เฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง (.58) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .27 มีคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง (.51) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .31 มีคะแนนด้านการกล้าแสดงออก เฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง (.64) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .37 มีคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง (.56) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .18

หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีคะแนนด้านความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (1.67) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .38 มีคะแนนด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น เฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (1.71) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .33 มีคะแนน ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (1.71) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .31 มีคะแนนด้านการกล้าแสดงออก เฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (1.84) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .28 มีคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (1.73) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .19

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ผู้วิจัยนำคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง แยกแต่ละด้าน และคะแนนรวมทั้งฉบับ ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยและความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่างก่อนและหลัง แล้วทำการทดสอบโดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample ปรากฏดังแสดงในตาราง 6 และหาค่าสหสัมพันธ์ คะแนนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ปรากฏดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจำแนกรายด้าน และโดยรวม

ความเชื่อมั่นในตนเอง	ทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t	sig
ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	ก่อน	.49	.40	-1.18	.08	-14.95	.00
	หลัง	1.67	.38				
ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น	ก่อน	.58	.27	-1.13	.05	-20.82	.00
	หลัง	1.71	.31				
ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	ก่อน	.51	.31	-1.20	.07	-16.84	.00
	หลัง	1.71	.33				
ด้านการกล้าแสดงออก	ก่อน	.64	.37	-1.20	.08	-15.32	.00
	หลัง	1.84	.28				
ความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวม	ก่อน	.56	.18	-1.18	.03	-36.36	.00
	หลัง	1.73	.19				

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยรายด้านมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ด้านความภาคภูมิใจในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย -1.18 คะแนน ซึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ($t = -14.95$, $sig = .00$) ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็นมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย -1.13 คะแนน ซึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ($t = -20.82$, $sig = .00$) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย -1.20 คะแนน ซึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ($t = -16.84$, $sig = .00$) ด้านการกล้าแสดงออกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย -1.20 คะแนน ซึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ($t = -15.32$, $sig = .00$) และ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย -1.18 คะแนน ซึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ($t = -36.36$, $sig = .00$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมเด็กปฐมวัยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นอย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีจุดมุ่งหมายในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และเพื่อเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ก่อนและหลังการทดลอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าประชากรที่ใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลพิมพา จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 65 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัยปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง คือเลือกมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 2 ห้องเรียน จากนั้นเรียงลำดับเด็กตามอายุจากมากไปหาอายุน้อย จำนวน 32 คน แล้วคัดเลือกเด็ก อันดับที่ 1-15 อายุระหว่าง 4 – 5 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยและแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านการกล้าแสดงออกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 ข้อ ที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .67

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ซึ่งทำการศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์ จากนั้นทำการประเมิน ด้วยแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย วัดผลก่อนทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการทดลองจนครบ 8 สัปดาห์ เมื่อสิ้นสุดการทดลอง นำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยมาทดสอบอีกครั้งและนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ระดับคะแนนแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองรวมเฉลี่ยเท่ากับ .56 และ 1.73 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก คะแนนด้านความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยเท่ากับ .49 และ 1.67 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก คะแนนด้านการกล้าแสดงความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ .58 และ 1.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก คะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมเฉลี่ยเท่ากับ .51 และ 1.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก คะแนนด้านการกล้าแสดงออกเฉลี่ยเท่ากับ .64 และ 1.84 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก

หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ความเชื่อในตนเองของเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ คือ ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = .56$) และหลังการทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 1.73$) ซึ่งหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ -1.18 ($D = -1.18$) ซึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย และเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ปรากฏผลดังนี้ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นหลังการทดลอง เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นการจัดการสอนที่ทำให้เด็กได้ตระหนักถึงความสามารถของตนเองว่าสามารถทำอะไรได้หรือไม่ได้ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัวได้อย่างเหมาะสม และกล้าแสดงออกอย่างอิสระทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นไปอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กมีความกระตือรือร้นอยากเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2550: 55 – 56) ได้กล่าวไว้ว่าพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ สอดคล้องกับ เพี้ยเจต์ กล่าวถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของ

มนุษย์ไว้ว่า ในการสร้างความรู้ผ่านการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่แรกเกิด ความสามารถนี้คือ การปรับตัว (Adaptation) เป็นกระบวนการที่เด็กสร้างโครงสร้างตามความคิด (Scheme) โดยการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม 2 ลักษณะคือ เด็กพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) ตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิด ความเข้าใจ (Equilibration)

กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาระดับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยได้ทุกชั้นตอน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด ในการเสนอหัวข้อเรื่องที่เด็กสนใจจะเรียนรู้ เด็กจะตัดสินใจเลือกหัวข้อที่ตนเองสนใจ เกิดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดเวลาระหว่างทำกิจกรรมเนื่องจากเด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตลอดเวลา เด็กได้แสดงออกในการทำกิจกรรมการสืบค้นวิจัยหาความรู้และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่อยู่เสมอจากการเรียนรู้นอกสถานที่ และเมื่อเด็กจดบันทึกเรื่องราว ชีตเขียน วาดภาพ สร้างหรือทดลอง ซึ่งเป็นผลงานของเด็กทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจขึ้นของและภาคภูมิใจในตนเอง เกิดความสุข สนุกสนาน ร่าเริงและกระตือรือร้นในการค้นคว้าวิจัยหาความรู้ใหม่ ๆ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมีความพร้อมในการเรียนรู้จากประสบการณ์ใหม่ หรือทักษะด้านอื่นในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งเห็นได้จากเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จำแนกรายด้านโดยเรียงลำดับจากด้านที่มีการพัฒนามากไปหาน้อยดังนี้

1.1 ด้านการกล้าแสดงออก มีระดับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้น คือก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ .64 และหลังการทดลองค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 1.84 พบว่าในการศึกษาศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ความสามารถในการแสดงออกของเด็กปฐมวัยซึ่งสังเกตได้จากการแสดงท่าทางตามคำสั่งต่างๆ กล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการกล้าแสดงออกได้ทุกชั้นตอน เด็กจะได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในการค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ได้แสดงออกถึงความเป็นตัวเอง กระตือรือร้นอยากทำกิจกรรม ด้วยความมั่นใจไม่ประมาท ไม่อายหรือเคอะเขิน แสดงท่าทางสนุกสนาน ร่าเริง ซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2543: 53) ที่กล่าวว่า การที่ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการให้อิสระแก่ผู้เรียนในการคิดและการทำกิจกรรมช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมจะส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาการได้เต็มตามศักยภาพ

1.2 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม มีระดับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับเพิ่มขึ้น คือ ก่อนการทดลองค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .51 และหลังการทดลอง ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 1.71 พบว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้ มีมนุษยสัมพันธ์ ยอมรับสถานการณ์ใหม่ๆ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงได้อย่างถูกต้อง บอกความต้องการให้ผู้อื่นรับทราบได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในทุกขั้นตอนสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม คือ เด็กได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำกิจกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ ได้พบปะกับวิทยากรหลายท่าน ที่มาให้ความรู้ในหัวเรื่องที่เด็กเลือก ซึ่งใน 2 สัปดาห์ แรกเด็กบางส่วนยังไม่สามารถพัฒนาด้านนี้ได้ดีนัก แต่เมื่อเริ่มเข้าสัปดาห์ที่ 3 เด็กส่วนใหญ่ก็แสดงท่าทางสนุกสนานอยากเรียนรู้ กระตือรือร้นที่จะได้ทำกิจกรรมใหม่ ว่าเร็วเมื่อได้ออกไปแหล่งเรียนรู้ใหม่ สามารถปฏิบัติตามกติกาของกลุ่มได้ สอดคล้องกับ อารี เกษมรติ (2531: 20) ที่กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่มีความสำคัญยิ่งในการดำเนินชีวิต การปูพื้นฐานความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็ก จะช่วยให้เด็กกล้าคิดกล้าทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข

1.3 ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น มีระดับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับเพิ่มขึ้นเป็นอันดับสาม คือ ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ .58 และหลังการทดลองค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 1.71 พบว่า ในการแสดงความคิดเห็นของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากการกล้าพูดแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถาม ด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน สบตา คู่สนทนาในขณะที่พูด รวมถึงการให้คำแนะนำ ชักถามข้อสงสัยต่างๆ หรือให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้ ซึ่งในด้านนี้เด็กจะเกิดการพัฒนากล้าแสดงได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย แต่ครูจะต้องมีส่วนสำคัญในการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ รับฟัง และกระตุ้นให้เด็กข้อสงสัยและซักถามในหัวเรื่องที่เรียนรู้ และการค้นคว้าวิจัยหาความรู้ใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ มุสเสน (Mussen. 1969: 216) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ที่ให้อิสระและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ โดยไม่วิตกกังวล และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นเด็กควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจากบุคคลรอบข้าง เพื่อที่เด็กเหล่านั้นจะได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำคัญติดตัวต่อไป อันจะเป็นพื้นฐานที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ความก้าวหน้าในชีวิต ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยสามารถศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับพัฒนาการ

ความสนใจตามวัยและวุฒิภาวะ ตลอดจนระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

1.4 ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง มีระดับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองในระดับเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด คือ ก่อนการทดลองค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ .49 และหลังการทดลองค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 1.67 พบว่า เด็กปฐมวัยจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 คือเมื่อเด็กได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยได้รับการกระตุ้นจากครูและเพื่อนคอยชี้แนะ เด็กค้นหาคำตอบจากปัญหาต่าง ๆ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อย่างสนุกสนานพึงพอใจในการกระทำของตนเอง เด็กจึงจะเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง เมื่อสามารถทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้ด้วยตนเอง โดยไม่ทอดทิ้งแม้มีปัญหาหรืออุปสรรค พอใจและยอมรับผลงานการกระทำของตนเอง ภูมิใจและมีความสุขเมื่อได้ทำ ถึงสิ่งที่ทำจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จผลก็ตาม สอดคล้องกับมาสโลว์ (Maslow, 1954: 80 – 97) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่าประสบความสำเร็จ ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองจะทำให้มีความมั่นใจในตนเอง ดังนั้นการเปิดโอกาสให้เด็กนำเสนอเรื่องราวของตนให้ผู้อื่นได้รับทราบ ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อเรื่องราวของตน และการให้เด็กมีโอกาสประสบความสำเร็จจากการทำกิจกรรม จึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองในที่สุด

การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบนักวิจัยเป็นการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางตามสภาพจริง เป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน เน้นให้เด็กสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างบทเรียน ได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ เด็กได้พัฒนาระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ได้ฝึกทักษะซ้ำ ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความสุข มีความกระตือรือร้น เกิดรู้จักพึ่งพาตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ได้โดยไม่วิตกกังวล ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาหากเด็กได้รับประสบการณ์ หรือกิจกรรมที่เหมาะสมต่อเนื่องตามลำดับ จากการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกรายด้านของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในตนเองทุกด้านสูงขึ้น ได้แก่ ด้านการกล้าแสดงออก ($\bar{X}=1.84$) ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=1.71$) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ($\bar{X}=1.71$) และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{X}=1.67$) ตามลำดับคะแนนเฉลี่ยรวมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ($r=.69$, $\text{sig}=.004$) ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น ($r=.74$, $\text{sig}=.002$) ความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวม ($r=.77$, $\text{sig}=.001$) ก่อนและหลังจากการ

จัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความสัมพันธ์ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$ ส่วน ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ($r = .63$, $\text{sig} = .013$) ด้านกล้าแสดงออก ($r = .59$, $\text{sig} = .021$) ก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความสัมพันธ์ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ แสดงว่า ความเชื่อมั่นในตนเองทุกด้าน ตลอดระยะเวลาการทดลองมีการเปลี่ยนแปลงสูงเพิ่มขึ้น เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2. ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการพัฒนาเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ มีลักษณะเป็นกิจกรรมการสอน การสนทนา การโต้ตอบคำถาม และใช้เทคนิคการระดมสมอง ให้เด็กค้นพบด้วยตนเอง ให้เด็กปรึกษาพูดคุยกับครู ครูสร้างสถานการณ์จำลองศึกษาค้นคว้าวิจัยหาความรู้ โดยมีลำดับตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1) การวางแผนจัดการเรียนรู้กำหนดระยะเวลาที่สอน 2 สัปดาห์ / 1 หัวเรื่อง เชื่อมโยงบูรณาการประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ ขั้นที่ 2) การให้เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ครูได้กำหนดแหล่งเรียนรู้ พาเด็กศึกษานอกสถานที่ ให้เด็กตั้งคำถามที่สงสัยเป็นหัวข้อในการเรียนรู้ต่อไป จัดกิจกรรม ให้เด็กชื่นชมและแสดงผลงานกระตุ้นให้เด็กสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในขั้นนี้ครูใช้วิธีการประเมินผล โดยการสังเกตพฤติกรรม ประเมินพฤติกรรม และประเมินผลงานเด็ก จากผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นในระดับ .01 อย่างมีนัยสำคัญ โดยการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตัวเอง ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ได้แก่

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ เลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ในขั้นนี้ครูได้ศึกษาหัวข้อเรื่องให้เด็กได้เรียนรู้ในสัปดาห์แรก แต่ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกหัวเรื่อง เช่น ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติหัวเรื่องการเรียนรู้ แล้วให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการพูด โดยครูตั้งคำถามให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นออกมา “เด็ก ๆ คิดว่าอะไรบ้างที่อยู่ในสวนสัตว์” คำตอบของเด็กที่ได้มา คือ นก ลง เสือ สิงโต กวาง หนู ต้นไม้ ก้อนหิน ต้นหญ้า และดอกไม้ เป็นต้น หลังจากนั้นครูก็สนใจให้เด็กพูดสนทนากับหัวเรื่องที่พูดออกมา และเลือกหัวข้อที่สนใจอยากจะศึกษามากที่สุด คือเรื่อง สวนสัตว์ เด็กๆช่วยกันตั้งชื่อหัวข้อที่จะศึกษาว่า สวนสัตว์ในฝัน เด็กก็จะได้มีส่วนร่วมและรู้ว่าสัปดาห์นี้จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอะไร ซึ่งสอดคล้องกับ โรเจอร์ (Roger) และมาสโลว์ (Maslow) เห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กนั้นเกิดจากความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เกี่ยวกับงาน ถ้าเด็กได้รับรู้ว่าประสบการณ์ที่เขาได้รับนั้นทำให้เขามีค่า มีความสำคัญเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และคนอื่นมีความรู้สึกที่ดีต่อเขา เด็กก็จะมีความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวกับตนในทางที่ดีและความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางที่ดีนี้จะเป็นตัวกำหนดให้เด็กแสดงลักษณะและพฤติกรรมที่เรียกว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง (ประดินันท์ อุปรมัย. 2526: 37 – 38)

ขั้นที่ 2 กระบวนการเรียนรู้ ขั้นนี้ครูจะพาเด็กไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง อาจจะเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ ในการทำกิจกรรมนั้น เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนให้คำปรึกษา ได้แก่ การออกไปสำรวจบริเวณโรงเรียน เช่นการออกไปสำรวจสัตว์ชนิดต่างๆ ที่อยู่ภายในโรงเรียน การออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่เช่น ชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน เรียนรู้จากการเชยวิทยากรมาสาธิตและให้ความรู้แก่เด็ก หรือการศึกษาจากของจริง หรือวัสดุจำลอง หนังสือ รูปภาพภายในห้องเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กจะได้ใช้ทักษะการสังเกต ใช้ประสาทสัมผัส การดู การได้ยิน โดยระหว่างการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้นี้ครูต้องกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง กล้าแสดงออก และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองและได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเด็กก็จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้ขณะร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน มีความกระตือรือร้น สนใจ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับเพื่อน เล่าประสบการณ์เดิมของตนเองให้ผู้อื่นฟัง ซึ่งสอดคล้องกับกับแนวคิดของ ดิวอี้ (กลุยา ต้นติผลาชีวะ. 2547 ก: 97; อ้างอิงจาก Dewey.1859 – 1952) ที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ (Learning by doing) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตนา คุปตสุนทร (2547: 15) คือ เด็กที่ความมั่นใจในตนเองจะเป็นเด็กที่กล้าพูดกล้าแสดงออก กล้าคิดและปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเห็นว่าดีแล้วถูกต้องแล้ว มีบุคลิกภาพที่เปิดเผยแสดงความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ง่าย ในขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และพร้อมขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นที่ตนเองมั่นใจว่าจะทำสิ่งนั้นๆ ได้ดีกว่าตน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นที่ 3 ประเมินผล ในการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประเมินกลุ่มตัวอย่างจากการสังเกตพฤติกรรมเด็กจะมีความกระตือรือร้นในการที่จะศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกับชิ้นงานที่ตนเองสนใจ และนำเสนอบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองและชิ้นงานของตนเองได้ ด้วยลักษณะกระบวนการ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย ทำให้เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

ในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2547: 85 – 86) ได้กล่าวไว้ว่า การให้ครูจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นการมุ่งแสวงหารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเอื้อต่อการปฏิรูปการศึกษา ที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นปฏิรูปการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยในมาตรา 22 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” คือการจัดการเรียนรู้ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง โดยครูมีการวางแผน

ร่วมกับผู้เรียน กระตุ้น ให้กำลังใจ อันเป็นแม่บทสำคัญต่อการปฏิรูปให้ครูปฏิบัติการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้แบบนี้ครูสามารถนำมาใช้หลอมรวมเป็นวิธีการสอนปกติในชั้นเรียนในการจัดการเรียนการสอนได้ทุกวันและตลอดไป อันนำไปสู่การสอนให้ครูแบบพึ่งพาตนเอง

ผลการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้น เพราะเด็กได้ลงมือปฏิบัติ ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ทำให้ได้ประสบการณ์ตรงโดยครูมีบทบาทที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมเด็กและกระตุ้นให้เด็กเกิดข้อสงสัย สงสัย และคิดหาคำตอบจากการสำรวจค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ให้เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างบทเรียน เด็กได้ทำกิจกรรมในหลายรูปแบบได้พัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความสุข มีความกระตือรือร้น เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เด็กจึงกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น สามารถแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนหรือผู้อื่นได้มากขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองได้ทุกขั้นตอน เด็กมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ ทำให้เด็กได้สนุกกับการได้คิดจินตนาการโดยไม่จำกัด เด็กจึงได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นผลให้เด็กร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ การดำเนินกิจกรรมในระยะแรกเด็กยังไม่ค่อยกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือกล้าแสดงออกมากนัก เมื่อดำเนินกิจกรรมผ่านไป 2 – 3 สัปดาห์จะเห็นได้ว่าเด็กหลายคนกล้าพูด กล้าแสดงออกอย่างมั่นใจมากขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากเด็กได้รับการเสริมแรง

2. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและวิทยากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทำให้เด็กได้เรียนรู้ ซักถามข้อสงสัย ได้รับคำตอบที่เป็นข้อมูลที่ต้องการจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์จริง และเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ครูต้องคอยอำนวยความสะดวกจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก และต้องเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ ต้องสังเกตพฤติกรรมของเด็กรวมถึงประเมินการเรียนรู้ของเด็กว่าตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

4. การดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้ง พฤติกรรมของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงและมีความแตกต่างกันตลอดเวลา ทำให้ครูต้องคิดแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็ก เช่น คำถามที่ครูเตรียมไว้ในแผนการจัดกิจกรรม อาจต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็กในขณะปฏิบัติกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ควรต้องสังเกตพฤติกรรมของเด็กรวมทั้งกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ การซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเมื่อเกิดข้อสงสัย สามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองรู้สึกเกิดความภาคภูมิใจ ครูต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเรียนรู้สิ่งเหล่านั้นไปพร้อมๆ กับเด็ก

2. การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ในระหว่างที่ศึกษานอกสถานที่จากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด ครูกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็ก ตั้งประเด็นคำถามในเรื่องที่เด็กสนใจ โดยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสงสัยอยากรู้อยากเห็น ทั้งนี้ควรสนใจกับคำตอบของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กอยากเข้าร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและเต็มใจ

3. การศึกษาค้นคว้าในแต่ละเรื่องเด็กอาจจะสนใจเรื่องอื่นที่นอกเหนือจากหัวข้อที่เด็กได้เลือกไว้ ครูต้องคอยตะล่อมให้เด็กกลับเข้ามาสู่หัวข้อที่ได้เลือกไว้ และไม่เร่งเวลาเด็ก บางครั้งต้องมีการยืดหยุ่นเวลาออกไป

4. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองรวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย โดยสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด สวนพืชในโรงเรียน บริเวณโรงเรียนสถานที่ๆ อยู่รอบๆ โรงเรียน สถานที่หรือสิ่งที่จะสะท้อนถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ในส่งเสริมพัฒนาการ หรือทักษะด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ความมีวินัยในตนเอง การคิดวิจารณ์ญาณความร่วมมือ ด้านภาษา เป็นต้น

2. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กวิจัยไปใช้ควรมีการศึกษาให้เข้าใจถึงหลักการและขั้นตอน อย่างละเอียดเพื่อการนำไปใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย หรือระดับชั้นอื่นๆต่อไป

3. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ควรเพิ่มเวลาในแต่ละวัน เนื่องจากพอเด็กปรับตัวและคุ้นเคยกับกิจกรรมแล้ว เด็กจะเกิดความสนุกสนานและมีความสนใจนานขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2537). *คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง* สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา สองแสน. (2551). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กวิณห์ ธรรมนุต. (2522). *การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการคิดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กวีณา จิตนพวงศ์. (2551). *ความสามารถการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติะวดี บุญซื่อ. (2520) *กลุ่มทักษะภาษาไทย หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สारมวลดชนจำกัด.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). *การสอนแบบจิตปัญญา : แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา*. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรสโปรดักส์.
- (2547). *การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรสโปรดักส์.
- แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. (2531). *การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองและวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันและอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรมทางวจาและท่าทางที่ต่างกัน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชยุดา พยุงวงศ์. (2551). *การศึกษามลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เชิดศักดิ์ โมวาสินธุ์. (2516). *การศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพแบบอนุรักษ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยวิชาการ. ถ่ายเอกสาร. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- ทิติลดา พิไลกุล. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนวรรณ กิตติมานะพันธ์ (2547). การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์. (2545 , มกราคม). “ความเชื่อมั่น” นิตยสารผู้จัดการ. 19(220): 127 – 128
- นภาลักษณ์ รุ่งสุวรรณ. (2534). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2526). การทดลองแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). รายงานการวิจัยแบบสมบูรณเรื่องการวัดประเมินการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2548). เอกสารประกอบการเรียนวิชา 301512 วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา .ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2526). “การพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย” ในเอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนเด็กปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 6 . นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประมวล ดิคนินสัน. (2527). จิตวิทยาคลินิก สมอมนุชย์ (พรสวรรค์) เล่ม 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พรณี ชูทัย เจนจิต. (2528). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- พูลสุข สุขเสริม. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์ภา คงรุ่งเรือง. (2542). การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของโฮ/สโคป. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมทินี ด่านยังอยู่ (2544). แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นตนเองของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเล่นสมมติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. (2524). *การเล่นและเครื่องเล่นเพื่อพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2544). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วารุณี เจริญรัตนโชติ. (2543). *แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีรพงศ์ บุญประจักษ์. (2545). *การจัดประสบการณ์การเล่นที่บ้านไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภาณี ศรีสุคนธ์. (2539). *การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้ดนตรีไทย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์. (2551). *การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียรรณ มากชู. (2521). *การศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมจินตนา คุปตสุนทร. (2547). *การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นที่บ้านของไทย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการคิดค้นแบบการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- (2545). *การวัดและประเมินผลแนวใหม่เด็กปฐมวัย*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2550). *เอกสารประกอบการเรียนวิชา ECED 201 (การศึกษาปฐมวัย Early Childhood Education)*. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). *คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางเรียนรู้ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว. (2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียน ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงเดือน จุฑาริ. (2546). *ผลของการจัดกิจกรรมสหศึกษามาเข้าเน้นวัฒนธรรมเป็นฐานที่มีต่อ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัญญา ริมวังตระกูล. (2523). *บ้านของจุก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อารี เกษมรติ. (2531). *ผลการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบทะนุถนอม*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี ฉิมพลี. (2551). *ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น ทานประกอบการเล่นละครสร้างสรรค์และประกอบการเล่นวาดภาพ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Berk, L.E. and Winsler, A. (1995). *A Scaffolding Children's learning : Vygotsky Early. Children Education*. Boston : seven street studio.
- Borg, Walter R; & Merigith, D. Gall. *Educational Research: An Introduction*. 5th ed., New York: Longman, Inc, 1979.
- Dugger, J.A. (1969). "A Study of Measurable Personal Factors of Leaders am and University Women , " *Dissertation Abstracts*. 30: 1871 – A.
- Erikson , E.H. (1975). *Childhood and Society* New York : Morton
- Goor , A. (1974,December). Problem Solving Process of Creative and Non – Creative Students." *Dissertation Abstract International*. 37 (5): 3517 – A
- Man, R.D. (1969). "A Review of the Relationships Between Personality and Leadership and Pogularity." In *Leadership* pp.152 – 180. Maryland: Edied by. C.A. Gibb , Penguin Book Ins.

Maslow, A.H. (1954) , *Motivation and Personality*. New York : Harper.

Mussen, P.M. (1969). *The Psychological Development of the Child*. New Jersey :
Prentice Hall.

Painter, J.J. (1968,May). "An Investigation of the Relationship Between Self – Confidence
Personality And Related Behavior Among males," *Dissertation Science*. 29 (3): 7608.

Radke, M.J. (1964). *The Relation of Parental Authority to children Behavior and Attitude*.
Miniapolis University of Minnesota Press.

Shoban, E.J. (1950,September). "The Assessment of Parental Attitudes in Relation to
Child Adjustment," *Journal of Psychology*. 19 (07) : 148.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

คู่มือการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ความเป็นมา

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ได้ดำเนินการวิจัยพัฒนารูปแบบขึ้นมาจากการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการมุ่งที่ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้ใช้วิธีการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถสูงสุด เป็นคนดี และมีความสุขตามธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียนโดยยึดหลักการว่าทุกคนมีความสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ อย่างสมดุลกัน การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ได้เรียนรู้ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ มนุษย์สัมพันธ์ ความมีวินัย ทักษะการสังเกต การสื่อสาร ความหมาย และการเป็นผู้นำ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1) ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ขั้นที่ 2) เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ขั้นที่ 3) การประเมินผล

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย จึงได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักการและเหตุผล

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยนั้น สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545) กล่าวไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถตามธรรมชาติ และศักยภาพของผู้เรียนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะเน้นกระบวนการคิดให้ผู้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพจัดการประเมินผู้เรียนควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย สามารถทำได้หลากหลายวิธี ซึ่งวิธีการหนึ่งที่สามารถจัดให้กับเด็กได้คือ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมิน และแนะแนว ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้เป็นกระบวนการเดียวในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการกระตุ้นให้เด็กได้ฝึกคิด จากประสบการณ์จริง เลือกหัวข้อเรื่องและเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เด็กสนใจ แล้วดำเนินการสืบค้นตามความสนใจของเด็กผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ตามความต้องการตามธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้าสังเกตจดจำบันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้นแสวงหาความรู้ต่อไปนับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ ส่วนครูมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในเรื่องของการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม และแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ เตรียมสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย ใช้คำถามกระตุ้นเด็กได้คิดอย่างสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้กำลังใจ ยอมรับในความคิดและการแสดงออกของเด็ก ในการกระทำดังกล่าวจะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น กล้าคิดกล้าทำ มีความเชื่อมั่นในการทำงานและความสามารถของตนเอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความกล้าแสดงความคิดเห็น ความกล้าตัดสินใจ ความกล้าแสดงออก ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้ลงมือปฏิบัติจริง
2. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน
3. สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ อาทิ ในห้องทดลอง ห้องสมุด ภาคสนาม สวนสัตว์ สวนพืช เป็นต้น
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ใกล้บริเวณโรงเรียนตลอดจนสถานที่สำคัญในจังหวัด หรือสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. นักเรียนสามารถศึกษา ชักถาม จากบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่เป็นผู้รู้ในสาขาวิชา

6. ใช้กิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในการประเมิน ได้รับการประเมินในสิ่งเรียนและสามารถทำได้

7. ครูสามารถวิเคราะห์กิจกรรมระหว่างการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ชักถามและตอบคำถาม ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดได้

แนวการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึง แนวการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ประกอบด้วย

บทบาทครู

1. ครูต้องมีหลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยให้เด็กปฏิบัติคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

2. ในการสอน ครูต้องเตรียมการสอนล่วงหน้า ในด้านการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กความรู้ เนื้อหาในเรื่องที่เด็กจะศึกษา รวมทั้งบริบทต่างๆ ที่จะเอื้อครูในการสอนในเรื่องที่เด็กอยากเรียนรู้

3. ในการจัดการเรียนรู้ ครูต้องเตรียมกิจกรรมที่หลากหลาย การสอนไม่ควรวางกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผน ควรสร้างบรรยากาศเป็นไปอย่างธรรมชาติให้มากที่สุด สร้างความอบอุ่นใจหลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งโดยไม่จำเป็น

4. ในการสอนควรใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ ให้เด็กได้ลงมือศึกษา ค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5. สังเกตความก้าวหน้า บันทึกข้อมูลการเรียนรู้ของเด็ก

6. ขณะสอนครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อยากรู้หรืออยากเห็น ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงออก ให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู

7. สร้างบรรยากาศทุกขณะและทุกกิจกรรม ให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข เด็กสามารถบอกเหตุผลของการเรียนรู้และสิ่งที่ได้รับที่สำคัญ เด็กๆ จะรู้สึกสนุก ไม่เบื่อ และได้ความรู้ ช่วยในการศึกษาในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งนี้การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กเป็นสิ่งสำคัญ

8. จัดการเรียนการสอน ตามแผนการสอนที่วางไว้ ตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

บทบาทเด็ก

1. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเสนอหัวข้อเรื่องที่สนใจที่จะเรียนรู้และทบทวนความรู้ ร่วมกันวางแผนกับครูในการออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
2. ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งจากแหล่งเรียนรู้ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ และหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ที่บ้าน
3. รวบรวมคำตอบที่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำมาพูดสนทนาแลกเปลี่ยนกับครูและเพื่อนๆ
4. คิดกิจกรรมที่ตนเองชอบและถนัด ตามหัวข้อที่ศึกษาเรียนรู้ จากนั้นลงมือปฏิบัติ
5. รวบรวมความคิดรวบยอดที่ได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองมาจากแหล่งเรียนรู้หลายบันทึกเป็นภาพวาดออกมาจากความรู้ที่ได้เรียนรู้ในแต่ละหัวข้อเรื่องออกมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ
- ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าหาความรู้
- ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ วันละ 30 - 45 นาที ในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบนักวิจัยใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ หมายถึง ครูศึกษาความต้องการของผู้เรียนโดยการสนทนา ซักถาม ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก รวมถึงการเล่าประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษาเพื่อเด็กจะได้ฝึกฝนการกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ภาควิชาใจในความเป็นตัวของตัวเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ หมายถึง กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ครูพาเด็กไปศึกษาที่แหล่งเรียนรู้มีประสบการณ์ตรงจากสถานที่จริง ในระหว่างดำเนินกิจกรรมศึกษา ที่แหล่งเรียนรู้ เด็กจะได้ฝึกฝนพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านการกล้าแสดงออก โดยระหว่างทำกิจกรรมครูจะกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น รวมถึงการตั้งคำถามให้เด็กได้ลงคิดหาคำตอบ จากนั้นให้เด็กเลือกหัวข้อที่จะศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ โดยครูกระตุ้นให้เด็กเลือกกิจกรรมตามความสนใจของเด็ก จากนั้นครูทำแผนที่ความคิดจากคำตอบของเด็กทุกคนเพื่อเชื่อมโยงความคิดของเด็กทุกคน เมื่อเห็นภาพรวมแล้วครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เลือกตามความสนใจ หลังจากนั้นจึงให้เด็กสรุปและจัดทำผลงานความรู้และให้เด็กสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล หมายถึง ขั้นที่ครูประเมินเด็กจากการสังเกตพฤติกรรม พูดคุย การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของเด็ก เพื่อทำการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

เนื้อหา

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ผู้เรียนเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ลงมือศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่สงสัยโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออกปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ในการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทุกขั้นตอน

กระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ เด็กได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอน 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นตอนการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อ เนื้อหาที่สนใจ (ระยะเวลาดำเนินการ ประมาณ 1 วัน)	1.1 ครูศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน โดยอภิปรายซักถามความอยากรู้อยากเห็นและความต้องการของเด็กในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ 1.2 ครูสร้างสถานการณ์หรือใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกโดยการ ตอบอภิปราย ซักถาม แสดงความคิดเห็นเล่าประสบการณ์ 1.3 ครูสร้างแผนที่ความคิดเพื่อให้เด็กเห็นภาพรวมเรื่องที่ ต้องการจะเรียนรู้ 1.4 ครูเชื่อมโยงสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้กับจุดประสงค์ เนื้อหา ในหลักสูตร เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความ ต่อเนื่องบูรณาการ สาระการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับการเกิด

ขั้นตอนการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการเรียนรู้
ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (ระยะเวลาดำเนินการ ประมาณ 6 วัน)	ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยครูตั้งคำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดข้อสงสัยและคิดวางแผนหาคำตอบด้วยตนเอง 2.1 ครูและเด็กร่วมกันกำหนดแหล่งเรียนรู้จากเรื่องที่เด็กต้องการเลือก ซึ่งแหล่งเรียนรู้อาจเป็นในห้องเรียน สถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน นอกโรงเรียนก็ได้ 2.2 ศึกษาเอกสารที่ ครูนำเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดโดยให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง ซึ่งครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกิจกรรม และแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง 2.3 เลือกหัวข้อที่จะศึกษา ในระหว่างที่ศึกษานอกสถานที่จากแหล่งการเรียนรู้ที่กำหนดแล้ว ครูกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องจะศึกษาตามความสนใจของเด็ก ตั้งประเด็นคำถามจากเรื่องที่เด็กสนใจ โดยกระตุ้นให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างมั่นใจ กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นของตนเอง ภาควมมีใจในตนเอง และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม 2.4 ทำแผนผังความคิดของเด็กตามหัวข้อที่เด็กสงสัย ครูพูดคุยประเด็นในหัวข้อกับเด็กเพื่อช่วยกันหาคำตอบ โดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้คิดเพื่อให้เกิดคำตอบเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กในด้านต่างๆ 2.5 จัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้ - ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการเสนอความคิดเห็น และรับฟังความต้องการของผู้อื่น - เด็กเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและถนัด - ค้นคว้าหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้ อยากเห็นจากแหล่งความรู้ที่ครูเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ ทดลองทำสิ่งใหม่อย่างมั่นใจ - เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบด้วยตัวเอง จากแหล่งความรู้ที่บ้าน และผู้อื่นโดยเน้นให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง

ขั้นตอนการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการเรียนรู้
ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล (ระยะเวลาดำเนินการ ประมาณ 3 วัน)	- ครูเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นสื่อการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มี ข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะศึกษา - ผู้ปกครอง บันทึกหลักฐานการค้นคว้าทดลอง ด้วยการขีด เขียนคำพูดสั้นๆ ของเด็ก เด็กบันทึกการเรียนรู้ จากการค้นคว้า 2.6 สรุปและจัดทำผลงานความรู้ ครูกระตุ้นให้เด็กสนทนา ได้ตอบ ตั้งคำถามและตอบคำถาม สรุปผลจากการศึกษา ค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ซึ่งเด็กนำเสนอผลการค้นคว้า โดยการพูด ตอบคำถาม ตลอดจนนำผลงานจากภาพวาดหรืองานที่ ประดิษฐ์ขึ้นมา หรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตลอดจนครูกระตุ้น ให้เพื่อนซักถามแสดงความคิดเห็น และยกย่องชมเชยใน ผลงานของเด็กทุกคน 2.7 ให้เด็กได้นำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ครู กระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนศึกษา พร้อมทั้ง สร้างแนวคิดให้เด็กนำผลความรู้และผลงานที่ศึกษาไปใช้ ประโยชน์ต่อไป ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นผลการเรียนรู้ ของเด็กอย่างองค์รวม เด็กเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองมี จุดเด่นและความสามารถในด้านใดบ้าง เป็นการกระตุ้นให้เด็ก เกิดความอยากเรียนต่อไป ประเมินผลสำเร็จและสรุปการจัดทำผลงานความรู้ 1. เด็กและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา 2. ครูกระตุ้นให้เด็กมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในเรื่องที่ ตนเองศึกษา และให้การเสริมแรงด้วยการชมเชย เพื่อให้เด็ก กล้าแสดงความคิดเห็น และแสดงออกถึงตัวตนของตนเอง อย่างมั่นใจ

*หมายเหตุ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เน้นให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และ ระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

เรื่อง : บ้านแสนรัก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง
 - ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง
 - ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น
 - ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
 - ด้านการกล้าแสดงออก
2. เพื่อให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้
3. เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนาน และสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้

เนื้อหา

บ้านเป็นที่อยู่อาศัยของสมาชิกในครอบครัว เป็นที่รวมของความรักและความอบอุ่น ทำให้เราปลอดภัย กันแดด และกันฝนให้เราได้ บ้านแต่หลังประกอบด้วยตัวบ้าน หลังคา ประตู หน้าต่าง และห้องต่างๆ ภายในบ้าน ซึ่งประกอบด้วยรูปทรงเรขาคณิต เช่น ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องนั่งเล่น ห้องครัว วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านมีหลายประเภท เช่น ไม้ ปูน ดิน ในบริเวณบ้านของเราจะมีบ้านของเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้กันและต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ

ครูศึกษาความต้องการของผู้เรียนโดยการอภิปราย สนทนา ชักถาม แสดงความคิดเห็น หัวข้อเนื้อหาที่เด็กสนใจโดยให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิมในหัวข้อเรื่องที่เด็กต้องการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าหาความรู้

เด็กศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง บ้าน ได้แก่ ศึกษาค้นคว้าจากสื่อหรือหนังสือต่างๆ ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้สถานที่จริง เรียนรู้จากบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวข้อง ซึ่งระหว่างศึกษาแหล่งเรียนรู้เด็กร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชักถามและตอบคำถาม จากนั้นเด็กคิดและทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเองพร้อมทั้งนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล

เด็กพูดคุยสนทนาสรุปเรื่องราวที่ได้เรียนรู้ในเรื่องบ้านและวาดรูปสรุปเรื่องราวที่ตนเองได้เรียนรู้
ครูสังเกตพฤติกรรม สนทนา พูดคุยแสดงความคิดเห็น การร่วมกิจกรรมต่างๆ การทำผลงานและการ
นำเสนอผลงานของเด็กที่แสดงความเป็นตัวตนของเด็ก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสนทนาพูดคุย
2. สังเกตการร่วมกิจกรรม
3. ผลงาน

กำหนดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เรื่อง : บ้านแสนรัก

สัปดาห์	เวลาทำการ ทดลอง 9.00 น.-9.30 น.	เรื่อง	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย		
			ขั้นตอน	หัวข้อย่อย	บรรยากาศการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย
1	จันทร์	บ้านแสนรัก	ขั้นที่ 1 ทบทวน ความรู้และ เลือกหัวข้อ เนื้อหาที่สนใจ	- เลือกหัวเรื่องที่ ต้องการเรียนรู้	<u>กำหนดหัวข้อเรื่อง</u> - อภิปราย ชักถาม บรรยาย ประสบการณ์เดิมในเรื่องที่ ต้องการเรียนรู้
	อังคาร		ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย หาความรู้	- ความหมายและ ความสำคัญของ บ้าน	<u>ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ในบริเวณโรงเรียน</u> - สังเกต บอกลักษณะ และความแตกต่างของ บ้านพักครู ที่อยู่ใน บริเวณโรงเรียน
	พุธ			- ประโยชน์ของบ้าน	<u>ศึกษาจากหนังสือต่างๆ</u> - บรรยาย อภิปราย ชักถามเรื่องที่ได้เรียนรู้ - ส่วนประกอบของบ้าน
	พฤหัสบดี			- การจำแนก ประเภทบ้าน (บ้าน ไม้, บ้านปูน)	<u>ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน</u> - สังเกต บอกลักษณะ และความแตกต่างของ บ้านแต่ละหลัง
	ศุกร์			- ลักษณะบ้าน (ชั้น เดียว, สองชั้น)	<u>ศึกษาจากวิทยากร</u> - สังเกต บรรยายวิธีการ ทำบ้าน - สาธิตการทำบ้าน จำลอง

สัปดาห์	เวลาทำการ ทดลอง 9.00 น.-9.30 น.	เรื่อง	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย		
			ขั้นตอน	หัวข้อย่อย	บรรยากาศการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย
2	จันทร์	บ้านแสนรัก		- เสนอกิจกรรมที่ ต้องการเรียนรู้	<u>เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการ เรียนรู้</u> - เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการ เรียนรู้
	อังคาร			- ปฏิบัติกิจกรรมที่ ต้องการเรียนรู้	<u>ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการ เรียนรู้</u> - ปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กเลือก
	พุธ			- นำเสนอผลงาน	<u>นำเสนอผลงาน</u> - บรรยายถึงกิจกรรมที่เด็กแต่ ละคนเลือกปฏิบัติ
	พฤหัสบดี		ขั้นที่ 3 การประเมินผล	- ทบทวนความรู้	<u>ทบทวนความรู้</u> - สรุปเรื่องราวที่ได้จากการ เรียนรู้ร่วมกัน
	ศุกร์			- สรุปเรื่องราวที่ได้จาก การเรียนรู้	- วาดภาพบ้านแสนรัก ใน จินตนาการ จากการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยน ความคิด

หมายเหตุ : หัวเรื่องทั้ง 2 สัปดาห์มาจากเด็กเลือกเรื่องที่จะเรียนรู้

**ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อ
ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย เรื่อง : บ้านแสนรัก**

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 วันจันทร์ ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ : กำหนดหัวข้อ	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. ส่งเสริมเด็กให้เล่าประสบการณ์เดิมของตนเอง 3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยการร้องเพลง “แมงมุมลาย” เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ขั้นสอน 1. ครูสนทนาเรื่องสิ่งต่างรอบตัว โดยให้เด็กเสนอเรื่องที่เด็กสนใจที่จะเรียนรู้ 2. เด็กและครูสนทนากันถึงเรื่องบ้าน และได้ข้อสรุปเลือกหัวข้อเรื่อง “บ้าน” 3. เด็กและครูร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับบ้านเพื่อนำมาวางแผนในการศึกษาค้นคว้าต่อไป 4. ครูและเด็กจัดทำแผนผังความรู้ ตามความคิดของเด็ก และร่วมกันวาดภาพระบายสี ขั้นสรุป 1. ให้เด็กเรียนรู้คำว่า “บ้าน” 2. ครูและเด็กร่วมกันสรุปประโยชน์ของบ้าน สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. เพลง “แมงมุมลาย” 2. เครื่องเคาะจังหวะ	ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยการร้องเพลง “แมงมุมลาย” เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กพร้อมสนทนากับเด็กเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัว ที่เด็กมีประสบการณ์ เดิมและสนใจที่จะเรียนรู้ เด็กส่วนใหญ่จะพูดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “บ้าน” ของตนเอง และสนใจที่จะเรียนรู้เรื่อง “บ้าน” สรุป เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันว่าจะเลือกหัวข้อเรื่อง “บ้าน” เพื่อศึกษาร่วมกัน

เพลง “แมงมุมลาย”

แมงมุมลายตัวนั้น	ฉันเห็นมันซมซานเหลือทน
วันหนึ่งมันถูกฝน	ไหลหล่นจากบนหลังคา
พระอาทิตย์ส่องแสง	น้ำแห้งเหือดไปลับตา
มันรีบไต่ขึ้นฟ้า	หันหลังมาทำตาลุกวาว

วิชัย น้อยเสนีย์

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 2 วันอังคาร ขั้นต้นคว่ำหาความรู้ : ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมเด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. ส่งเสริมเด็กค้นคว้าเกี่ยวกับบ้านหาคำตอบด้วยตนเอง การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ 1. ครูสนทนาทักทายกับเด็กและชักชวนให้ศึกษาแหล่งเรียนรู้บริเวณรอบๆโรงเรียน 2. เด็กแนะนำและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบ้านที่นักเรียนเห็นในบริเวณโรงเรียนว่ามีที่ใดบ้าง ขั้นสอน 1. ครูให้นักเรียนเตรียมตัวสำหรับการสำรวจแหล่งเรียนรู้บริเวณโรงเรียน 2. เด็กและครูสนทนากันถึงเรื่องบ้านพักครูที่อยู่ภายในบริเวณโรงเรียน เด็กบอกความแตกต่างของบ้านที่อยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน 3. ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กสนใจในการเรียน และสนใจที่จะสนทนาได้ตอบ แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน -บ้านที่นักเรียนมีลักษณะอย่างไร -บ้านทั้งหมดในโรงเรียนมีกี่หลัง -บ้านประกอบด้วยชิ้นส่วนอะไรบ้าง -บ้านที่นักเรียนเห็นเหมือน หรือแตกต่างจากบ้านของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร ขั้นสรุป 1. ครูกระตุ้นเด็กร่วมกิจกรรมและช่วยกันแสดงความคิดเห็นทุกคนในเรื่องลักษณะและความแตกต่างของบ้านที่พบเห็น	เด็กเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยเด็กเลือกทิศทางและตำแหน่งที่จะไปเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเรียงจากบ้านหลังที่ห่างจากห้องเรียนมากที่สุดแล้วค่อยเดินกลับมาหาบ้านที่อยู่ใกล้ห้องเรียนระหว่างทำกิจกรรมครูกระตุ้นให้เด็กทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออกร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม สรุป เด็กเรียนรู้การแสดงความเห็นของตนเองต่อผู้อื่นและจะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเช่นกัน

การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
2. ได้กวาดภาพและบันทึกบ้านที่ตนเองพบเห็น สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. กระดาษ 100 ปอนด์ กระดาษ A4 สีเมจิก สีเทียน 2. บ้านบริเวณโรงเรียน	

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 3 วันพุธ ขั้นต้นควำหาความรู้ : ศึกษาจากหนังสือต่างๆ	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมเด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. ส่งเสริมเด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง 3. ส่งเสริมเด็กได้ร่วมกิจกรรมทุกคน การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ ครูสนทนาเกี่ยวกับการสืบค้นด้วยตนเองจากหนังสือต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและในห้องสมุดพร้อมกับเล่านิทานเรื่อง “บ้านของจุก” ขั้นสอน 1. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน และบ้านของ เด็กๆ เช่น 1.1 สถานที่ตั้งของบ้านอยู่ที่ไหน 1.2 สมาชิกภายในบ้านมีใครบ้าง 1.3 ถ้าเด็กไม่มีบ้านจะเป็นอย่างไร 2. เด็กๆ ค้นคว้าหาความรู้เรื่องบ้านจากหนังสือต่างๆ แล้วนำ สิ่งที่ได้มาสนทนาแลกเปลี่ยนกัน 3. ครูนำภาพบ้าน และภาพชิ้นส่วนสำหรับจัดสวนมาให้ เด็กๆ ช่วยกันติดบนกระดาน แม่เหล็กหรือกระดานผ้าล้า ขั้นสรุป 1. ให้เด็กเรียนรู้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่อง “บ้าน” 2. ครูและเด็กร่วมกันสรุปประโยชน์ของบ้าน สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. หนังสือนิทานเรื่อง “บ้านของจุก” 2. กระดานแม่เหล็กสำหรับติดภาพ 3. ภาพชิ้นส่วนบ้าน	ครูบอกแหล่งเรียนรู้อีกแห่ง หนึ่ง ที่เด็กสามารถสืบค้นหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง คือ หนังสือ โดยนักเรียนสามารถหาหนังสือ ได้จากห้องสมุดของโรงเรียน และแนะนำหนังสือนิทานเรื่อง “บ้านของจุก” แล้วเล่านิทานเรื่อง ดังกล่าวให้นักเรียนฟังเมื่อฟังจบ ครูจึงใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ นักเรียนร่วมกันสืบค้นหาคำตอบ พร้อมทั้งสังเกตความตั้งใจของ เด็กแต่ละคน สรุป เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ในการแสดงความคิดเห็นการ แสดงออกเกิดความภาคภูมิใจ ในตนเองและร่วมกิจกรรม ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ อย่างเหมาะสม

นิทาน เรื่อง “บ้านของจุก”

บ้านของจุกมีต้นไม้เยอะแยะ ทั้งต้นเล็กต้นใหญ่ หลังบ้านจุกมีสระบัว มีดอกบัวออกดอกสวยงาม จุกชอบวิ่งเล่นได้ต้นไม้ หรือในป่าข้างบ้าน วันหนึ่งจุกวิ่งเล่นอยู่ในป่า จุกได้พบปลาทองนอนดินอยู่กลางทางเดิน ปลาทองร้องให้ช่วย จุกเห็นก็สงสาร จึงนำปลาทองไปปล่อยในสระบัวหลังบ้านจุก ก่อนที่ปลาทองจะจากไป ปลาทองบอกว่าเป็นปลาทองวิเศษ มาทดลองว่าจุกเป็นเด็กดีมีใจเมตตาหรือไม่ และจะตอบแทนความดี จึงมอบเรือใบ พร้อมบอกว่า หากจุกต้องการอะไรก็ขอได้จากเรือลำนี้ จุกอยากท่องเที่ยวไปทุกหนทุกแห่ง เรือใบจึงลอยขึ้นพาจุกไปเที่ยวรอบๆ บ้าน ชมธรรมชาติและลอยขึ้นบนฟ้า จุกพบเมฆดำจึงถามว่า ท่านคือเมฆใช่หรือไม่ ทำไมจึงดำและสกปรก “เราลอยมาจากเมืองหลวง เมืองหลวงทำให้เราตัวดำสกปรก” จุกอยากรู้จึงบอกให้เรือใบไปเที่ยวเมืองหลวง เมืองหลวงมีความสวยงาม รถติดยาวเป็นแพ ควณดำคลุมเมือง อากาศเสีย เสียงดัง หนาวหุ ร้อน ไม่มีต้นไม้เขียวๆ ไม่เห็นป่า ไม่มีสวนเหมือนบ้านจุก จุกได้พบเพื่อนในเมืองหลวง เพื่อนๆ ไม่มีใครชอบอากาศเสียและควนดำ ทุกคนอยากมีบ้านที่มีต้นไม้มาก อยากวิ่งเล่นได้ต้นไม้หรือสนามหญ้ากว้าง แต่บ้านที่เพื่อนๆ อยากมีมันเหมือนบ้านจุก จุกอยากพาเพื่อนมาที่บ้าน แต่เรือลำเล็กนั่งได้คนเดียว จุกบอกว่าจะเอาเรือใหญ่มารับทุกคนวันหลัง เรือพาจุกกลับบ้าน จุกรู้สึกรักบ้านของจุกขึ้นเยอะ จุกรักต้นไม้ รักสนามหญ้าสีเขียว รักอากาศสดชื่นที่บ้าน อากาศที่สดชื่นทำให้จุกเป็นเด็กแข็งแรง

สัญญา ริมวังตระกูล

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 4 วันพฤหัสบดี ขั้นต้นควำหาความรู้ : ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมเด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. ส่งเสริมเด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง 3. ส่งเสริมเด็กได้เรียนรู้แหล่งเรียนรู้จากชุมชนของตนเอง การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการทักทาย และทอ่งคำ คล้องจอง “บ้าน” เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ให้กับ เด็ก ขั้นสอน 1. ครูพาเด็กๆ ออกไปสำรวจบ้านต่างๆ ในชุมชนรอบๆ โรงเรียนพร้อมกับให้เด็กๆ บอกลักษณะ และความแตกต่าง ของบ้านแต่ละหลัง 2. เปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนาพูดคุยซักถาม ข้อสงสัย ระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับคนในชุมชน 3. เด็กช่วยกันตั้งคำถามที่สงสัยเกี่ยวกับบ้านที่พบเห็น 4. สร้างแผนภูมิความคิดเกี่ยวกับข้อสงสัยของเด็ก ขั้นสรุป 1. ให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมอย่างมั่นใจส่งเสริมพฤติกรรมกา รกล้าแสดงออกการแสดงความคิดเห็น 2. ให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบของคำถามในแต่ละคำถาม ร่วมกันพัฒนาไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเองของแต่ละบุคคล สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. กระดาษปฐพีแผ่นใหญ่, สีเมจิก 2. คำคล้องจองบ้าน	ครูทักทายสร้างบรรยากาศ และเตรียมความพร้อมให้กับ เด็ก สนทนาซักถามเกี่ยวกับบ้าน ในชุมชนที่เด็กได้พบเห็นถึง ลักษณะและความแตกต่างของ บ้านแต่ละหลัง เปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนา พูดคุยกันร่วมทั้งแสดงความ คิดเห็นต่างๆ สรุป เด็กได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงจากสถานที่ จริงและค้นหาคำตอบในแต่ละ คำถามด้วยตนเองซึ่งเป็นการทำ กิจกรรมกับเพื่อนโดยแสดงเป็น แผนภูมิความคิดร่วมกันทั้งเด็ก และครู

คำคล้องจอง “บ้าน”

บ้านสร้างจากวัสดุมากมาย ปูน อิฐ ดิน หิน ททราย ไม้ ใบหญ้า
 ช่วยที่บ้านแข็งแรงให้ความอบอุ่นกายา เราสร้างบ้านขึ้นมาเป็นที่พักอาศัยเอ๋ย

ธนวรรณ กิตติมานะพันธ์

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 5 วันศุกร์ ขั้นต้นควำหาความรู้ : ศึกษาจากวิทยากร	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. เพื่อส่งเสริมการสืบค้นและการค้นควำหาความรู้จากวิทยากร 3. ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการร้องเพลง “บ้าน” เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ขั้นสอน ครูนำตัวอย่างบ้านจำลองมาแสดงให้นักเรียนดูโดยใช้ผ้าคลุม แล้วให้เด็กทายว่าคืออะไรเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก 1. ครูแนะนำวิทยากรจากชุมชนที่จะมาบรรยายเกี่ยวกับส่วนต่างๆ ของบ้านและสาธิตการทำบ้านจำลอง 2. วิทยากรบรรยายพร้อมกับสาธิตการทำบ้านจำลอง 3. เปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนาพูดคุยซักถาม ข้อสงสัยกับวิทยากร ขั้นสรุป 1. เด็กร่วมกันสรุปขั้นตอนการสร้างบ้าน สิ่งที่ได้เรียนรู้ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. เพลงบ้าน 2. ไม้ไอศกรีม 3. เลื่อยฉลุ 4. กาวทาไม้ 5. สีน้ำ	ระหว่างวิทยากรสาธิตวิธีการ ทำบ้านจำลองเด็กให้ความสนใจและตั้งใจเรียน เมื่อวิทยากรเปิดโอกาสให้เด็กถามเด็กก็ต่างแย่งกันยกมือซักถามข้อสงสัยของตนเอง วิทยากรขออาสาสมัครในการประกอบชิ้นส่วนของบ้าน นักเรียนก็ยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับวิทยากรทุกคน สรุป เด็กได้เรียนรู้ขั้นตอนในการสร้างบ้านจากวิทยากรพร้อมทั้งได้คำตอบที่สนใจและสงสัย

เพลง “บ้าน”

บ้านนี้หรือคือที่อาศัย จะเล็กหรือใหญ่ไม่ใช่สิ่งสำคัญ
 กระตอมเรือนแพหรือวังใหญ่โตนั้น
 ถ้าหากต่างรักกันบ้านนั้นจะเป็นสุขเอง
 มงแต๊ะ มงแต๊ะ แตะมง ตะลุ่ม ตุ่ม มง (ซ้ำ)

กิตติวดี บุญเชื้อ

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 6 วันจันทร์ ขั้นต้นคว้าวหาความรู้ : เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. เพื่อส่งเสริมการสืบค้นและการค้นคว้าวหาความรู้ด้วยตนเอง 3. ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการร้องเพลง “บ้านเรือนเคียงกัน” เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ขั้นสอน 1. ครูและเด็กร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ 2. เด็กๆร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กต้องการจะทำ 3. เด็กและครูร่วมกันสร้างแผนภูมิความคิดที่เด็กต้องการเรียนรู้ ขั้นสรุป 1. เด็กร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ต้องการจะเรียนรู้ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. เพลงบ้านเรือนเคียงกัน 2. กระดาษบุฟแผ่นใหญ่, สีเมจิก	เด็กแต่ละคนต่างเสนอกิจกรรมที่ตนเองสนใจที่จะทำโดยมีคำตอบที่เหมือนและสอดคล้องในเรื่องเดียวกันหลายหัวข้อดังนี้ 1. สร้างบ้านจำลองด้วยไม้ไอศกรีม 2. สร้างบ้านจำลองด้วยกระดาษ 3. สร้างบ้านจำลองด้วยแป้งโดว์ 4. สร้างบ้านจำลองด้วยเศษผ้า สรุป เด็กแสดงความคิดเห็นถึงเหตุผลส่วนตัวในการเสนอกิจกรรมที่ตนเองต้องการเรียนรู้

เพลง “บ้านเรือนเคียงกัน”

บ้านเรือนเคียงกัน	ทุกวันพบหน้า
รู้จักกันมา	เพราะบ้านใกล้กัน
เพื่อนบ้านแสนดี	มีน้ำใจช่วยเหลือ
อบอุ่นใจทุกเมื่อ	เพื่อนบ้านช่วยเหลือกัน

บงกช นักเสียง

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 7 วันอังคาร ขั้นต้นคว้าวหาความรู้ : ปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม 3. ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการท่องคำคล้องจอง “เลื่อยไม้ไผ่กบ” เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ขั้นสอน 1. ครูแนะนำกิจกรรมให้เด็กฟังว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง 2. แบ่งกลุ่มให้เด็กเข้ากิจกรรมที่เด็กสนใจ -สร้างบ้านจำลองด้วยไม้ไอศกรีม -สร้างบ้านจำลองด้วยกระดาษ -สร้างบ้านจำลองด้วยแป้งโดว์ -สร้างบ้านจำลองด้วยเศษผ้า 3. ครูแนะนำกติกาในการร่วมกิจกรรม 4. เด็กเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ 5. เมื่อหมดเวลาเด็กแต่ละกลุ่มช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ขั้นสรุป 1. เด็กแต่ละกลุ่มสรุปกิจกรรมที่ทำ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. คำคล้องจอง “เลื่อยไม้ไผ่กบ” 2. อุปกรณ์สำหรับสร้างบ้านจำลองจากไม้ไอศกรีม, กระดาษ, ดินเหนียวและเศษผ้า	เด็กสนุกสนานกับการทำ กิจกรรมภายในกลุ่มและ สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ ทุกกลุ่มโดยเด็กต่างเสนอ ความคิดออกแบบบ้านจำลอง ในแบบของตนเองจนต้องลอง ผิดลองถูกกันอยู่หลายรอบจึงจะ สร้างบ้านของกลุ่มได้สำเร็จ สรุป เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรม ร่วมกันภายในกลุ่มได้กล้าแสดง ความคิดเห็นแสดงออกมีความ มั่นใจในตัวตนของตนเองมาก ขึ้นรวมถึงรับฟังและยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่นได้

คำคล้องจอง “เลื้อยไม้ไผ่กบ”

เลื้อยไม้	เลื้อยไม้ไผ่กบ	นับไม้ให้ครบ
จะไปสร้างบ้าน	ไหนดะปู ไหนดাঁ	เอามาตอกโป่งโป่ง
ช่างแสนสำราญ	สร้างบ้านน้อยน้อย	ให้น้องฉันอยู่
เชิญคุณย่า คุณปู่	มาพักนานนาน	

ศรีนวล รัตนสุวรรณ

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 8 วันพุธ ขั้นต้นคว่ำหาความรู้: นำเสนอผลงาน	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก 3. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการร้องเพลง “คนสร้างบ้าน” เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ขั้นสอน 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนของกลุ่มมาจับสลาก เพื่อหา กลุ่มที่จะออกมานำเสนอผลงานเป็นอันดับที่ 1-4 2. เด็กๆ ออกมานำเสนอผลงานของกลุ่มจากอันดับที่ 1-4 ตามลำดับ 3. ครูเปิดโอกาสให้เพื่อนต่างกลุ่มสอบถามและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของกลุ่มที่นำเสนอ ขั้นสรุป 1. เด็กและครูสรุปกิจกรรมร่วมกัน สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. เพลง “คนสร้างบ้าน” 2. ผลงานของเด็ก	เด็กออกมาเล่าเกี่ยวกับ กิจกรรมในกลุ่มของตนเองว่าทำ อะไรบ้างและเกิดอะไรขึ้นในการ ทำกิจกรรมการลองผิดลองถูกที่ กว่าได้ผลงานออกงานให้ชมโดย ครูส่งเสริมให้เด็กได้ร่วมทำ กิจกรรมทุกคนในการซักถาม การแสดงความคิดเห็นหรือการ ให้คำแนะนำแก่เพื่อนต่างกลุ่ม โดยสนับสนุนให้เด็กรู้จักชื่นชม ผู้อื่นอย่างจริงใจ สรุป เด็กสามารถนำเสนอผลงาน ของตัวเองได้พร้อมทั้งรับฟังและ ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน ได้

เพลง “คนสร้างบ้าน”

มีไม้กระดาน กระเบื้องมุงหลังคา มีเสาเอามาไม่รอช้าสร้างบ้านเรา
 มีค้อน ตะปู ตีตอกปังมีเบ้า มีกบเลื่อยแต่งเสาแต่งกระดานตามต้องการ
 มีเงิน มีเลื่อยมีไม้ ยังไม่เป็นบ้าน แรงงานของคนสร้างทุกสิ่งสรรค์ได้เกรียงไกร
 ผู้ใช้แรงงานสร้างโลกโสกา แรงเหวี่ยงและแรงงาน เป็นบ้านอาศัยมา ควรมองเห็น
 ค่าแห่งแรงงานกรรมกร สุข สุข สุข สุข สุข สุข สุข

ไม่ทราบนามผู้แต่ง

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 9 วันพฤหัสบดี ขั้นประเมินผล : ทบทวนความรู้	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออกแสดงความคิดเห็น 3. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักยอมรับในตนเองภาคภูมิใจในตนเอง การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ ครูสนทนาทักทายเด็กและชักชวนให้เด็กๆร้องเพลง “บ้านของฉัน” เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ขั้นสอน 1. เด็กและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ เรื่องบ้านแสนรัก 2. ครูให้เด็กออกมาเล่าความประทับใจของตนเองที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ หน้าชั้นเรียนทีละคน ขั้นสรุป 1. เด็กและครูสรุปกิจกรรมร่วมกัน สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. เพลง “บ้านของฉัน”	เด็กทุกคนออกมาเล่าสิ่งที่ตนเองประทับใจในกิจกรรมต่างๆที่ผ่านมาซึ่งเด็กทุกคนสามารถออกมาพูดถึงความรู้สึกของตนเองได้บางคนก็พูดสั้นๆ บางคนก็เล่ายาวบางคนก็เล่าวนไปวนมา สรุป เด็กแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการมีความเชื่อมั่นในตนเอง

เพลง “บ้านของฉัน”

บ้านของฉัน
ทุกคนเป็นพี่น้องกัน
เออว่าไชยา บาเล

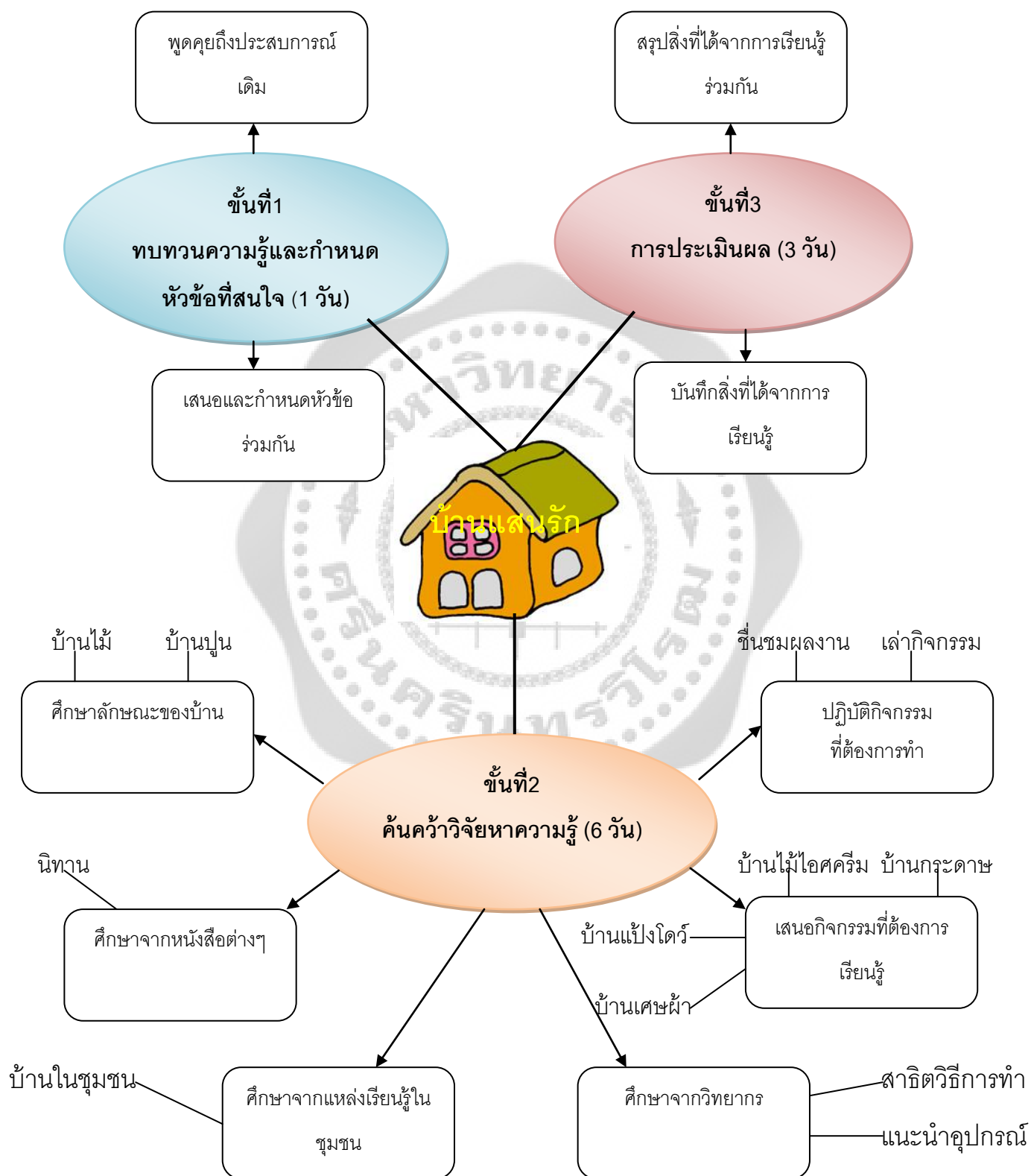
บ้านของฉันนั้นมีหลายคน
เออว่าไชยา บาเล
มีน้องมีพี่ของฉัน

วิชัย น้อยเสนีย์

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 10 วันศุกร์ ขั้นประเมินผล : ทบทวนความรู้	
การจัดการเรียนรู้	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 2. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออกแสดงความคิดเห็น 3. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักยอมรับในตนเองภาคภูมิใจในตนเอง การดำเนินกิจกรรม ขั้นนำ ครูทักทายเด็กและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ เรื่องบ้านแสนรัก ขั้นสอน - ครูให้เด็กๆวาดภาพบ้านแสนรักของตัวเอง - จัดแสดงผลงานของเด็กภายในห้องเรียนในช่วงกิจกรรมแล้ว ให้เพื่อนในชั้นเรียนอื่นเข้าดูได้ ขั้นสรุป - ครูให้เด็กนำภาพของตนเองกลับบ้านแล้วนำไปให้ผู้ปกครอง พร้อมทั้งบอกเล่ากิจกรรมที่ตนเองได้เรียนรู้ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. เพลง “บ้านของฉัน” 2. กระดาษ A4 3. สีเทียน	เด็กทุกคนตั้งใจวาดภาพบ้าน แสนรักของตัวเองอย่างเต็ม ความสามารถ สรุป เด็กๆสรุปเรื่องบ้านแสนรัก ร่วมกัน

แผนผังแสดงภาพรวมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งเสริม
ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ภาคผนวก ข

- คู่มือการใช้แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
- แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย (สำหรับเด็กปฐมวัย 4-5 ปี)

ลักษณะทั่วไปของแบบประเมิน

1.แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านการกล้าแสดงออก ของเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ 2 (อายุ 4 - 5 ปี) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยเป็นการประเมินรายบุคคล

2.แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยคำถาม 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	3	พฤติกรรม
2. พฤติกรรมด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น	3	พฤติกรรม
3. พฤติกรรมด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	3	พฤติกรรม
4. พฤติกรรมด้านการกล้าแสดงออก	3	พฤติกรรม

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนความถูกต้องแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัย มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1. มาก หมายถึง พฤติกรรมที่กล้าแสดงออก กล้าลงมือกระทำ หรือกล้าตัดสินใจโดยทันทีไม่รีรอ แสดงความมั่นใจและถูกต้องในการทำกิจกรรมอย่างรวดเร็วด้วยตนเองให้ 2 คะแนน

2. ปานกลาง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออก กล้าลงมือกระทำ หรือกล้าตัดสินใจด้วยความลังเล คิดไตร่ตรองนาน แสดงความไม่มั่นใจในการทำกิจกรรม หรือได้รับการกระตุ้นจากผู้อื่นให้ 1 คะแนน

3. น้อย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกหรือตัดสินใจช้า ไม่แสดงออก ไม่กล้าทำ แสดงความไม่มั่นใจ หลบหลีก หรือหลีกเลี่ยงให้ 0 คะแนน

การเก็บคะแนน

การเก็บคะแนน ผู้วิจัยทำการเก็บคะแนนโดยการตรวจให้คะแนนจากการปฏิบัติกิจกรรมตามสถานการณ์ และบันทึกคะแนนทันทีเมื่อพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองตรงกับข้อใด และช่องระดับคะแนนพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองตรงกับข้อใด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น ถ้าเกิดพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองและช่องระดับคะแนนพฤติกรรมความเชื่อมั่นซ้ำเดิมให้ทำเครื่องหมาย / เพิ่มลงในช่องเดิมตามจำนวนครั้งที่พฤติกรรมซ้ำ

วิธีดำเนินการประเมิน

1. เขียนชื่อผู้ประเมิน ชื่อนักเรียน วัน เดือน ปี ที่รับการประเมิน
2. ผู้วิจัยทำการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
3. การประเมินให้ผู้วิจัยทำการประเมินในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ใช้เวลาประเมิน 30 วินาที เวลาบันทึกการประเมิน 2 นาที ประเมินเวียน ตั้งแต่คนที่ 1 ถึง คนที่ 15

1. คำอธิบายเกี่ยวกับแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อ	รายการพฤติกรรม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1.	ปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จด้วยตนเองอย่างมั่นใจ	ปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จด้วยตนเองโดยรวดเร็ว	ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองต้องคอยให้เพื่อนหรือครูแนะนำ	ปฏิเสธการทำกิจกรรม
2.	แสดงออกถึงความสนุกสนาน ดีใจ และมีความสุขเมื่อทำกิจกรรม	ร่วมกิจกรรมด้วยความสุข ยิ้ม หัวเราะ มีความกระฉับกระเฉง	ร่วมทำกิจกรรมเมื่อได้รับแรงเสริมจากครู ได้รับการกระตุ้นจากเพื่อน	นั่งเฉยๆ ไม่ร่วมกิจกรรม
3.	กล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยไม่รบกวนเพื่อให้ตนสามารถร่วมทำกิจกรรมต่อไปได้	ไม่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ต้องคอยให้เพื่อนช่วยเหลือหรือครูบอก	หยุดการร่วมทำกิจกรรมและหันไปสนใจเรื่องอื่น

2. คำอธิบายเกี่ยวกับแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น

ข้อ	รายการพฤติกรรม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1.	บอกความต้องการของตนเองหรือตอบคำถามให้ผู้อื่นได้รับทราบด้วยความมั่นใจ	พูดและบอกเหตุผลถึงสิ่งที่ตนเองต้องการหรือทำได้ด้วยตนเอง	พูดได้แต่เบา/ ครูหรือเพื่อนต้องให้กำลังใจ	ไม่พูด ไม่บอก
2.	ให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้	เด็กใช้คำพูดหรือท่าทาง บอกแนะนำเพื่อน ขณะร่วมมือกันทำกิจกรรม	ร่วมกิจกรรมแต่ทำไม่เต็มความสามารถของตนเอง ต้องการแรงเสริมจากครูเพื่อน ชี้แนะ	ส่ายหน้า โบกมือไม่กล้าร่วมกิจกรรม
3.	แสดงความกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม	แสดงตัวว่าพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมทันทีด้วยตนเอง	ทำตามเพื่อนมองดูเพื่อนแล้วทำตาม หรือครูให้แรงเสริม	ไม่เข้าร่วมกิจกรรมสนใจเรื่องอื่น

3. คำอธิบายเกี่ยวกับแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

ข้อ	รายการพฤติกรรม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1.	ปฏิบัติตามข้อตกลงได้อย่างเหมาะสม	ร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบด้วยความสนใจ ตั้งใจด้วยตนเอง	ร่วมกิจกรรมเมื่อได้รับการกระตุ้นจากคนรอบข้าง	เหม่อลอย ไม่สนใจร่วมกิจกรรม
2.	สามารถเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามได้ในการทำกิจกรรมต่างๆ	เป็นผู้นำในการทำกิจกรรม หรือทำกิจกรรมตามคำสั่งของผู้อื่นได้	การทำกิจกรรมจะช้ากว่าผู้อื่น	นั่งเฉยๆ ไม่สนใจกิจกรรม
3.	รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	รับฟัง อย่างตั้งใจ เมื่อผู้อื่นแสดงความคิดเห็น	รับฟังเป็นบางครั้ง และหันหน้าไปทางอื่น	ไม่สนใจ และทำกิจกรรมอย่างอื่น

4. คำอธิบายเกี่ยวกับแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
ด้านการกล้าแสดงออก

ข้อ	รายการพฤติกรรม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1.	สบตาคู่สนทนา หรือผู้ชมในขณะที่ร่วมกิจกรรมได้	สบตาครูและบุคคลอื่นๆ ในขณะที่พูดหรือตอบคำถาม	ไม่ยอมสบตาคูและเพื่อนๆ ในขณะที่พูด	นั่งเฉยๆ ก้มหน้าไม่ร่วมกิจกรรม
2.	ร่วมสนทนาหรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน	พูดด้วยเสียงดังฟังชัด ทำกิจกรรมด้วยความกระฉับกระเฉงคล่องแคล่ว	พูด เสียงที่เบา แสดงความไม่มั่นใจ หรือต้องให้ครูหรือเพื่อนช่วย	รวมกลุ่มกับเพื่อน ปฏิเสธการร่วมกิจกรรม
3.	เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความมั่นใจ ไม่ประมาท ไม่อาย ไม่เคอะเขิน	แสดงตัวว่าพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมทันทีด้วยตนเอง	ทำตามเพื่อน มองดูเพื่อนเมื่อเห็นว่าเพื่อนทำได้ จึงทำตาม ครูต้องให้แรงเสริม	สนใจเรื่องอื่น โดยหันไปคุยกับเพื่อน

แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อผู้ประเมิน.....ชื่อนักเรียน.....

ชั้นปฐมวัยปีที่.....2.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2553

พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง	ระดับคะแนน			หมายเหตุ
	มาก 2	ปานกลาง 1	น้อย 0	
1. ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง 1.1 ปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จด้วยตนเองอย่างมั่นใจ 1.2 แสดงออกถึงความสนุกสนาน ดีใจ และมีความสุขเมื่อทำกิจกรรม 1.3 ตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง 2. ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น 2.1 บอกความต้องการของตนเองหรือตอบคำถามให้ผู้อื่นได้รับทราบด้วยความมั่นใจ 2.2 ให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้ 2.3 แสดงความกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม 3. ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม 3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลงได้อย่างเหมาะสม 3.2 สามารถเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามได้ในการทำกิจกรรมต่างๆ 3.3 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 4. ด้านการกล้าแสดงออก 4.1 สบตาคู่สนทนา หรือผู้ชมในขณะที่ร่วมกิจกรรม 4.2 ร่วมสนทนาหรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน 4.3 เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความมั่นใจ ไม่ประมาท ไม่อาย ไม่เคอะเขิน				

บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
และแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1) อาจารย์พูลสุข สุขเสริม	ครู คศ. 1 โรงเรียนเทศบาล 4 ฉลองรัตน สังกัดสำนัก
การศึกษาเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
2) อาจารย์ชยุดา พยุงวงษ์	ครู คศ. 1 โรงเรียนอนุบาลทนาพรวิทยา จังหวัดชลบุรี
สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3
3) อาจารย์ศิริภรณ์ สองแสน	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะ
ศึกษาศาสตร์ ม.ราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

1) ดร.ปัทมวิทย์ ไบกุลลาบ	นักวิชาการ 6 คณะครุศาสตร์ สำนักงานคณบดีคณะ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม
จังหวัดพิษณุโลก
2) อาจารย์มิ่ง เทพศรีเมือง	อาจารย์ฝ่ายวัดผลการศึกษาแห่งโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(ฝ่ายประถม)
3) อาจารย์จรัล อ่วมมีเพียร	ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดเกาะกลอย จังหวัดระยอง
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต
พื้นที่การศึกษา ระยองเขต 1

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวทัศนียา บัวภา
วัน เดือน ปี เกิด	06 มกราคม 2526
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	373/5 หมู่ 2 ตำบลศรีประจันต์ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี 72140
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	นักวิชาการการศึกษา 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเทศบาลตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24180
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2544	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ.2546	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 1 ปี จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ.2548	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) วิชาเอก วิทยาศาสตร์สุขภาพ (การส่งเสริมสุขภาพเด็ก) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
พ.ศ.2554	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาศาสนา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ